

SPOLUFINANCOVÁNO EVROPSKOU UNIÍ
FINANČNÍM NÁSTROJEM PRO PODPORU
RYBOLOVU (FIFG)

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

**Vyhodnocení vlivů
„Operačního programu rybářství
na období 2007 – 2013“
na životní prostředí a veřejné zdraví**

dle smlouvy o dílo č.j. 16721/2006-14120

RNDr. Miroslav Martiš, CSc.
Ing. Vladimír Zdražil
Mgr. Karel Houdek
Doc. RNDr. Emilie Pecharová, CSc.
Mgr. Stanislav Mudra
Ing. David Vrzal
MUDr. Magdalena Zimová, CSc.
MUDr. Helena Kazmarová, CSc.

Česká zemědělská univerzita v Praze

Praha
14. září 2006

Náležitosti vyhodnocení koncepce z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.	2
2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce.....	7
3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.....	40
4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů).....	41
5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení.....	46
6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.....	74
7. Plánovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce.....	84
8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how).....	87
9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí.....	88
10. Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.....	88
11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.....	88
12. Vlivy koncepce na veřejné zdraví.....	93
13. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.....	94
14. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržených ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.....	95
15. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.....	103

1. Obsah a cíle koncepce, její vztah k jiným koncepcím.

Operační program rybnářství je strategický dokument, který po posouzení a schválení EK bude vodítkem a zdrojem základních informací pro konečné příjemce podpor, jakož i pro zprostředkující subjekt, auditorské a certifikační orgány, řídicí orgán OP Rybnářství a další.

Účelem zpracování OP Rybnářství je podpora společné rybnářské politiky tak, aby podporou akvakultury bylo dosaženo:

- trvalé udržitelnosti hospodaření a využívání přírodního bohatství v souladu s hledisky hospodářskými, environmentálními a sociálními, které přispívají ke Göteborgské strategii,
- posílení konkurenceschopnosti rybnářského sektoru, rozvoje ekonomicky perspektivních společností a všech subjektů hospodařících v odvětví rybnářství,
- ochrany a zlepšování životního prostředí a přírodních zdrojů přímo souvisejících s odvětvím rybnářství,
- udržitelné zaměstnanosti podle zásad Lisabonské strategie, rozvoje a zlepšování kvality života v oblastech s rozvinutým rybnářstvím,
- zajištění rovných práv mužů a žen v odvětví rybnářství,
- trvalé rovnováhy mezi rybolovnou kapacitou a rybolovnými právy.

OP Rybnářství respektuje zásady hospodářské soutěže (zajišťuje rovnost příležitostí všech forem podnikání v rybnářství), pravidla a legislativu pro veřejné zakázky a současný přístup k regionální politice v ČR. Podporuje zajištění bezpečnosti potravin, jejich kvalitu, uvádění nových perspektivních výrobků na domácí trh. Dále podporuje udržení pracovních příležitostí na venkově, rovnoprávné postavení mužů a žen v této oblasti, uchování a zlepšení životního prostředí včetně vyrovnávacích plateb na zlepšení vodního prostředí. V rámci hodnocení vlivu OP Rybnářství na životní prostředí a komunikačního plánu bude zajištěna požadovaná propagace OP Rybnářství a informovanost široké veřejnosti.

OP Rybnářství navazuje na OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství na období 2004 – 2006 a vychází z poznatků programu SAPARD.

Operační program rybnářství obsahuje soubor priorit, jichž má být dosaženo pomocí podpory z Evropského rybnářského fondu (Fondu) zřízeného nařízením Rady Evropské unie č. 7634/06 ADD 1 REV 1 ze dne 31. 3. 2006. Podpora bude koordinována mezi pomocí z Evropského rybnářského fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti a dalších finančních zdrojů Společenství a v souladu s politikami, prioritami a činnostmi Společenství.

OP Rybnářství vychází z Národního strategického plánu rybnářství (dále jen NSPR) a je vymezen ve vztahu k ostatním operačním programům a dalším opatřením, se kterými nedochází k překrývání.

Jednotlivé kapitoly OP Rybnářství jsou:

- Kapitola 1 - Úvod, důvod a účel zpracování OP Rybnářství
- Kapitola 2 - Silné a slabé stránky rybnářství
- Kapitola 3 - Priority OP Rybnářství
- Kapitola 4 - Souhrnný popis hlavních opatření OP Rybnářství
- Kapitola 5 - Finanční plán OP Rybnářství
- Kapitola 6 - Prováděcí opatření pro OP Rybnářství

OP Rybářství ČR v souladu se Společnou rybářskou politikou a Národním strategickým plánem pro oblast rybařství má tyto obecné cíle: prosazování udržitelné rovnováhy mezi přírodními zdroji a potřebami společnosti, posílení konkurenceschopnosti rybářských subjektů, zvýšení kvality produktů, zlepšení produktivity práce, podpora ochrany životního prostředí, výzkum, celoživotní vzdělávání pracovníků v oblasti rybařství a prosazování rovného postavení mužů a žen.

Hlavní priority OP Rybářství jsou:

- odstranění sedimentů usazovaných v rybnících (odbahnění)
- podpora přírodě blízkému hospodaření

Další priority OP Rybářství jsou:

- inovace a modernizace stávajícího technického vybavení
- změna spotřebitelských návyků a zvýšení zájmu o rybí produkty
- ochrana a rozvoj vodních živočichů a rostlin (např. obnovení průchodnosti říčních systémů)

Strategie a politiky EU a ČR

Dále jsou vyhodnoceny všechny relevantní koncepce, u kterých byly zjištěny potenciálně významné vazby na úrovni cílů. S ostatními koncepcemi, které byly podrobeny analýze v rámci zjišťovacího řízení nebyly zjištěny významné průniky, které by mohly vyvolat významné vlivy na životní prostředí.

Lisabonská strategie

OP Rybářství přispívá k plnění Lisabonské strategie ve všech jejích oblastech:

- ***společnost založená na znalostech***

OP Rybářství podporuje odborné vzdělávání a poradenství v zemědělsko-potravinářském odvětví a rovněž vzdělávání, získávání dovedností a propagaci pro vytvoření atraktivního prostředí pro život obyvatel i návštěvníky venkova.

- ***vnitřní trh a podnikatelské prostředí***

Výkonnost venkovské ekonomiky je podmíněna podnikatelským prostředím, na jehož vytváření se musí podílet i samotné obce. OP Rybářství bude dále podporovat vznik nových podnikatelských subjektů na venkově, i v nezemědělských činnostech.

- ***trh práce***

OP Rybářství naplňuje ve svých prioritách rovněž oblast trhu práce. Prostřednictvím cíle „zastavení poklesu zaměstnanosti v oboru, podpora mladých pracovníků“ přispívá k zajištění vyšší příjmové úrovně obyvatel venkova.

- ***udržitelný rozvoj***

OP Rybářství staví na principu udržitelného rozvoje, který se bude prolínat všemi rozvojovými aktivitami.

Göteborgská strategie

V roce 2001 byla na zasedání Evropské rady v Göteborgu přijata strategie pro udržitelný rozvoj. Mezi čtyři prioritní oblasti Göteborgské strategie patří klimatické změny, doprava, veřejné zdraví a přírodní zdroje. Zaměření všech prioritních oblastí není v rozporu s cíli OP Rybářství.

Strategie hospodářského růstu ČR (SHR ČR)

SHR ČR je základní zastřešující dokument, z něhož OP Rybářství vychází. OP Rybářství navázal na všechny oblasti SHR ČR, přičemž nejtěsnější vazba je v rámci Infrastruktury na oblast „Uchovat zemědělský ráz venkova a venkovské krajiny“.

Strategie regionálního rozvoje ČR (SRR ČR)

Základní vazba OP Rybářství na SRR ČR se vyskytuje na úrovni těchto prioritních oblastí:

- **prioritní oblast 2:** Ekonomika regionů (priorita „Zvyšování konkurenceschopnosti malého a středního podnikání“ jejímž cílem je zvýšit podíl malých a středních podniků na výkonech a tvorbě pracovních míst v regionech a priorita „Tvorba pracovních míst“ s cílem Vytvořit podmínky pro dostatečnou tvorbu pracovních míst ve výrobní sféře a službách),
- **prioritní oblast 3:** Lidé a osídlení (priorita „Sídelní struktura a bydlení“ s cílem Stabilizovat systém osídlení v regionech a podpořit rozvoj bydlení),
- **prioritní oblast 8:** Problémová území (priorita „Podpora řešení specifických problémů rozvoje venkova a periferních území“ s cílem Zatraktivnit způsob života a bydlení na venkově a zlepšit podmínky života v periferních územích krajů).

Koncepce agrární politiky

Koncepce agrární politiky České republiky¹ pro období po vstupu do Evropské unie si stanovuje tyto cíle, které jsou začleněny do předkládané koncepce:

- zvyšování konkurenceschopnosti podniků agrárního sektoru ČR vůči zemím EU a třetím zemím na základě zvyšování efektivnosti výroby, kvality výrobků založené na environmentálně šetrných výrobních postupech, bezpečnosti, přidané hodnoty a regionální pestrosti produkce.
- zachování přiměřené zaměstnanosti v zemědělství a zlepšení životní úrovně zemědělské populace jako součásti venkovské populace snížením důsledků zvýšené rizikovosti podnikání v zemědělství řešením transformační zátěže zemědělských podniků a stimulováním multifunkčního charakteru zemědělství, včetně diverzifikace zemědělství do nepotravinářského užití zemědělské produkce a do nezemědělských činností venkova.
- zvyšování schopnosti zemědělsky užívaných ploch zadržovat vodu při zohledňování přírodě blízkých způsobů retence vod (např. stimulováním přeměny orné půdy na trvalé travní porosty především v záplavových územích a v nivách vodních toků, urychlením pozemkových úprav a revitalizací zemědělských vodních toků a mokřadů, podporou odbahňování rybníků při zachování jejich mimoprodukčních funkcí atd.).
- zlepšení kvality a čistoty povrchových a podzemních vod, které přicházejí do styku se zemědělstvím, s ohledem na ochranu biologických vlastností a kvality půdního fondu ČR.
- soustavné zvyšování biotopické hodnoty zemědělského půdního fondu ČR, např. stimulací snižování spotřeby syntetických hnojiv a ochranných látek, zalesňováním dlouhodoběji nevyužívané zemědělské půdy nejhorší kvality apod.

¹Usnesení vlády č. 584/2004

Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (2004 – 2006)

Horizontální plán rozvoje venkova (2004 – 2006)

Oba analyzované programové dokumenty umožňují čerpání finančních zdrojů z EU určených pro podporu zemědělství a venkova, a to pro období 2004 až 2006. Hodnocený OP Rybářství vychází z hodnocení dosavadních účinků těchto dokumentů a v potřebné míře na ně navazuje a rozvíjí je na úrovni cílů.

Koncepce vodohospodářské politiky

Strategické cíle vyplývají z Koncepce vodohospodářské politiky MZe ČR pro období po vstupu do Evropské unie (2004 – 2010) jsou v plném nebo v částečném rozsahu vyplývajícím ze zaměření předkládané koncepce v souladu s cíli OP Rybářství :

- zkvalitnění péče o vodní zdroje, včetně plnění směrnic ES/EU, zejména směrnice o čištění městských odpadních vod (91/271/EHS); splnění přechodného období do roku 2010;
- zvýšení prevence proti negativním účinkům vod (povodně a sucho).

Národní lesnický program

Strategické cíle vyplývající z Národního lesnického programu nejsou v rozporu s zaměřením předkládané koncepce.

Plán odpadového hospodářství České republiky (POH)

Předkládaný návrh OP Rybářství je v souladu či podporuje následující závazná opatření POH:

1. Opatření k předcházení vzniku odpadů, omezování jejich množství a nebezpečných vlastností
 - a) iniciovat a podporovat všemi dostupnými prostředky změny výrobních postupů směrem k nízkoodpadovým až bezodpadovým technologiím a v případě vzniku odpadů k jejich vyššímu využívání;
 - c) nahrazovat, za předpokladu, že je to technicky a ekonomicky možné, nebezpečné materiály a složky používané jako suroviny méně nebezpečnými;
 - f) podporovat všemi dostupnými prostředky zavedení systémů environmentálního řízení, především systém Mezinárodní organizace pro normalizaci, Národní program zavedení systémů řízení podniků a auditů z hlediska ochrany životního prostředí;
 - g) využívat v rámci jednotlivých odvětví Národní program čistší produkce a programy Státního fondu životního prostředí České republiky pro šíření a podporu preventivních postupů k omezení vzniku odpadů a jejich nebezpečných vlastností;
 - i) usilovat o změnu chování podnikatelské i občanské sféry směrem k upřednostňování výrobků příznivých z hlediska jejich vlivu na zdraví lidí a životní prostředí;

Agenda 21

Agenda 21 je dokumentem OSN, který rozpracovává principy udržitelného rozvoje v globálním měřítku do jednotlivých problémových oblastí. Tento dokument byl přijat v roce 1992 účastníky Konference OSN o životním prostředí a rozvoji (UNCED), která se konala v brazilském Rio de Janeiru. Hodnocený dokument OP Rybářství naplňuje principy formulované v následujících kapitolách Agendy 21.

- Podpora udržitelného rozvoje zemědělství a venkova.
- Uchování biodiverzity.

- Ochrana kvality a zásob sladkovodních zdrojů.
- Posilování úlohy zemědělců.
- Posilování úlohy podnikání, obchodu a průmyslu.
- Transfer environmentálně šetrnějších technologií, spolupráce a vytváření potenciálu.

Integrovaný národní program snižování emisí České republiky a Národní program ke zlepšení kvality ovzduší

V souladu s přístupy a nástroji těchto dvou programů jsou zejména následující priority OP Rybářství :

I.1. Modernizace, inovace a kvalita.

II.3. Zmírňování klimatických změn.

III.2. Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech.

Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy České republiky

Předkládaný návrh NSOP Rybářství je v souladu či nepřímou podporuje následující závazná opatření Národní strategie rozvoje cyklistické dopravy ČR:

- využití cykloturistiky pro obnovu venkova,
- rozvoj cyklistiky v sídelních územích.

Koncepce ochrany veřejného zdraví

Zpracováno v rámci kapitoly č. 11.

Evropská úmluva o krajině

Cílem této úmluvy Rady Evropy ratifikované ČR je podpořit ochranu, správu a plánování krajiny a organizovat evropskou spolupráci v této oblasti. Mezi základní opatření, které se ČR zavázala naplňovat jsou:

- právně uznat krajinu jako základní složku prostředí, v němž obyvatelé žijí, jako výraz rozmanitosti jejich společného kulturního a přírodního dědictví a základ jejich identity;
- zavést a provádět krajinné politiky, zaměřené na ochranu, správu a plánování krajiny;
- zavést postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a jiných stran, které jsou zainteresovány na definování a provádění krajinných politik;
- začlenit krajinu do svých politik územního a urbánního plánování, do své kulturní, environmentální, zemědělské, sociální a hospodářské politiky, jakož i do ostatních politik s možným přímým či nepřímým dopadem na krajinu.

Z hlediska OP Rybářství je relevantní zejména závazek začlenění krajiny do zemědělské politiky a zavádět postupy pro účast veřejnosti, místních a regionálních orgánů a jiných stran, které jsou zainteresovány na definování a provádění krajinných politik.

Z analýzy relevantních koncepčních dokumentů, vyplývají následující závěry:

- žádný z uvedených dokumentů není v otevřeném rozporu s cíli OP Rybářství ,
- v každém z analyzovaných dokumentů lze nalézt ve větším či menším rozsahu a ve více či méně explicitní formě cíle a opatření, jejichž dosažení/realizace mohou vést ke kladnému synergickému efektu při naplňování cílů a opatření OP Rybářství .

2. Informace o současném stavu životního prostředí v dotčeném území a jeho pravděpodobný vývoj bez provedení koncepce.

Ovzduší

Emise znečišťujících látek

Zdroje znečišťování ovzduší se podle zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), v platném znění, dělí na stacionární (zvláště velké, velké, střední a malé) a mobilní. Zvláště velké, velké a střední zdroje jsou sledovány jako bodové zdroje jednotlivě, malé zdroje plošně na úrovni obcí, mobilní zdroje liniově (vybrané sčítané úseky) a plošně (ostatní silnice) na úrovni krajů ČR. Údaje o emisích znečišťujících látek a další technické údaje o zdrojích znečišťování ovzduší jsou evidovány v databázích REZZO (Registr emisí a zdrojů znečišťování ovzduší).

Celkové množství emisí vybraných základních znečišťujících látek (tuhých znečišťujících látek – TZL, SO₂, NO_x, CO, těkavých organických látek – VOC a NH₃) a podíly jednotlivých kategorií zdrojů na celkových emisích v roce 2004 uvádí v následující tabulce.

Celkové emise vybraných základních znečišťujících látek v roce 2004*

Kategorie zdrojů	TZL		SO ₂		NO _x		CO		VOC		NH ₃	
	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%	tis. t	%
Zvláště velké a velké zdroje	13,3	17	183,8	80	145,1	42	170,1	29	20,2	10	16,1	20
Střední zdroje	4,7	6	6,3	3	6,1	2	6,4	1	4,3	2	12,0	15
Malé zdroje	29,0	38	33,7	14	13,2	4	102,1	18	106,7	54	51,3	63
Celkem stacionární zdroje	47,0	61	223,8	97	164,4	48	278,6	48	131,2	66	79,4	98
Mobilní**	29,5	39	6,0	3	175,9	52	299,4	52	66,5	34	2,0	2
Celkem	76,5	100	229,8	100	340,3	100	578,0	100	197,7	100	81,4	100

* údaje před validací (předběžné)

** uvedené údaje zahrnují emise z celkového prodeje pohonných hmot, tj. včetně těch, kterou jsou spotřebovány mimo území ČR (odhadem cca 170 tis. t motorové nafty)

Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, CDV, SVÚOM, VÚZT

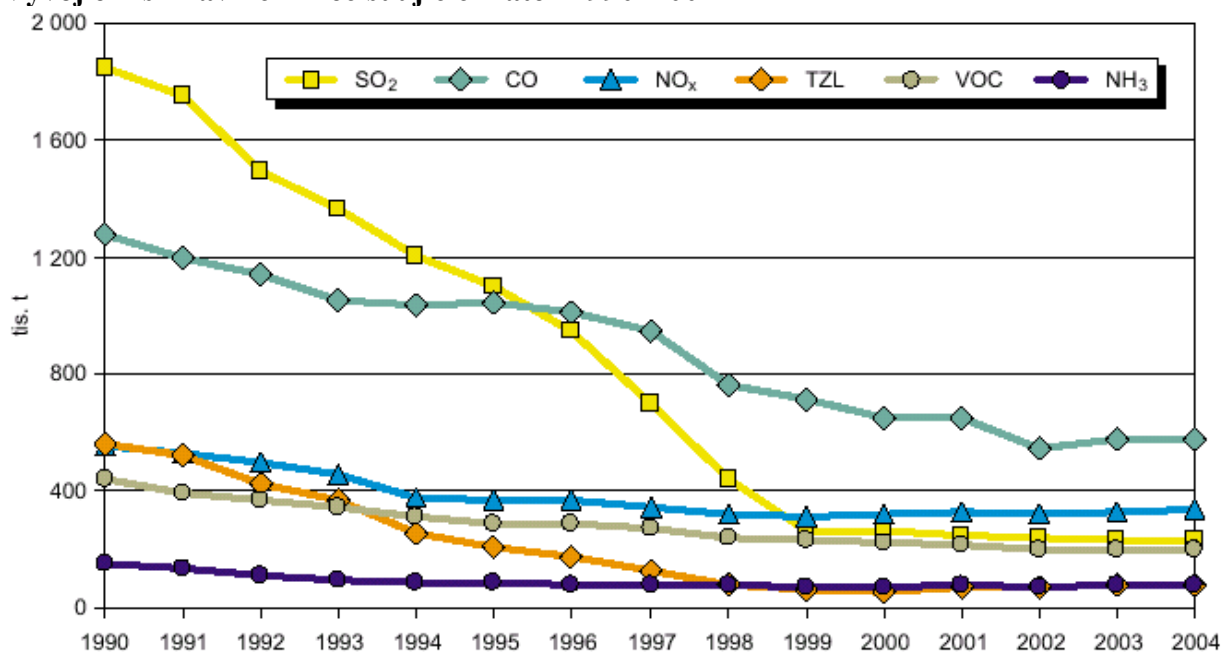
Podkladem pro emisní bilanci TZL, SO₂, NO_x, CO, VOC a NH₃ zvláště velkých a velkých (cca 3 500) a středních zdrojů (cca 29 000) byly údaje souhrnné provozní evidence, ověřované příslušnými orgány ochrany ovzduší. Bilance emisí malých spalovacích zdrojů (lokální topeniště v bytech) byla provedena modelovým výpočtem z údajů o způsobu vytápění domácností, měrných spotřebách tepla a klimatických podmínkách v roce 2004. Bilance emisí z dopravy, která je v kompetenci MD, byla zpracována Centrem dopravního výzkumu Brno podle metodiky stanovení emisí znečišťujících látek z dopravy. Bilance emisí dalších

mobilních zdrojů byla provedena z vykazovaných statistických údajů a příslušných emisních faktorů.

Problematickou skupinou jsou mobilní zdroje, u nichž je v posledních letech zaznamenán nárůst emisí spojený se zvyšujícími se spotřebami pohonných hmot a nárůstem přepravních výkonů jak v individuální dopravě, tak v nákladní vnitrostátní i tranzitní dopravě.

Vývoj celkových emisí vybraných základních znečišťujících látek v letech 1990 až 2004 je uveden na následujícím grafu. Významný pokles emisí (SO_2 a TZL) v letech 1990–1995 byl způsoben zejména robustními investicemi do odsiřování zdrojů v oblasti energetiky a hospodářskými změnami (pokles a restrukturalizace výroby), v období let 1996–1999 pak částečně dotovanou plošnou záměnou paliv (střední a malé zdroje) a také naplněním legislativních požadavků, souvisejících s obecnou platností emisních limitů uvedených ve vyhlášce MŽP č. 117/1997 Sb., kterou se stanovují emisní limity a další podmínky provozování stacionárních zdrojů znečišťování a ochrany ovzduší. Zároveň docházelo téměř po celé období k poklesu množství emisí způsobeném změnami skladby vozidel (zvyšování podílu vozidel s katalyzátory) a naopak k jejich zvyšování vlivem dynamického nárůstu přepravních výkonů, zejména u silniční dopravy. Změny legislativních předpisů a realizace opatření na ochranu ovzduší zajistily spolu s ostatními uvedenými vlivy radikální snížení emisí TZL a SO_2 (v období let 1990–2004 téměř o 90 %) a významné snížení emisí dalších základních znečišťujících látek (NO_x o cca 40 %, CO téměř o 55 %). V důsledku zvyšujícího se podílu ekologicky šetrnějších nátěrových hmot a odmašťovacích přípravků a také změnami ve skladbě silničních vozidel dochází rovněž k postupnému snižování emisí VOC.

Vývoj emisí hlavních znečišťujících látek 1990–2004

Pozn.: údaje za rok 2004 jsou předběžné

TZL – od roku 2001 připočteny emise z otěrů vozovek, pneumatik a brzdných systémů u silniční dopravy cca 17 tis. t

NH_3 – emise ze zemědělství jsou od roku 2003 vypočítávány podle nové metodiky

– od roku 2003 jsou doplněny emise mobilních zdrojů ve výši cca 2 tis. t

Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, CDV, SVÚOM, VÚZT

Emise těžkých kovů a perzistentních organických látek

V následující tabulce jsou uvedeny emise těžkých kovů a perzistentních organických látek (POP) vykazované podle požadavků Protokolů k Úmluvě o dálkovém znečišťování ovzduší přecházejícím hranice států (CLRTAP). Emisní bilance byla zpracována s využitím aktivitních údajů (spotřeba paliv a pohonných hmot, statistické údaje o produkci vybraných technologií) a příslušných emisních faktorů. Výrazné snížení emisí Pb bylo způsobeno postupným snižováním a od 1. 1. 2001 úplným zastavením prodeje olovnatého benzínu. Vzhledem k provedeným změnám metodiky výpočtu emisí POP jsou v tabulce uvedeny pouze údaje pro roky 2001–2003 a dále odhad emisí pro rok 2004, zpětný přepočítaný inventur za období 1990–2000 je prováděn.

Vývoj emisí těžkých kovů a POP v letech 1990–2004

Rok	Těžké kovy			POP ^{a)}		
	Cd	Hg	Pb	PAU	PCB	PCDD/PCDF
	t	t	t	t	kg	g
1990	4,3	7,5	241,4	.	.	.
1991	3,9	7,4	215,0	.	.	.
1992	3,6	7,3	249,0	.	.	.
1993	3,5	7,5	228,0	.	.	.
1994	3,5	7,2	222,5	.	.	.
1995	3,6	7,4	203,7	.	.	.
1996	2,9	5,9	181,4	.	.	.
1997	3,0	5,5	170,7	.	.	.
1998	2,7	5,2	151,2	.	.	.
1999	2,7	3,7	146,0	.	.	.
2000	2,9	3,8	105,7	.	.	.
2001	2,6	3,3	46,7	36,7	96,1	190,6
2002	2,7	2,8	47,2	24,4	82,5	177,3
2003*	2,3	1,8	47,2	26,7	84,6	186,2
2004**	2,2	2,0	46,0	25,0	85,0	185,0

* korigované údaje

** předběžné údaje

^{a)} emise za období 1990–2000 jsou přepočítávány podle nové metodiky

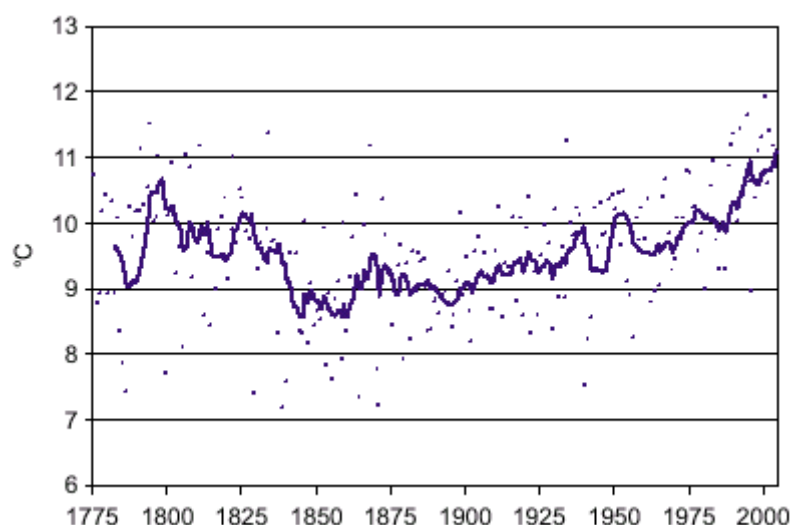
Zdroj: ČHMÚ, CDV

Emise plynů ovlivňujících klimatický systém Země

Podrobná evidence emisí plynů ovlivňujících klimatický systém Země je prováděna v souladu s metodikou Mezivládního panelu pro změnu klimatu (IPCC), která je neustále zpřesňována. Přesná inventarizace bude podkladem pro kontrolu plnění mezinárodních závazků daných Kjótským protokolem (dále jen „Protokol“); v případě ČR se jedná o snížení celkových emisí skleníkových plynů do období 2008–2012 o 8 % vůči referenčnímu roku 1990. Pravidelným monitorováním emisí skleníkových plynů se rovněž naplňují požadavky Rozhodnutí EP a Rady č. 280/2004/ES o mechanismu monitorování emisí skleníkových plynů ve Společenství a provádění Protokolu. Z důvodů neustálého vývoje metodiky a důsledného zavádění kontrolních mechanismů QA/QC (kontroly kvality a jakosti) dochází v případě potřeby ke zpětným přepočtům hodnot, a proto může v jednotlivých letech docházet i k drobným změnám v průběžně vykazovaných údajích. Předběžné údaje emisí skleníkových plynů za rok 2004 budou k dispozici koncem roku 2005.

Průměrná roční teplota naměřená na stanici v Klementinu za posledních více než 200 let je na v následujícím grafu. Z tohoto grafu je patrný nárůst průměrné teploty od počátku 20. stol.

Průměrná roční teplota 1775–2004 – Klementinum

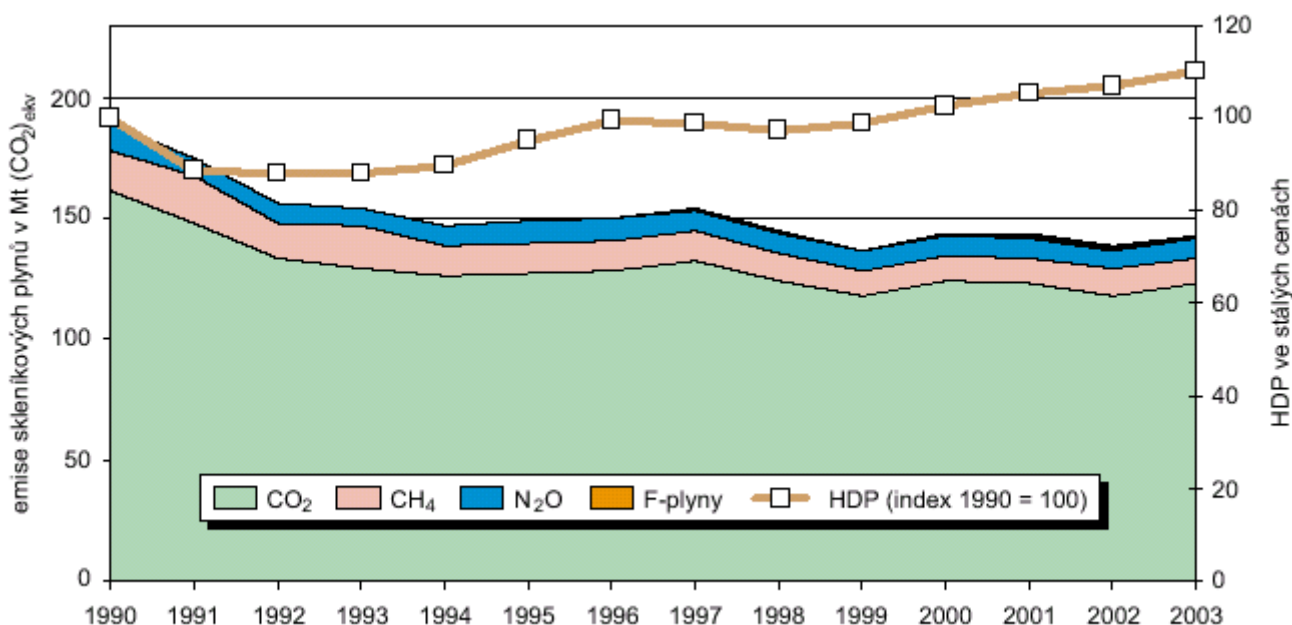
Pozn: vyhlazeno 8-členným klouzavým průměrem

Zdroj: ČHMÚ

Celkové emise včetně propadů emisí těchto plynů v ČR, vyjádřené v ekvivalentních hodnotách CO₂ jsou uvedeny v navazujícím grafu. Emise skleníkových plynů jsou zde porovnávány s vývojem HDP od roku 1990 a je zde patrný efekt absolutního rozdělení křivek vypouštěných skleníkových plynů a růstu HDP, který lze přisoudit strukturálním změnám ekonomiky a celkovým zvyšováním energetické efektivity. Pro výpočet agregovaných emisí – (CO₂)_{ekv} byly použity hodnoty radiačního potenciálu jednotlivých skleníkových plynů podle platné metodiky (např. pro CO₂ = 1, CH₄ = 21, N₂O = 310). Inventarizace zahrnuje rovněž propady emisí v důsledku změn ve využívání krajiny a lesnictví. Emise z mezinárodní letecké dopravy se vykazují

zvláště. Celkové emise skleníkových plynů poklesly z hodnoty 189,9 mil. t v roce 1990 na 143,4 mil. t v roce 2003 a vůči referenčnímu roku 1990 poklesly o 24,5 %. Přesto však lze zaznamenat růst emisí skleníkových plynů v roce 2003 o 3,5 % (proti roku 2002), což zřejmě souvisí s oživením některých průmyslových odvětví.

Celkové emise skleníkových plynů 1990–2003 (Mt (CO₂)_{ekv})

Zdroj: ČHMÚ

Od roku 1995 jsou rovněž bilancovány emise částečně fluorovaných uhlovodíků (HFC), zcela fluorovaných uhlovodíků (PFC) a hexafluoridu sírového (SF₆). Jedná se o látky obsahující fluór, tzv. F-plyny, jejichž vliv je rovněž kontrolován Protokolem. Jejich současný podíl na celkových emisích skleníkových plynů je v ČR 1,2 %. Podíl emisí CO₂ na celkových emisích byl v roce 2003 86,0 %, podíl emisí CH₄ 7,1 % a podíl emisí N₂O 5,7 %; uvedené podíly se v posledních letech statisticky významně nemění.

Imisní situace

Imisní zátěž má od roku 2000 téměř u všech sledovaných znečišťujících látek stoupající trend. V důsledku toho zahrnovaly oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší v letech 2002 až 2004 89 obcí s počtem obyvatel nad 5000, ve kterých žije přes 4 500 000 obyvatel ČR.

Hlavním problémem v ČR jsou prachové (suspendované) částice PM 10, polycyklické aromatické uhlovodíky a troposférický ozon. V roce 2004 bylo nadlimitním hodnotám koncentrací suspendovaných částic PM 10 vystaveno cca 34 % obyvatel a 23 % populace ČR bylo vystaveno nadlimitním hodnotám koncentrací polycyklických aromatických uhlovodíků (benzo(a)pyren). K překračování cílového imisního limitu pro ochranu lidského zdraví pro troposférický ozon dochází téměř na celém území ČR (přes 99 % území ČR, tzn. cca 92 % populace ČR je exponováno).

Voda

Kvantitativní údaje

V roce 2004 spadlo na území ČR průměrně 680 mm srážek, což odpovídalo 101 % srážkového normálu vzhledem k dlouhodobému průměru za období 1961–1990 (Obr. III.29 a Obr. III.30). Srážkově byl tedy rok 2004 na území ČR normální. Při srovnání s rokem 2003 spadlo v roce 2004 na území ČR průměrně o 164 mm srážek více, což je nárůst o 24 %.

Za kalendářní rok 2004 odteklo z území ČR 12 796 mil. m³ vody. Rok 2004 byl ve většině povodí odtokově podnormální se 70 až 90 % průměrného ročního odtoku let 1931–1980.

V roce 2004 bylo odebráno 1 626,1 mil. m³ povrchových vod z vodních toků a nádrží, 401,9 mil. m³ podzemních vod a do povrchových vod bylo vypuštěno 2 024,0 mil. m³ odpadních a důlních vod (evidují se odběry a vypouštění vod, přesahují-li 6 000 m³ za rok, resp. 500 m³ za měsíc). Odběry se člení podle odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ). V roce 2004 došlo k meziročnímu poklesu odběrů povrchových vod o 4,1 %. Celkové množství odebraných podzemních vod ve srovnání s rokem 2003 kleslo o 4,5 %. Množství vypouštěných odpadních a důlních vod se v roce 2004 oproti roku 2003 zvýšilo o 2,1 %. Ke zvýšení vypouštěného množství došlo u energetiky (výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody) o 1,9 %, u ostatních služeb (včetně stavebnictví) o 4,5 % a v zemědělství (včetně závlah, myslivosti, lesnictví a rybářství) o 22 %.

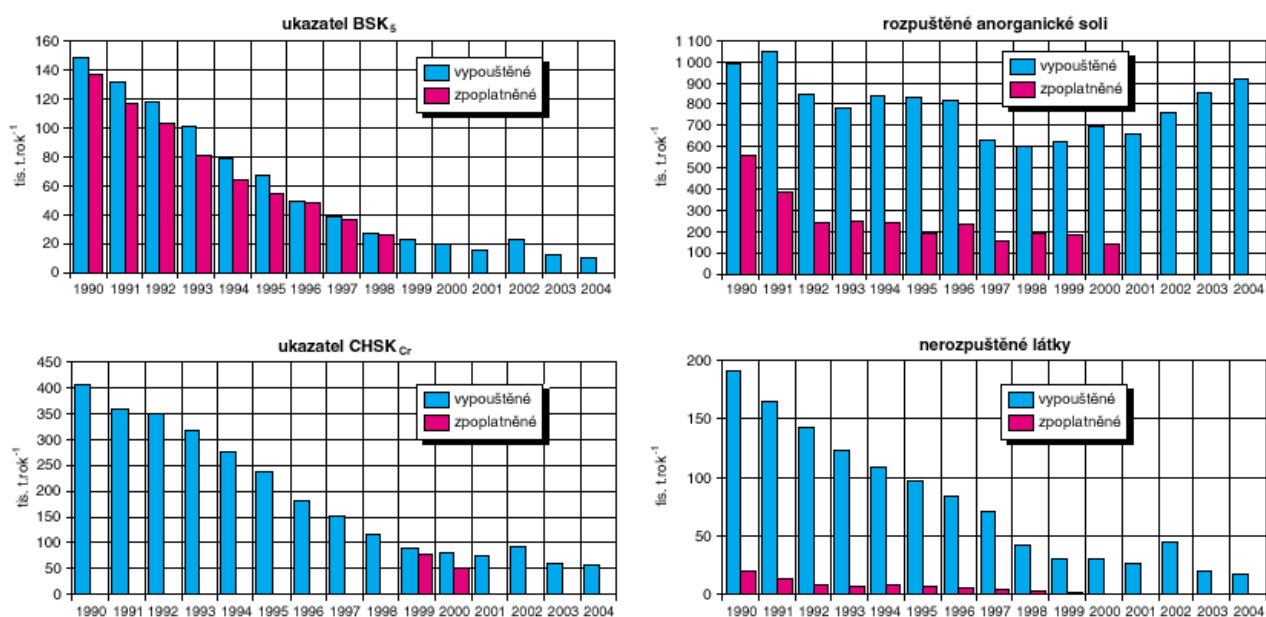
V kalendářním roce 2004 dosáhla míra užití vody, vyjádřená poměrem celkových odběrů vody a odtoku vody z území, 16,3 %.

Znečišťování vody

Jakost povrchových vod ovlivňují především bodové zdroje znečištění (města a obce, průmyslové závody a objekty soustředěné zemědělské živočišné výroby). Počet obyvatel bydlících v domech napojených na veřejnou kanalizaci byl v roce 2004 7,947 mil., tj. 77,9 % obyvatelstva ČR. Do veřejných kanalizací bylo vypuštěno 539,7 mil. m³ odpadních vod, z nichž bylo 94,4 % čištěno v čistírnách odpadních vod.

Produkce organického znečištění podle biochemické spotřeby kyslíku (BSK₅) se v roce 2004 proti roku 2003 zvýšila o 9 935 t (o 4,1 %), v ukazateli biochemická spotřeba kyslíku stanovená dvojjadernou metodou (CHSK_{Cr}) o 14 935 t (o 2,5 %) a v ukazateli rozpuštěné anorganické soli (RAS) o 17 728 t (o 1,9 %). V ukazateli nerozpuštěné látky (NL) došlo proti roku 2003 ke snížení o 13 510 t (o 4,4 %). Vypouštěné znečištění se ve srovnání s rokem 2003 v roce 2004 snížilo v ukazatelích: BSK₅ o 1 600 t (13,6 %), CHSK_{Cr} o 2 467 t (4,1 %) a NL o 2 983 t (14,5 %). Mezi roky 1990 a 2004 došlo k poklesu vypouštěného znečištění BSK₅ o 93,1 %, CHSK_{Cr} o 85,9 %, NL o 90,7 % a RAS o 6,9 %. Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění od roku 1990 je uveden na v následujících grafech.

Vývoj vypouštěného a zpoplatněného znečištění z bodových zdrojů, 1990–2004

Pozn.: od roku 2001 nejsou s ohledem na přesun kompetencí na krajské úřady podle zákona č. 254/2001 Sb. k dispozici údaje za zpoplatněné znečištění.

Zdroj: VÚV T.G.M., a. s. Povodí, ČIŽP

V roce 2004 bylo dokončeno celkem 21 nových komunálních čistíren odpadních vod (ČOV) u nevyhovujících významných zdrojů znečištění nad 2 000 ekvivalentních obyvatel – EO (s kapacitou 52 019 EO celkem) a 1 nová průmyslová ČOV (Kolín – průmyslová zóna 15 200 EO). U významných zdrojů znečištění nad 2 000 EO bylo v roce 2004 rekonstruováno nebo rozšířeno celkem 24 stávajících komunálních ČOV (s kapacitou 426 516 EO celkem) a 11 stávajících průmyslových ČOV.

U všech aglomerací v ČR větších než 10 000 EO jsou vybudovány čistírny odpadních vod alespoň se základním mechanicko-biologickým čištěním (ve smyslu směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod). Za vybudované ČOV se považují ČOV s technickou provozuschopností technologické linky bez ohledu na termíny zkušebního nebo trvalého provozu. V obcích velikosti 5 000 až 10 000 EO není dosud řešeno čištění odpadních vod v Kunovicích, v Kravařích u Opavy a dále v Šenově u Havířova. Realizováno musí být i čištění odpadních vod z okrajových částí měst Liberce, Ostravy a Bohumína s počtem obyvatel nad 5 000 EO.

Jakost povrchových a podzemních vod významně ovlivňuje rovněž plošné znečištění – zejména znečištění ze zemědělského hospodaření, atmosférické depozice a erozní splachy z terénu.

Dalším z faktorů, negativně ovlivňujících jakost povrchových i podzemních vod, je havarijní znečištění. V roce 2004 bylo ČIŽP evidováno na území ČR 306 případů havarijního znečištění nebo ohrožení jakosti vod, z toho na podzemních vodách 12 případů.

Jakost povrchových vod

Základní znečištění

Pro hodnocení znečištění byla použita klasifikace jakosti povrchových vod podle ČSN 75 7221, údaje byly převzaty ze státní sítě sledování jakosti povrchových vod, provozované ČHMÚ.

Celkově lze konstatovat, že z dlouhodobého hlediska se jakost vody v tocích trvale zlepšuje. Od počátku 90. let výrazně poklesl v rámci sledovaných profilů jakosti povrchových vod jejich počet s nejhorsími třídami jakosti (V. a IV.). Postupně došlo k eliminaci V. třídy jakosti vod (velmi silně znečištěná voda) jak na hlavních tocích (Labe, Vltava, Morava a Odra), tak i na většině jejich významných přítoků. Ve dvouletí 2003–2004 uvedené hlavní toky již většinou dosahují III. třídy, kromě Odry pod Jičinkou, krátkého úseku Labe nad soutokem s Vltavou a Moravy pod Olšavou a Kyjovkou. Přes dosažené zlepšení však nelze považovat současný stav za zcela vyhovující, problematické jsou hlavně úseky vodních toků s menší vodností a vysokou kumulací zdrojů znečištění. Nejhorší jakost vody byla zaznamenána v Bílině. Další vodní toky, ve kterých byla identifikována velmi silně znečištěná voda jsou: Lužnice (pod Veselím nad Lužnicí), Zákolanský potok (přítok Vltavy pod Prahou), Chomutovka, Bystřice (Teplický potok – přítok Bíliny), Lučina, Jičinka, Lubina, Valová, Haná, Olšava, Litava, Kyjovka, Cidlina, Rakovnický potok, Litavka, Bílý Halštrov, Mandava, Černý potok (Karlovec), Hvozdnice, Trkmanka a Bobrava. Jedná se o menší toky, nebo krátké úseky, kterým je třeba i nadále věnovat mimořádnou pozornost.

Eutrofizace

Pojem eutrofizace je v současné době používán zejména ve vztahu k zachování ekologické kvality povrchových vod. Jedná se o složitý jev vyvolaný přebytkem živin v prostředí, jehož důsledkem je narušení ekologických procesů a negativní ovlivnění kvality, biodiverzity a udržitelného využívání vody. Vlivem přítomnosti vysokých koncentrací anorganických živin (dusík, fosfor) dochází buď k nadprodukcí biomasy sinic a řas rozptýlených ve vodě nebo k výraznému rozvoji vodní makrovegetace, případně se objevují makroskopické nárosty vláknitých sinic a řas na ponořených podkladech. Projevy eutrofizace mají výrazný sezónní charakter. Přírodním důsledkem je zvýšená produkce organické hmoty fytoplanktonem, tj. nárůst zatížení organickými látkami. Významné je také ovlivnění kyslíkových poměrů, které jsou podstatným faktorem pro stav oživení vodních ekosystémů. Vysoká biomasa fytoplanktonu způsobuje vlivem své fotosyntetické aktivity růst pH vody (často nad hodnoty 9,0), což při určité koncentraci amonných iontů může vést k toxickým dopadům na ryby. Při sledování je rovněž zjišťována vysoká úroveň trofie, jak vyplývá z naměřených hodnot koncentrace chlorofylu-a. Jako nejvíce problematické se jeví střední a dolní úseky některých toků a některé vodní nádrže.

V řadě vodních nádrží docházelo k eutrofizaci vody i v roce 2004. Větší problémy s jakostí vody ve vodních nádržích se vyskytly v letním období ve vodárenských nádržích a v nádržích s vodárenským využitím: Horka, Souš, Hamry, Vrchlice, Labská, Lučina, Žlutice, Pílská a v nevodárenských nádržích: Skalka, České Údolí (zde je stav hodnocen jako nejhorší za posledních 20 let), Orlík, Rozkoš, Pastviny, Harcov, Mšeno, Pařížov, Les Království, Vranov, Nové Mlýny I, II, III, Horní Bečva, Oleksovice, Křetínka, Luhačovice, Plumlov, Jevišovice, Moravská Třebová a Brněnská přehrada. Při celkovém hodnocení lze konstatovat, že zhoršená kvalita vody v roce 2004 byla dostatečně provozně

zvládnuta; nedošlo k omezení dodávky vody pro obyvatelstvo, pouze se výrazněji omezila vodní rekreace (např. v nádržích Rozkoš, Mšeno, Harcov, Skalka, Brněnská přehrada).

Rekreační vody, využívané ke koupání osob ve volné přírodě, jsou v ČR rozděleny na koupaliště ve volné přírodě a povrchové vody využívané ke koupání osob (koupací oblasti).

Koupací oblasti jsou definovány v zákoně č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění. Jejich seznam a vymezení je dáno vyhláškou č. 159/2003 Sb., kterou se stanoví povrchové vody využívané ke koupání osob. Tato místa nemají charakter zařízení, nemají provozovatele, ale jsou pro vyhovující kvalitu vody větším počtem osob využívána ke koupání. Povinnost provádění kontroly jakosti vody v těchto koupacích oblastech spadá do kompetence orgánů ochrany veřejného zdraví a rozsah a četnost kontrol je stanovena vyhláškou č. 135/2004 Sb. V ČR je těchto míst 128.

Koupaliště ve volné přírodě jsou rekreační zařízení provozovaná ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a vyhlášky č. 135/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na koupaliště, sauny a hygienické limity písku v pískovištích venkovních hracích ploch.

Nejčastější problémy s jakostí vody souvisejí s masovým výskytem sinic, který na některých lokalitách vedl k vyhlášení zákazu koupání. Během koupací sezóny 2004 bylo z tohoto důvodu vyhlášeno celkem 13 zákazů koupání (z toho 4 na koupalištích ve volné přírodě a 9 v koupacích oblastech). Mikrobiologická nebo fyzikálně-chemická kvalita vody v koupacích místech ČR splňovala požadavky směrnice Rady 76/160/EHS o jakosti vody ke koupání.

Opatření k omezení eutrofizace vod v ČR, která zahrnují i koupací vody, jsou realizována v rámci programů implementace směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod (celá ČR byla vymezena jako citlivá oblast) a směrnice Rady 91/676/EHS o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů (zranitelné oblasti byly vymezeny na 36 % území ČR, zavádí se kodex správné zemědělské praxe aj.).

Mikrobiální znečištění

Mikrobiální znečištění toků je významným faktorem zejména při úpravě povrchové vody na vodu pitnou a při užívání povrchových vod ke koupání. Vyhodnocení relevantních ukazatelů v profilech státní sítě ukazuje, že mikrobiální znečištění toků v ČR je vysoké; pochází především z komunálních zdrojů znečištění.

Zvlášť nebezpečné a nebezpečné látky

Význam problematiky nebezpečných látek ve vodním prostředí roste, rozšiřuje se také rozsah sledovaných látek. Trvalým úkolem v tomto směru je proto zamezit jejich únikům. Důležité je jejich dohledávání ve vodním prostředí, u možných zdrojů znečištění a integrovaná prevence emisí. Postupná regulace znečištění povrchových vod nebezpečnými látkami obsaženými v odpadních vodách je založena na emisních standardech a na kritériích pro povrchové vody – imisních standardech.

Obsah Hg v Bílině, který byl v minulosti v dolním úseku Bíliny zcela nevyhovující, se po realizaci opatření ve Spolku pro chemickou a hutní výrobu, a. s. (Spolchemie), podstatně snížil – od roku 1991 až o dva řády; v roce 2004 dosáhl ve vodě uspokojivých hodnot. Zatížení plavenin a sedimentů však stále přetrvává. Koncentrace hexachlorbenzenu v Bílině v profilu Ústí n. Labem se řádově snížila v důsledku připojení kanalizace Spolchemie na ČOV v Ústí n. Labem. Znečištění charakterizované souhrnným ukazatelem adsorbovatelné organické halogeny (AOX) je nejvyšší v Olši a Ostravici. Znečištění polycyklickými aromatickými uhlovodíky (PAU) bylo zjištěno v Olši, Ostravici a v Odře před státními hranicemi.

Výrazné znečištění Labe nebezpečnými látkami začíná pod Pardubicemi (chlorované benzeny, naftalensulfonany, nitrotolueny a aniliny). Níže po toku, pod Neratovicemi, přibývá znečištění 1,2-dichloretenem, pod Ústím n. Labem se pak do Labe připojí znečištění z Bíliny. Na Ostravsku je dusíkem a fosforem a také nitrotoluenem silně znečištěna Jičínka; dále je to Ostravice, která vnáší do Odry nitrobenzeny a AOX. Olše je zatížena od horního úseku PAU. Na úseku řeky Moravy pod Dřevnicí se nepříznivě projevuje znečištění chlorovanými fenoly. Svratka trpí zatížením chlorovanými látkami (trichlormetan, trichloreten, tetrachloreten), ale i Hg. Vodárensky využívaná Jizera je zatížena tetrachloretenem; Nisa, která kříží státní hranice je zatížena PAU, ale také Cr, Cu a Ni. Litavka je znečištěna Cd, Pb a Zn, převažující původ tohoto znečištění je ve starých zátěžích a důlních vodách. Pro vodní ekosystémy je rovněž značně nebezpečné znečištění As, jehož původ je ve spalování nebo zpracování uhlí; nejvyšší znečištění tohoto druhu je v tocích v severozápadních Čechách u Sokolova (Bystřice v Ostrově nad Ohří a Chodovský potok).

U některých typů nebezpečných látek převažuje původ znečištění ze starých zátěží, např. polychlorované bifenyly (PCB) jsou problémem Labe pod Pardubicemi; pocházejí z dřívějších zátěží životního prostředí těmito látkami. U jiných typů lze hledat původ v zemědělském použití, například atrazin na Sázavě a Blanici.

V roce 2004 byl zpracován Program na snížení znečištění povrchových vod nebezpečnými látkami a zvláště nebezpečnými závadnými látkami, který byl předán Evropské komisi (EK). Program má všeobecnou část a speciální dokumenty pro jednotlivé relevantní nebezpečné látky.

Program shrnuje legislativní i nelegislativní opatření z oblasti vod i dalších oblastí a vytyčuje cíle směřující k postupné eliminaci vnosu zvláště nebezpečných závadných látek a k omezení vnosu nebezpečných závadných látek do povrchových vod.

Biomonitoring

V roce 2004 pokračovalo sledování kontaminace biomasy škodlivými látkami na 19 závěrových profilech hlavních řek ČR. V rámci akumulčního biomonitoringu byly analyzovány indikátorové druhy makrozoobentosu *Asellus aquaticus*, *Herpobdella octoculata*, *Bithynia tentaculata*, *Sphaerium corneum*, chrostíci rodu *Hydropsyche* a z mlžů slávička mnohotvará (*Dreissena polymorpha*). Referenční populace mlžů byla exponována na plovácích, na kterých byly současně umístěny eternitové desky ke sledování biofilmu. Pokračovalo sledování bioakumulace v rybách.

Z polutantů byly analyzovány těžké kovy (Pb, Cd, Hg a As), ze specifických organických látek indikátorové kongenery PCB a chlorované pesticidy.

Nejvyšší hodnoty sledovaných specifických organických látek z bentických organismů vykazovaly chrostíci rodu *Hydropsyche*, pijavka *Herpobdella octoculata* a korýši rodu *Asellus*. Maximální koncentrace chlorovaných pesticidů (p,p'-DDT) u těchto bentických organismů byla na Labi v Děčíně, na Lužické Nise a na Bílině v Ústí n. Labem. Nejvyšší koncentrace p,p'-DDE byly na Dyji v Pohansku. V mlžích a v biofilmu se koncentrace izomerů DDT pohybovaly v jednotkách až desítkách $\mu\text{g.kg}^{-1}$ s maximem pro p,p'-DDT na Bílině v Ústí n. Labem ($300 \mu\text{g.kg}^{-1}$). Pro p,p'-DDE byly nejvyšší hodnoty naměřeny opět na Dyji v Pohansku, na Jihlavě v Ivančicích a na Bílině v Ústí n. Labem. V rybách (jelec tloušť – *Leuciscus cephalus*) byly maximální hodnoty u p,p'-DDE na profilech Labe–Děčín, Vltava–Zelčín a Bílina–Ústí n. Labem.

Hodnoty jednotlivých izomerů hexachlorhexanu (HCH) se ve všech organizmech pohybovaly v naprosté většině případů pod mezí stanovitelnosti současných analytických metod.

U PCB (suma 8 indikátorových kongenerů) se hodnoty pohybovaly v desítkách až stovkách $\mu\text{g.kg}^{-1}$ na všech profilech a ve všech organických matricích. V rybách (jelec tloušť) se nejvyšší koncentrace vyskytovaly na Labi v Děčíně, na Vltavě v Zelčíně a na Bílině v Ústí n. Labem. U mlžů *Dreissena polymorpha* byly nejvyšší hodnoty na Labi v Děčíně a v Obříství. Bentické organismy vykazovaly nejvyšší akumulaci PCB na Vltavě, Lužické Nise, Svatce a Ohři.

Nejvyšší koncentrace As byly naměřeny na Bílině v Ústí n. Labem v chrostících rodu *Hydropsyche*. Nejvyšší hodnoty v mlžích byly naměřeny na Labi. Maximální koncentrace Cd byly zjištěny v chrostících rodu *Hydropsyche* a v nárostech na Lužické Nise v Hrádku. Maximální koncentrace Pb byla v chrostících *Hydropsyche* zjištěna na hraničním profilu v Hrádku na Lužické Nise. V rybách byly koncentrace ve všech případech pod mezí stanovitelnosti. V mlžích byly nejvyšší hodnoty naměřeny na labských profilech. U Hg byly maximální hodnoty zaznamenány u jelce tlouště (*Leuciscus cephalus*). V nárostech byly vysoké hodnoty naměřeny v labských profilech a na Vltavě.

Celkově lze říci, že výsledky akumulačního biomonitoringu ukazují na znečištění chlorovanými pesticidy v závěrových profilech Labe, Bíliny a Vltavy (p,p'-DDT) a Dyje (p,p'-DDE). Poměrně vysoké hodnoty PCB v indikátorových organizmech se vyskytovaly na sledovaných profilech jižní i severní Moravy, v Čechách na Vltavě, Ohři, Lužické Nise a na Labi. Vysoké koncentrace Hg (v indikátorových rybách) byly nalezeny na Vltavě, Bílině a v Děčíně. Nejvyšší hodnoty hexachlorbenzenu byly zjištěny na Labi, Bílině, Lužické Nise a na Moravě na Jihlavě, Svatce a na Opavě.

Sedimenty a plaveniny

V roce 2004 byly kvalitativní parametry plavenin a sedimentů sledovány na 45 profilech sítě komplexního sledování jakosti vod. Sledované ukazatele – těžké kovy, metaloidy a specifické organické látky byly monitorovány v plaveninách s četností 4 až 16 měření ročně, v sedimentech dvakrát ročně.

Vzhledem k tomu, že dosud nebyly v EU stanoveny obecně platné kvalitativní limity pro pevné matrice, bylo zatížení zhodnoceno orientačně na základě porovnání měřených hodnot obsahů, příp. jejich charakteristických ročních hodnot s normativními hodnotami

Metodického pokynu odboru pro ekologické škody MŽP – kritéria znečištění zemin a podzemní vody z roku 1996.

Ze sledování ČHMÚ vyplývá, že v matrici plaveniny byly celkově zjištěny u 16 látek hodnoty překračující normativ B a indikující zvýšené znečištění. V sedimentech je počet ukazatelů překračujících uvedené normativy nižší, normativ B překročily hodnoty obsahů 5 látek. Rizikové koncentrace nad normativem kategorie C byly měřeny u 6 látek. Ve srovnání s rokem 2003 je možno konstatovat, že v plaveninách byl s výjimkou As, Ni a chlorfenolů zaznamenán v roce 2004 nižší počet případů zvýšeného a rizikového znečištění. V sedimentech naopak došlo k mírnému nárůstu v procentuálním zastoupení případů s překročením normativu B u Hg a PAU.

Výsledky monitoringu pevných matric v roce 2004 prokázaly mírný pokles antropogenního znečištění a postupně se zlepšující stav kontaminace pevných matric zejména v průmyslově dotčeném regionu Ostravska. Zda jde o trvalý trend snižování znečištění nelze jednoznačně konstatovat, to potvrdí monitoring v následujících letech. Naopak v oblastech, které jsou stále pod vlivem průmyslových provozů se na sledovaných tocích nadále vyskytují vysoké obsahy některých znečišťujících látek. Jde tradičně o Bílinu, dále horní úsek Ohře, střední a dolní úsek Labe a Lužickou Nisu. Antropogenní tlaky jsou stále zřejmé i v povodí Odry na Ostravsku, na horním a středním toku Moravy, v závěrovém profilu Bečvy, Svitavy a na Svatce pod Brnem. Významnější zvýšení kontaminace bylo zaznamenáno pouze v případě chlorfenolů v povodí Moravy a Dyje. Jedná se však o ojedinělé extrémní hodnoty a vzhledem k četnosti vzorkování to tedy ještě nemusí nutně znamenat zhoršení stavu.

Vysoké znečištění plavenin těžkými kovy a metaloidy bylo v roce 2004 zjištěno v povodí Ohře, především pak v plaveninách na Bílíně. Jedná se o rizikové znečištění Hg a zejména As. V povodí Labe byla zaznamenána mírně zvýšená kontaminace Hg v plaveninách na celém toku Labe. Zvýšené znečištění je u Pb indikováno pouze na Jizeře. Oproti minulému roku vzrostly jak na přítocích Labe, tak i na toku Labe roční průměry obsahů Cd, které převýšily i tradičně vysoké obsahy na Ostravsku. Antropogenní dopad průmyslových aglomerací Liberec a Jablonec n. Nisou nadále signalizují zvýšené obsahy Cr, Cd, Cu a Zn v plaveninách Lužické Nisy v Hrádku n. Nisou. V povodí Vltavy patří s ohledem na plaveniny k nejzatíženějším tokům Otava se zvýšenou kontaminací As a Ni, dále Mže a Berounka pod Plzní se zvýšenou kontaminací Hg. Významné zlepšení lze konstatovat v zatížení průmyslově silně dotčené oblasti povodí Odry. Tradičně nižší úroveň a méně závažné znečištění těžkými kovy vykazují plaveniny v povodí Moravy.

Hodnocení zatížení plavenin organickými látkami ukazuje na rozdíl od těžkých kovů a metaloidů u většiny látek pouze na mírnou až zvýšenou antropogenní zátěž. Rizikové znečištění je indikováno pouze lokálně, a to u látek skupiny PAU, chlorfenolů a pesticidů.

Z celorepublikového zpracování obsahů sledovaných kovů a organických látek v sedimentech vyplývá relativně nízké zatížení sledované matrice hodnocenými nebezpečnými látkami, a to jak z pohledu zatřídění statistických parametrů souborů dat, tak i z vypočtených procent překročení jednotlivých naměřených dat podle normativů MŽP.

Ze zpracování překročení normativních hodnot ročními republikovými 90. percentily nebo republikovými maximy obsahů těžkých kovů a metaloidů je zřejmé, že v sedimentech se na sledovaných profilech objevily zvýšené až rizikové obsahy spadající do kategorií B nebo C u As, Hg, Sb a Be. Ze zpracování překročení normativů ročních republikových

90. percentilů nebo republikových maxim obsahů organických polutantů byly identifikovány zvýšené až rizikové obsahy spadající do kategorií B nebo C u benzo(a)pyrenu a benzo(a)antracenu (PAU) a u 2,4-dichlorfenolu, 2,5-dichlorfenolu, p-kresolu a 2,3,4,6-tetrachlorfenolu (fenoly a chlorfenoly).

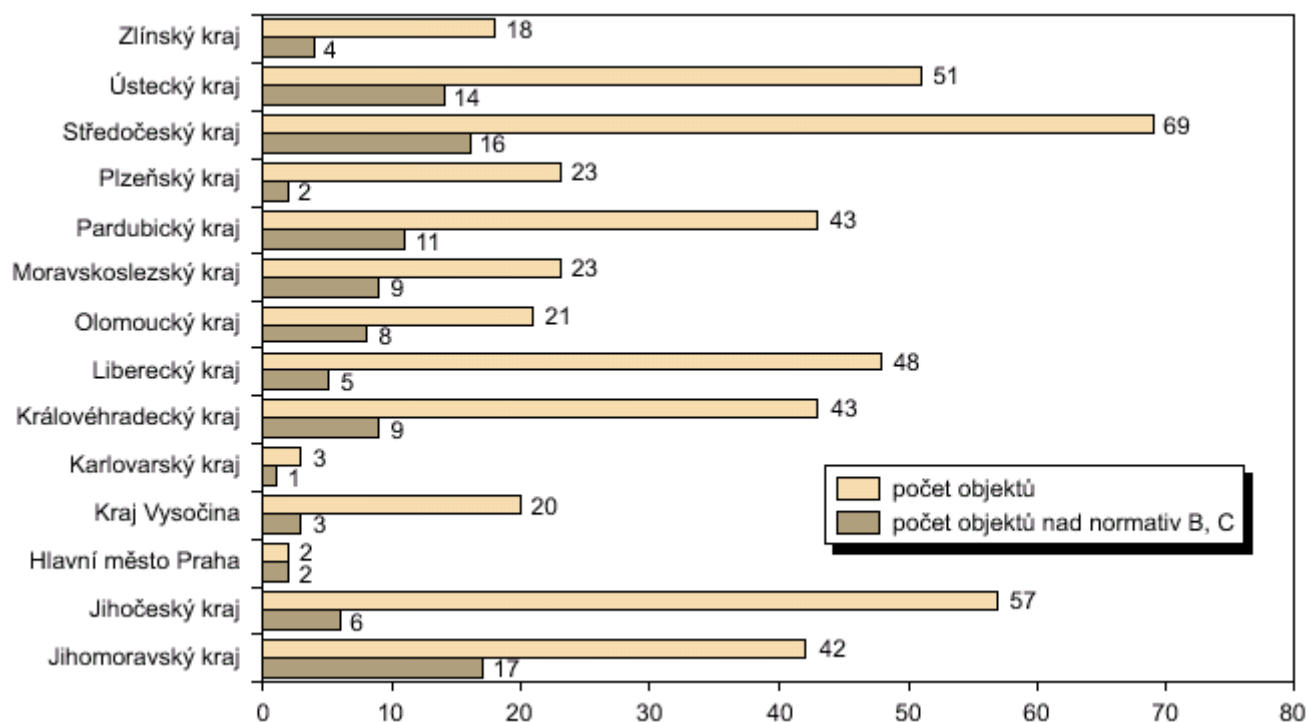
Jakost podzemních vod

V roce 2004 bylo ve státní monitorovací síti jakosti podzemních vod pozorováno 463 objektů, které tvoří 138 pramenů, 147 mělkých vrtů a 178 hlubokých vrtů. Stanovovaných bylo celkem 120 ukazatelů s četností dvakrát za rok v obdobích jaro a podzim. Analýza specifických nebezpečných látek byla provedena jenom u jarního odběru vzorků.

Hodnocení výsledků jakosti podzemních vod za rok 2004 se vzhledem k požadavkům rámcové směrnice EP a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (Rámcová směrnice), orientovalo zejména na nebezpečné látky. ČHMÚ provedlo srovnání naměřených hodnot ukazatelů jakosti podzemních vod s hodnotami mezi stanovitelnosti, hodnotami kritérií A, B a C podle Metodického pokynu odboru pro ekologické škody MŽP – kritéria znečištění zemin a podzemní vody z roku 1996 a limity pro pitnou vodu dle vyhlášky MZ č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody (pro ukazatele, které nemají stanoven limit v této vyhlášce, byl použit limit stanovený normou ČSN 75 7111 Pitná voda).

Z celkového hodnocení ČHMÚ vyplynulo, že 18 ukazatelů minimálně jedenkrát v roce 2004 překročilo normativ C. Hodnoty naměřené nad normativem B a pod normativem C byly zjištěny u 22 látek. Celkově výskyt ukazatelů překračujících normativ B a C je nejčastější v podzemních vodách mělkých vrtů orientovaných do aluvií řek, které jsou antropogenní činností nejvíce ovlivněny. Z hlediska srovnání jakostních ukazatelů oproti roku 2003 je možno konstatovat, že v mělkých vrtech došlo k mírnému zlepšení v procentuálním zastoupení objektů s překročením normativů B nebo C (podle Metodického pokynu odboru pro ekologické škody MŽP – kritéria znečištění zemin a podzemní vody z roku 1996). Výraznější zlepšení nastalo ve skupině objektů hlubokých vrtů a pramenů. Z hlediska srovnání jakostních ukazatelů podzemních vod s požadavky pro pitnou vodu byly nejčastěji v nadlimitních hodnotách zjištěny ukazatele dusičnany, amonné ionty, chemická spotřeba kyslíku při stanovení manganistanem, sírany, chloridy, Ni, Al a benzo(a)pyren. Celková situace je znázorněna v následujícím grafu.

Objekty jakosti podzemních vod v jednotlivých krajích 2004 (počet)

Zdroj: ČHMÚ

Z celkového hodnocení vyplývá, že nejvýraznějšími ukazateli znečištění jsou dusíkaté látky (zejména dusičnany a amonné ionty), chloridy a kovy (zejména Al). Organické látky se na znečištění podzemních vod podílejí v menší míře.

Voda a povodně, četnost povodní, vliv na životní prostředí

V průběhu roku 2004 probíhalo zpracování krajských povodňových plánů a jejich sladění s Povodňovým plánem ČR. Většina krajských povodňových plánů byla dokončena do konce roku 2004, s výjimkou Hl. města Prahy, Libereckého kraje a Olomouckého kraje, které byly dokončeny počátkem roku 2005.

Výsledky projektu Vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002 byly soustředěny do účelové publikace „Katastrofální povodeň v České republice v srpnu 2002“, která vyšla koncem roku 2004. Dalším významným projektem, na jehož řešení se podílí především správci povodí, ČHMÚ a VÚV T.G.M., je projekt „Vliv, analýza a možnosti využití ochranné funkce údolních nádrží pro ochranu před povodněmi v povodí Labe“, který končí v roce 2005. S výsledkem projektu bude počátkem roku 2006 rovněž seznámena veřejnost.

Půda

Současná situace a vývoj

Půda je jednou ze základních složek životního prostředí, významných pro existenci rostlinných a živočišných organizmů. Ochrana půdního fondu patří k základním přístupům strategie udržitelného rozvoje.

Celková výměra půdního fondu k 31. 12. 2004 představovala 7 886 680 ha, z toho zemědělská půda 4 264 573 ha, to je 54 % rozlohy půdního fondu ČR.

Na jednoho obyvatele ČR připadá 0,417 ha zemědělské půdy (z toho 0,299 ha orné půdy) a 0,259 ha lesní půdy. Vývoj výměry zemědělského a lesního půdního fondu podle druhů pozemků uvádí následující tabulka.

Vývoj zemědělského a lesního půdního fondu k 31. 12. daného roku (tis. ha)

Rok	Zemědělská půda	Orná půda	Orná půda v klidu	Trvalé travní porosty	Lesní pozemky	Zornění (%)
1990	4 288	3 219	3	833	2 630	75,07
1995	4 280	3 143	56	902	2 630	73,43
2000	4 280	3 082	71	961	2 637	72,00
2001	4 277	3 075	116	966	2 639	71,90
2002	4 273	3 068	128	968	2 643	71,81
2003	4 269	3 062	177	971	2 644	71,73
2004	4 264	3 054	55	972	2 646	71,62
Rozdíl (2004–2003)	-5	-8	-122	+1	+2	-0,1

Pozn.: orná půda v klidu dle ČSÚ vyjadřuje stav k 31. 5. daného roku

Zdroj: ČÚZK, ČSÚ

K hodnocení vývoje využití a ochrany půdy v období 1990–2004 lze uvést:

- výměra orné půdy trvale klesá a zvyšuje se výměra travních porostů. Zvýšení rozlohy travních porostů a lesních pozemků napomohly dotační podpory MZe a MŽP;
- rozloha orné půdy v klidu (úhor) v roce 1995 dosahovala 56 tis. ha, v dalším období se prudce zvyšovala až do roku 2003, kdy dosáhla trojnásobku výchozí výměry – 177 tis. ha. V roce 2004 rozloha úhoru poklesla přibližně na úroveň roku 1995 – 55 tis. ha (pravděpodobně v důsledku možnosti využití dotačních podpor Horizontálního plánu rozvoje venkova).

Rekultivace půdy a její vývoj

Těžba nerostných surovin negativně ovlivňuje životní a přírodní prostředí, narušuje vodohospodářské poměry, mnohdy devastuje zemědělskou půdu, zhoršuje podmínky existence rostlinných a živočišných druhů i krajinný ráz.

Údaje o plochách dotčených těžbou nerostných surovin a rozsahu provedených rekultivací půd za období 2000–2004 uvádí následující tabulka.

Plocha dotčená těžbou nerostných surovin a rekultivace půd v letech 2000–2004

Rok	Plocha dotčená těžbou (ha)	Rekultivace ukončené (ha)		Rekultivace rozpracované (ha)	
		od počátku těžby	v hodnocených letech	celkem (ha)	v hodnocených letech
2000	72 025	15 002	867	9 771	399
2002	68 077	15 540	586	9 050	584
2003	68 558	16 040	378	9 482	740
2004	68 082	16 590	429	11 010	1 797

Zdroj: ČGS - Geofond

Plocha dotčená těžbou nerostných surovin se v posledních letech pohybuje na úrovni 70 tis. ha, z toho připadá na dobývací prostor 80 %, na plochu mimo dobývací prostor 20 %.

Rozsah rekultivací půd po těžbě nerostných surovin provedených celkem (ukončené i rozpracované) dosáhl v roce 2000 celkem 1 266 ha, v roce 2002 1 170 ha, v roce 2003 1 118 ha. Z uvedeného rozsahu připadal na rekultivace ukončené v roce 2000 dvoutřetinový podíl, v roce 2004 třetinový podíl.

Z provedených rekultivací připadala polovina na rekultivace lesnické, třetina na rekultivace zemědělské, málo zastoupené byly rekultivace vodohospodářské a ostatní.

Vstupy látek do půdy

Látky se do půdy dostávají zejména aplikací hnojiv, upravených kalů z ČOV, pesticidů a atmosférickou depozicí.

Minerální hnojiva

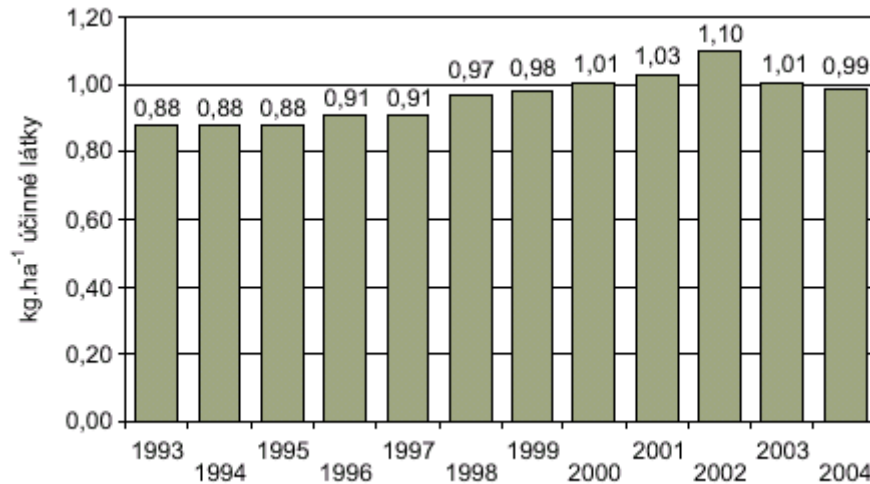
Používání minerálních hnojiv (N, P, K) na zemědělské půdě v roce 2004 představovalo 99 kg na 1 ha zemědělské půdy při poměru živin N:P₂O₅:K₂O 1:0,18:0,13 a meziroční nárůst v roce 2004 byl 20 kg NPK na 1 ha zemědělské půdy. Největší nárůst lze zaznamenat u aplikace dusíkatých hnojiv (25 %).

Spotřeba vápenatých hnojiv v roce 1990 byla na úrovni 2 650 tis. t (zboží), v následujícím období se prudce snižovala – v roce 2000 na 243 tis. t a v roce 2004 až na 141 tis. t, což představuje agroekologicky nepříznivý vývoj.

Přípravky na ochranu rostlin

Mezi závažné vstupy do půdy patří používané přípravky na ochranu rostlin. Jejich spotřeba je patrná z následujícího grafu.

Vývoj spotřeby přípravků na ochranu rostlin 1993–2004

Zdroj: SRS

Celkové množství přípravků na ochranu rostlin aplikované v roce 2004 na zemědělské půdě bylo pod 50 % úrovně spotřeby roku 1990. Spotřeba účinných látek na 1 ha zemědělské půdy v posledních dvou letech je na úrovni 1 kg, v roce 1990 byla 2 kg. Od roku 1995 však lze zaznamenat mírně vzestupný trend v používaném množství účinných látek na 1 ha (v roce 1995 to bylo 0,88 kg·ha⁻¹ a v roce 2004 už 0,99 kg·ha⁻¹). Přesto lze od roku 2002 zaznamenat mírně klesající tendenci (v roce 2002 to bylo 1,1 kg·ha⁻¹).

Kaly z čistíren odpadních vod

Kaly z čistíren odpadních vod (ČOV) patří mezi rizikové vstupy látek do půdy. Kal může být aplikovaný na půdu jen jako upravený a při splnění limitovaných obsahů rizikových prvků a rizikových látek. V tom případě může být nezávadným zdrojem organických látek.

Kaly z ČOV byly předmětem analýz ÚKZÚZ, a to v těch v případech, kdy produkce kalů byla směřována na zemědělskou půdu. Obsahy jednotlivých prvků v kalech byly hodnoceny podle vyhlášky č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě.

Plocha dotčená těžbou nerostných surovin a ukončené rekultivace půd (ha)

Rok	Plocha dotčená těžbou			Rekultivace ukončené					
	v DP	mimo DP	Celkem	Od počátku těžby			V hodnoceném roce		
				v DP	mimo DP	Celkem	v DP	mimo DP	Celkem
2002	54 376	13 701	68 077	7 888	7 654	15 542	273	313	586
2003	54 583	13 975	68 558	7 888	8 154	16 042	302	76	378

Zdroj: ČGS – Geofond

Podle podkladů ČGS – Geofondu představuje plocha dotčená těžbou nerostných surovin v ČR ke konci roku 2003 celkem 68 558 ha, z toho v dobývacím prostoru 54 583 ha, tj. 80 % této rozlohy, mimo dobývací prostor 13 975 ha, tj. 20 %. Oproti roku 2002 se plocha dotčená těžbou zvýšila o 481 ha.

Rekultivace ukončené od začátku těžby dosáhly v roce 2003 16 040 ha, což představuje navýšení oproti roku 2002 o 498 ha (v celém rozsahu mimo dobývací prostor). V roce 2003 bylo ukončeno 378 ha (tj. o 208 ha méně než v roce 2002).

Přehled rozpracovaných a zahájených rekultivací (ha)

Rok	Rekultivace rozpracované			Rekultivace zahájené v hodnoceném roce		
	v DP	Mimo DP	Celkem	v DP	Mimo DP	Celkem
2002	6 011	3 039	9 050	374,0	210,0	584,0
2003	6 201	3 281	9 482	414,5	325,5	740,0

Zdroj: ČGS – Geofond

Rozsah rekultivací rozpracovaných od počátku těžby dosáhl v roce 2003 9 482 ha (zvýšení oproti roku 2002 o 432 ha) a bylo zahájeno 740 ha nových rekultivací (o 156 ha více než v roce 2002).

Vstupy látek do půdy

Látky se do půdy dostávají zejména aplikací hnojiv, upravených kalů z ČOV, pesticidů a atmosférickou depozicí.

Minerální hnojiva

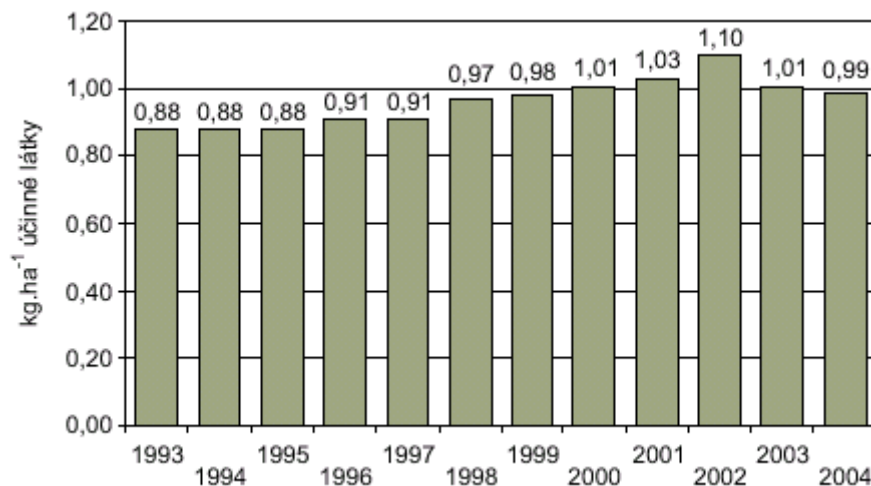
Používání minerálních hnojiv (N, P, K) na zemědělské půdě v roce 2004 představovalo 99 kg na 1 ha zemědělské půdy při poměru živin N:P₂O₅:K₂O 1:0,18:0,13 a meziroční nárůst v roce 2004 byl 20 kg NPK na 1 ha zemědělské půdy. Největší nárůst lze zaznamenat u aplikace dusíkatých hnojiv (25 %).

Spotřeba vápenatých hnojiv v roce 1990 byla na úrovni 2 650 tis. t (zboží), v následujícím období se prudce snižovala – v roce 2000 na 243 tis. t a v roce 2004 až na 141 tis. t, což představuje agroekologicky nepříznivý vývoj.

Přípravky na ochranu rostlin

Mezi závažné vstupy do půdy patří používané přípravky na ochranu rostlin. Jejich spotřeba je patrná z následujícího grafu.

Vývoj spotřeby přípravků na ochranu rostlin 1993–2004

Zdroj: SRS

Celkové množství přípravků na ochranu rostlin aplikované v roce 2004 na zemědělské půdě bylo pod 50 % úrovně spotřeby roku 1990. Spotřeba účinných látek na 1 ha zemědělské půdy v posledních dvou letech je na úrovni 1 kg, v roce 1990 byla 2 kg. Od roku 1995 však lze zaznamenat mírně vzestupný trend v používaném množství účinných látek na 1 ha (v roce 1995 to bylo 0,88 kg·ha⁻¹ a v roce 2004 už 0,99 kg·ha⁻¹). Přesto lze od roku 2002 zaznamenat mírně klesající tendenci (v roce 2002 to bylo 1,1 kg·ha⁻¹).

Kaly z čistíren odpadních vod

Kaly z čistíren odpadních vod (ČOV) patří mezi rizikové vstupy látek do půdy. Kal může být aplikovaný na půdu jen jako upravený a při splnění limitovaných obsahů rizikových prvků a rizikových látek. V tom případě může být nezávadným zdrojem organických látek.

Kaly z ČOV byly předmětem analýz ÚKZÚZ, a to v těch v případech, kdy produkce kalů byla směřována na zemědělskou půdu. Obsahy jednotlivých prvků v kalech byly hodnoceny podle vyhlášky č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě.

Rizikové prvky v kalech z ČOV

V období 1994–2004 (podle mediánu) je klesající trend u Cd a Zn. U ostatních prvků (někdy s meziročním kolísáním) jsou obsahy za sledované období vyrovnané. V posledním roce je desetiletý trend poněkud narušený.

V průběhu posledních čtyř let došlo z hlediska rizikových prvků ke snižování počtu nevyhovujících vzorků kalů. Počet vzorků s nadlimitním obsahem alespoň jednoho rizikového prvku v kalech z ČOV 2001 až 2004; v roce 2001 byl 41,7 %, v roce 2002 byl 39,5 %, v roce 2003 byl 39,5 %, v roce 2004 byl 39,5 %.

v roce 2003 byl 35,0 % a v roce 2004 nevyhovělo vyhlášce č. 382/2001 Sb. 34,0 % vzorků (největší překročení bylo v Libereckém a Středočeském kraji).

V roce 2004 bylo nejvíce překročení limitních obsahů u Hg, a sice 14,6 %. U dalších prvků počet vzorků s nadlimitním obsahem nepřekročil 10 %. Druhým nejproblémovějším prvkem bylo v roce 2004 Pb s překročením v 8,7 % případů a třetím Ni spolu s Cr překročením shodně 6,8 %.

Organické polutanty v kalech z ČOV

V roce 2004 analyzoval ÚKZÚZ v rámci monitoringu kalů 35 vzorků kalů z ČOV na obsahy PCB, PAU a AOX.

Polychlorované bifenyly – PCB

Suma 7 kongenerů PCB v roce 2004 byla stanovena u 35 vzorků kalů z ČOV, kde kolísala v širokém rozmezí od 47 do 1 813 $\mu\text{g.kg}^{-1}$, aritmetický průměr byl 235 $\mu\text{g.kg}^{-1}$ a medián 117 $\mu\text{g.kg}^{-1}$.

V roce 2004 suma obsahů 6 kongenerů byla nižší oproti hodnotám zjištěným za období 1998–2003 (u aritmetického průměru o 11 %, u mediánu o 30 %).

Dva vzorky z celkových 35 překročily v roce 2004 hodnotu 0,6 mg PCB.kg⁻¹ sušiny, což je (podle vyhlášky č. 382/2001 Sb.) mezní hodnota koncentrace sumy 6 kongenerů PCB v kalech omezující jejich použití v zemědělství.

Polycyklické aromatické uhlovodíky – PAU

V roce 2004 byl obsah PAU stanoven u 35 vzorků kalů z ČOV. V roce 2004 došlo oproti roku 2003 ke zvýšení zjištěného mediánu u sumy 15 PAU o 12 % a hodnoty aritmetického průměru o 3 %, oproti roku 2000 (kdy se započalo se sledováním PAU v kalech) došlo ke snížení u mediánu o 12 %, u průměru o 17 %.

Hodnocení obsahů PAU v kalech z hlediska jejich využití v zemědělství umožňuje v současné době pouze návrh směrnice ES, který stanovuje maximálně přípustnou hodnotu 6 mg.kg⁻¹ sušiny pro sumu 11 individuálních PAU. Laboratoře ÚKZÚZ stanovují z 11 uhlovodíků 10. Z 35 analyzovaných vzorků překročilo tuto hodnotu 14 vzorků, tj. 40 %. Tento počet je shodný s rokem 2003 a oproti předcházejícím letům znamená snížení počtu nadlimitních vzorků kalů o 12 % (2002) a 19,5 % (2001).

Halogenové organické sloučeniny – AOX

AOX jsou využívány jako indikátor organického znečištění půd a odpadů. Vyhláška 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě, stanovila maximální přípustnou hranici AOX v kalech z ČOV na 500 mg.kg⁻¹ sušiny. Tato hodnota nebyla překročena v roce 2004 u žádného z 35 vzorků kontrolovaných ÚKZÚZ.

Medián obsahu AOX v roce 2004 byl 214 mg.kg⁻¹, průměr 237 mg.kg⁻¹. Oproti roku 2003 došlo ke snížení hodnot průměru i mediánu shodně o 7 %.

Atmosférická depozice

Atmosférické depozice dosud tvoří neopominutelnou složku vstupů látek přicházejících do půdy. Roční hodnoty atmosférického spadu sleduje ÚKZÚZ na souboru 49 pozorovacích ploch.

Statistické hodnoty vývoje roční atmosférické depozice u rizikových prvků ukazují:

- 2 během 90. let byl patrný klesající trend u většiny sledovaných, zejména rizikových prvků, který se v průběhu posledních 6–7 let prakticky zastavil;
- 3 v roce 2004 lze sledovat pokles obsahu As, Cr, Zn proti roku 2000;
- 4 v roce 2004 lze sledovat nárůst obsahu Cd, Pb a Cr proti roku 2003.

Roční vstupy makroprvků během posledních 6 let se příliš neměnily a pohybovaly se v rozmezí u dusíku 13–21, u fosforu 0,8–1, u draslíku 3–4 a u síry 7,5–9 (v kg.ha⁻¹.rok⁻¹). Při porovnání základních a kontaminovaných monitorovacích ploch nebyly zjištěny významné rozdíly u sledovaných parametrů.

Obsahy rizikových prvků a organických polutantů v zemědělských půdách

Rizikové prvky v zemědělských půdách

ÚKZÚZ v rámci agrochemického zkoušení zemědělských půd kromě základních agrochemických hodnot provádí i sledování obsahu rizikových prvků a rizikových látek v půdách.

Většina ze sledovaných 12 rizikových prvků v zemědělských půdách vykazovala překročení limitů pouze do 2 % stanovovaných vzorků, více nadlimitních vzorků bylo jen u Cd (2,4 %) a u As (6,5 %).

Nadlimitní obsahy některých rizikových prvků byly na lehkých půdách zřetelně četnější a byly zastoupeny z více než 10 % (As 10,1 %, Cd 11,0 %, V 12,7 %).

Při posuzování kvality půdy z hlediska obsahu rizikových prvků je třeba vždy zohledňovat konkrétní stanovištní podmínky a kumulativní schopnost rizikových prvků.

Organické polutanty v zemědělských půdách

Obsahy organických polutantů v půdách sleduje ÚKZÚZ v rámci monitoringu na 40 vybraných pozorovacích plochách orné půdy (mezi tyto plochy je řazen subsystém pozorovacích ploch, jedná se o plochy se zvýšenou zátěží rizikových prvků a organických cizorodých látek). Jsou sledovány: PCB, PAU a OCP (perzistentní chlorované pesticidy). Jejich sledování je významné kvůli rizikům, která představují pro potravní řetězce a existenci živých organismů.

Z analýz 34 vzorků sledovaných půd v roce 2004 vyplývá pro PCB a PAU:

- obsahy PCB v ornici jsou o něco vyšší než v podornici;
- průměr obsahů u sumy 7 kongenerů PCB v ornících zemědělských půd za léta 2000–2004 se pohyboval kolem 5,5 µg.kg⁻¹, v roce 2004 došlo ke zvýšení na 8,4 µg.kg⁻¹;
- limitní hodnotu PCB (10 µg.kg⁻¹) v roce 2004 překročilo 9 vzorků (v roce 2003 to bylo 6 vzorků);
- mediány sumy 15 PAU v období 8 let (1997–2004) se pohybovaly v rozmezí 600–700 µg.kg⁻¹, v podornici v rozmezí 300–400 µg.kg⁻¹;
- obsahy PAU vykazují mírný nárůst.

OCP v půdách sleduje ÚKZÚZ od roku 2000 na zmíněném souboru 40 pozorovacích ploch.

Na 40 pozorovacích plochách v ornici a podorničí v roce 2004 bylo zjištěno:

- u HCH nebyly nezjištěny nadlimitní obsahy;
- u HCB vzhledem k předchozím rokům nedošlo ke zvýšení, absolutní hodnoty zůstávají nízké;
- u DDT je značné překračování limitních hodnot, v roce 2004 byl překročen limit podle vyhlášky č. 13/1994 Sb. u ornice v průměru o 58 % a v podorničí o 50 %;
- u DDE je stále značné překračování limitních hodnot, v roce 2004 se situace oproti roku 2003 jen o málo zlepšila;
- u DDD došlo v roce 2004 v porovnání s rokem 2003 k určitému zlepšení.

Eroze půdy (vodní a větrná) a protierozní opatření

Ohrožení zemědělských půd erozí je podle podkladů Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy (VÚMOP) značné, zejména vodní eroze vyžaduje mimořádnou pozornost. V současnosti se ohroženost půd z hlediska větrné a vodní eroze systematicky nesleduje, pravidelná roční měření se proto neuskutečňují. Údaje o potenciální ohroženosti půd vodní a větrnou erozí uvádí následující tabulka.

Potenciální ohroženost zemědělských půd vodní a větrnou erozí

Kategorie ohrožení	Vodní eroze v %	Větrná eroze v %
Neohrožené	4,2	77,5
Náchylné	27,9	9,3
Mírně ohrožené	25,9	5,7
Ohrožené	18,1	5,4
Silně ohrožené	10,0	1,8
Nejohroženější	13,9	0,3

Zdroj: VÚMOP

Vodní eroze půdy

Svažitost zemědělských pozemků, nesprávný způsob obdělávání zemědělských půd a povrchový odtok po silných dešťových srážkách a následná eroze půdy vytváří rizika odnosu půdních částic a v ní obsažených látek, což zhoršuje úrodnost půdy, a erozní smyvy zhoršují kvalitu povrchových vod.

Vodní erozí podle VÚMOP je značně ohroženo 42 % zemědělských půd, včetně mírného ohrožení působí eroze na více než dvou třetinách rozlohy zemědělských půd.

Vývoj situace v oblasti vodní eroze se v rámci řešení VÚMOP ani jiných organizací nesleduje.

Větrná eroze půdy

Aktuální ohrožení větrnou erozí závisí především na klimatických podmínkách v daném období. Větrnou erozí půdy jsou postihovány zejména sušší a teplejší klimatické oblasti

s lehkými půdami. V průběhu roku je častější výskyt větrné eroze při zvýšených teplotách a větru na jaře a na podzim, kdy půda není chráněna vegetací a je tak více ohrožena erozí. Větrnou erozí je potenciálně ohroženo 8 % zemědělských půd, spolu s mírným ohrožením 13 % půd.

Příroda a krajina

Obecná ochrana přírody

Stav přírody a krajiny a vývojové trendy

V ČR stejně jako v celé střední Evropě převládá kulturní krajina ovlivněná intenzivní antropogenní činností. Působení člověka mělo za příčinu vznik několika unikátních krajinných typů, ve kterých se udržela nebo vytvořila řada jedinečných ekosystémů. Další intenzifikace zemědělské a průmyslové výroby tyto ekosystémy ohrožuje. Důsledkem je snížená retenční schopnost krajiny, snížená biodiverzita zemědělských ekosystémů, nízká biodiverzita monokulturních lesů a staré ekologické zátěže.

Narušený vodní režim krajiny se negativně projevuje především při dlouhotrvajícím suchu a při přivalových srážkách. Stav rozhodně nezlepšil způsob úprav vodních toků po katastrofálních povodních v letech 1997 a 2002.

Stálým faktorem je snížená vodní retenční kapacita lesních půd v důsledku změn charakteristik humusu a intraskeletové eroze v monokulturně a holosečně obhospodařovaných smrkových lesích. Stav lesů je poznamenán zejména monokulturním hospodařením. Většina lesů má značně posunutou druhovou a prostorovou skladbu dřevin. Ani ve zvláště chráněných územích (ZCHÚ) se zpravidla nevyskytují všechna vývojová stadia lesa, která jsou podmínkou vysoké diverzity hmyzích a ptačích druhů.

Zemědělská krajina je ohrožena dlouhodobou absencí extenzivních forem hospodaření na loukách a pastvinách a erozí nevhodně obdělávané orné půdy. Intenzivní hospodaření na loukách a pastvinách i druhý extrém, ponechání takových pozemků ladem, vede k poklesu jejich biodiverzity. V současné době je tento stav MZe postupně napravován systémem dotačních titulů na mimoprodukční funkce zemědělství. Na MŽP je k tomuto účelu určen Program péče o krajinu (PPK), jehož cílem jsou opatření k ochraně proti erozi, k udržení kulturního stavu krajiny a podpora rozmanitosti flóry a fauny.

Intenzivní hospodaření je příčinou velmi nízké biodiverzity větších rybníků, ve kterých nejsou příznivé životní podmínky pro většinu makrofyt, pro původní druhy ryb a pro vodní ptactvo.

V případě těžby nerostných surovin dochází zpravidla jen pozvolna k omezení vlivů jejich přímých důsledků (prašnost, doprava) a k následné rekultivaci dotčených ploch.

Krajinný ráz a jeho ochrana

Udržení dochovaného stavu přírodních, kulturně-historických a krajinářsko-estetických hodnot v krajině vyžaduje ochranu a péči při všech činnostech a na všech úrovních. V řešení této problematiky se v poslední době začíná prosazovat koncepční přístup. V roce 2004 začaly jednotlivé krajské úřady (KÚ), v rámci tvorby materiálu „Koncepce ochrany přírody kraje“,

vypracovávat hodnocení krajinného rázu v daném území. Výsledkem hodnocení jsou územní segmenty s různou hodnotou krajinného rázu. Tyto podklady lze dále využít pro účely umístění staveb, významných z pohledu ochrany krajinného rázu (liniové a věžové stavby), nebo při strategickém rozhodování (jako podklad pro územní plány). Na územích s významným soustředěním estetických a přírodních hodnot se vyhláší přírodní parky. Ve velkoplošných zvláště chráněných územích (VZCHÚ) upravují způsob ochrany krajinného rázu ochranné podmínky stanovené zákonem. Problémovými zásahy do krajinného rázu jsou v současné době velkoplošné terénní úpravy a stožárové stavby. Rozdílné pohledy na způsob hodnocení zásahů do krajinného rázu je potřebné sjednotit prováděcím předpisem.

Počet přírodních parků se v posledních letech prakticky nezměnil. K 31. 12. 2004 bylo v ústředním seznamu ochrany přírody evidováno celkem 135 přírodních parků.

Dřeviny rostoucí mimo les

Dřeviny rostoucí mimo les jsou obecně chráněny podle § 7 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, podle kterého je zakázáno dřeviny ničit nebo poškozovat. Povolování kácení dřevin na úrovni obecních úřadů je pak podle § 8 uvedeného zákona. Významné stromy a jejich skupiny je možno registrovat jako významné krajinné prvky. Nejprísnější formou ochrany dřevin je jejich vyhlášení v kategorii památných stromů příslušnými úřady nebo orgány ochrany přírody. K 31. 12. 2004 je v ústředním seznamu ochrany přírody evidováno 5 355 položek památných stromů a jejich skupin, což představuje přibližně 22 tis. stromů. V roce 2004 bylo nově zaevidováno 207 položek památných stromů, ale zároveň bylo 67 položek z ústředního seznamu vyjmuty.

Významné krajinné prvky (VKP)

Od roku 2004, kdy přešla agenda registrovaných VKP z okresů na pověřené obecní úřady, probíhá jejich inventarizace. Ukazuje se, že chybí jednotná a přesná databáze. Tato absence je příčinou problémů týkajících se následné ochrany a případné péče. Vstupem ČR do EU se některé VKP staly součástí území Natura 2000 a přešly tak pod jiný typ ochrany. Nejvíce problémů, stejně jako v minulých letech, je zaznamenáno u VKP vodní tok, údolní niva a rybník. Příčinou je zejména nízká úroveň, popř. absence udržitelného způsobu hospodaření na území VKP, které způsobují zejména legislativní nejasnosti týkající se přesného definování a ohraničení těchto krajinnotvorných prvků. Tyto skutečnosti by mohl napomoci vyřešit prováděcí předpis k § 4 zákona ČNR č. 114/1992 Sb. a dále pak naplňování směrnic ES, jakou je např. rámcová směrnice EP a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky, jejímž cílem je zabránění dalšímu zhoršování vodních ekosystémů a zajištění jejich ochrany. V rámci protipovodňových opatření, kde hraje významnou roli stav a kvalita lesů, vodních toků a zejména údolních niv, je nutné do budoucna nahradit čistě technická protipovodňová opatření alternativními způsoby řešení, které budou znamenat příznivější a šetrnější ovlivnění těchto segmentů krajiny. V dalším období bude pro významná strategická rozhodnutí taktéž důležitá ekologická kategorizace VKP a způsobu jejich ochrany.

Územní prvky ekologické stability

Územní systém ekologické stability krajiny (ÚSES) je definován jako vzájemně propojený soubor přirozených i pozmeněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Ochrana ÚSES je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci

pozemků, obce i stát. V rámci Agentury ochrany přírody a krajiny (AOPK ČR) vzniklo pracoviště Datové centrum ÚSES, které spravuje data získaná z projektu VaV/640/5/02 – „Metodický postup získání, zpracování a jednotného udržování dat různých stupňů systému ekologické stability“. Datové centrum ÚSES se zabývá také dalšími aktivitami spojenými s budováním informačního systému ÚSES, jeho naplňováním, aktualizací a prezentací.

Zvláště chráněné části přírody

Velkoplošná zvláště chráněná území

	NP	CHKO	Celkem
Počet	4	25	29
Výměra (km ²)	1 187,80	10 840,72	11 975,52
% rozlohy ČR	1,51	13,20	14,71

Zdroj: AOPK ČR

Maloplošná zvláště chráněná území

Národní přírodní rezervace (NPR) jsou území určená k ochraně přirozených a přírodě blízkých ekosystémů nebo jejich souborů, významných a jedinečných v celostátním nebo mezinárodním měřítku. Jejich celkový počet je 110, celková výměra 27,99 tis. ha. Vysoké nároky na kvalitu jsou také příčinou, proč se jejich celkový počet příliš nemění. Ke změnám však dochází v důsledku revize právních předpisů, jimiž byla jejich ochrana zřízena. V roce 2004 byla přehlášena NPP Býčí skála na stejnojmennou NPR o výměře 191 ha a toutéž vyhláškou zrušena NPR Josefské údolí o výměře 113 ha. Dále byla vydána nová zřizovací vyhláška pro NPR Čertova stěna - Luč, jejíž původní výměra byla zvětšena o 30 ha, a konečně byla přehlášena a zvětšena o 10 ha i jedna z našich nejstarších rezervací – Žofínský prales.

Národní přírodní památky (NPP) jsou určeny k ochraně unikátních geologicko-geomorfologických útvarů a jevů, nalezišť vzácně se vyskytujících přírodnin (hornin, minerálů, paleontologických dokladů), stanovišť vzácných či ohrožených druhů ve fragmentech ekosystémů nebo úseků přírody s významnými doklady tvořivé lidské činnosti. V této kategorii je chráněno 103 ploch o celkové výměře 2,73 tis. ha. Ani tato kategorie nevykazuje v průběhu let velký nárůst. V roce 2004 přibyla jediná NPP – Miroslavské kopce o výměře 30,8 ha, kde jsou předmětem ochrany stepní trávníky s významnými druhy rostlin a živočichů. Nově byla přehlášena NPP Hojná Voda.

Přírodní rezervace (PR) jsou území s přírodními nebo málo narušenými ekosystémy, typickými pro určitou geografickou oblast; jejich význam je regionální. Tak jako ostatní ZCHÚ výrazně přispívají k ekologické stabilitě krajiny. V roce 2004 bylo celkem chráněno 772 PR o rozloze 35,95 tis. ha (750 PR o rozloze 32,8 tis. ha v roce 2003).

Přírodní památky (PP) jako významově nejnižší kategorie jsou svým charakterem obdobou NPP, s regionálním významem. V roce 2004 byl jejich celkový počet 1 189, celková výměra 27,19 tis. ha (1 180 PP o rozloze 26,33 tis. ha v roce 2003).

Stanovit přesný aktuální počet a plošnou výměru PR a PP je v současné době obtížné; přechodem kompetencí při jejich správě na KÚ dochází průběžně k úpravám a novelizacím zřizovacích předpisů jednotlivých PR a PP, přičemž se může změnit jak kategorie, tak plošná rozloha jednotlivých území. Zákon č. 114/1992 Sb. (§ 42) sice stanoví povinnost evidence všech ZCHÚ v Ústředním seznamu ochrany přírody (ÚSOP), údaje do něj jsou však zasílány s časovým zpožděním. Čísla uvedená v následující tabulce pro PR a PP odpovídají údajům, zaznamenaným v Ústředním seznamu ochrany přírody.

Přehled maloplošných zvláště chráněných území v ČR

	NPR	NPP	PR	PP	Celkem
Počet	110	103	772	1 189	2 174
Výměra (v km ²)	279,89	27,29	359,54	271,91	938,63
% rozlohy ČR	0,35	0,03	0,46	0,34	1,19

Zdroj: AOPK ČR

Evropsky významné lokality a ptačí oblasti (soustava chráněných území Natura 2000)

Novelou zákona č. 114/1992 Sb., ochraně přírody a krajiny, byla do právního řádu České republiky implementována směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků, a směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Česká republika se pro stanovené druhy ptáků, dalších živočichů a rostlin a typy přírodních stanovišť navrhla soustavu chráněných území - evropsky významné lokality a ptačí oblasti - které spolu vytvářejí soustavu chráněných území Natura 2000. Vláda svým nařízením č. 132/2005 stanovila národní seznam evropsky významných lokalit.

Národní seznam zahrnuje v současnosti celkem 863 evropsky významných lokalit, které pokrývají v České republice rozlohu 7 242 km². Vláda svými nařízeními dosud stanovila 38 ptačích oblastí na ploše 6 936 km². Ptačí oblasti se do značné míry s navrženými evropsky významnými lokalitami překrývají, dohromady mají rozlohu 10 460 km².

Péče o zvláště chráněné druhy

V souvislosti s novelou zákona č. 114/1992 Sb. byl rok 2004 věnován přípravě novelizace seznamů zvláště chráněných druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Připraveny byly nezbytné změny vyplývající z nutnosti plného dokončení transpozice směrnic ES (ochrana druhů přílohy 4 směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) a zahájena byla důkladná revize a aktualizace seznamů zvláště chráněných druhů s ohledem na změny v míře ohrožení jednotlivých druhů rostlin a živočichů. Aktivně se těchto prací účastnila řada odborných a vědeckých pracovišť i nevládních ochranných organizací. Cílem revize a aktualizace seznamů je postihnout aktuální tendence vývoje populací ohrožených druhů a zajistit odpovídající stupeň jejich ochrany.

Specifickým nástrojem péče o zvláště chráněné druhy jsou záchranné programy, podle nichž se uskutečňují zvláštní režimy ochrany a péče, jako např. záchranné chovy, posilování

populací, repatriace druhů a podle možností i přenosy jedinců druhů z ohrožených stanovišť. U rostlin byl nově zpracován záchranný program pro vybrané evropsky významné druhy, např. pro evropsky významný druh hořeček český (*Gentianella bohemica*) a pro hvozdík písečný český (*Dianthus arenarius subsp. bohemicus*). Dále je rozpracován záchranný program pro vratičku mnohoklanou (*Botrychium multifidum*), pro šídlatku ostnovýtrusou (*Isoetes echinospora*), švihlík krutiklas (*Spiranthes spiralis*) a koniklec jarní (*Pulsatilla vernalis*).

U živočichů byla dokončena koncepce záchranných programů kriticky a silně ohrožených druhů živočichů, která se zaměřuje na druhy, jimž hrozí vyhynutí na úrovni celého státu, dále na druhy, které jsou mimořádně významné z hlediska ochrany přírody a jsou současně konfliktní z hlediska hospodářských zájmů člověka a konečně na ty, u kterých povinnost aktivní ochrany vyplývá z nadnárodních iniciativ, kterými je ČR vázána. V souladu s touto koncepcí byly rozpracovány další záchranné programy pro dropa velkého (*Otis tarda*) a také pro čtyři druhy motýlů – hnědáška osikového (*Euphydryas maturna*), hnědáška chrastavcového (*Euphydryas aurinia*), jasoně dymnivkového (*Parnassius mnemosyne*) a okáče jílkového (*Lopinga achine*). Dále byly rozpracovány záchranné programy typu tzv. programů péče pro bobra evropského (*Castor fiber*) a vydru říční (*Lutra lutra*), které stanoví pravidla pro ochranu a hospodaření s těmito konfliktními druhy tak, aby bylo zajištěno jejich zachování při udržení vlivu druhu na hospodářské zájmy člověka na přijatelné úrovni. Zároveň se pokračuje v realizaci záchranného programu perlorodky říční (*Margaritifera margaritifera*) a tetřeva hlušce (*Tetrao urogalus*). Dále se dokončuje program pro velké šelmy a sysla obecného (*Spermophilus citellus*). Pokračovalo se také v druhé etapě dlouhodobého komplexního mapování výskytu raků na celém území ČR, včetně tří nepůvodních druhů.

Volně žijící živočichové a planě rostoucí rostliny

Informovanost o výskytu, rozšíření a autekologii jednotlivých taxonů naší domácí flóry a fauny se neustále zlepšuje, a to především díky aktuálnímu mapování jejich výskytu. Přednost je dávana druhům zvláště chráněným, ale sledováno je i rozšíření druhů ostatních, zejména těch, kde je konstatována tendence ústupu. Výsledkem mapování jsou databáze, které jsou shromažďovány v jednotném informačním systému ochrany přírody – ISOP. Na základě údajů v těchto databázích se praktikuje odborná péče o jednotlivé druhy, která může vyústit ve vyhlášení územní ochrany jejich nalezišť či zařazení mezi zvláště chráněné druhy. Databáze také slouží k tvorbě červených seznamů a červených knih. Významným podkladem k mapování druhů jsou inventarizační průzkumy ZCHÚ. Velké množství dat o výskytu zejména ptačích druhů a druhů cévnatých rostlin bylo shromážděno při mapování stanovišť a evropsky významných taxonů v rámci příprav na tvorbu soustavy Natura 2000 i v rámci jiných mezinárodních projektů a programů, které jim předcházely.

V roce 2004 byl na AOPK ČR zahájen projekt Botanicky významná území (Important Plant Area). Jde o vymezení přírodních nebo přírodě blízkých územních celků nebo lokalit, které vykazují mimořádně vysoké množství rostlinných druhů či přítomnost endemitu, evropsky významného druhu, případně druhu Bernské úmluvy. Současně jimi mohou být i území obsahující cenná společenstva vzácných druhů nebo taxonomických skupin vysoké botanické hodnoty. Záměrem programu je zajistit adekvátní ochranu a řízení těchto území tak, aby byla zachována kontinuální existence jak populací rostlin, tak i biotopů. Nejde však o legislativně stanovenou kategorii ochrany – území jsou identifikována na základě odborného zhodnocení v součinnosti s vědeckými a regionálními experty a budou předmětem

dalšího sledování, případně monitoringu. Kritéria výběru zahrnují všechny skupiny rostlin a houby. Celkem bylo dosud identifikováno 75 těchto botanicky významných území o rozloze 146,1 ha, z toho 68 území (123,8 ha) je v některé z kategorií ZCHÚ a většina zbylých je navržena jako součást soustavy Natura 2000.

Na základě nových informací byl na AOPK ČR aktualizován také Červený seznam mechorostů ČR. Z celkového počtu 849 druhů mechorostů je v něm zařazeno 424 druhů, z toho 27 taxonů je považováno za vyhynulé. Ke kriticky ohroženým náleží 62 druhů, k ohroženým 68, k zranitelným 76, za potenciálně ohrožené je považováno 50 druhů (pro zbytek, tj. 141 druhů chybějí objektivní údaje). Obdobně byl připraven předběžný Červený seznam bezobratlých živočichů, který bude publikován v roce 2005.

Z hlediska obecné ochrany biodiverzity jsou velmi efektivní opatření sledující možnosti migrace jednotlivých živočišných skupin a odstraňující nebo zmírňující bariérový efekt liniových staveb v krajině (např. podchody pro obojživelníky, velké savce). Migrace je podporována také u ryb, a to odstraňováním příčných překážek na tocích, případně podporou technických řešení, kterými se umožňuje volný pohyb ryb i jiných vodních organismů. V roce 2004 bylo v tomto směru podpořeno z Programu revitalizace říčních systémů 5 akcí s finančními náklady za cca 20,5 mil. Kč.

Šíření nepůvodních rostlinných a živočišných druhů

Invaze a intenzivní šíření nepůvodních druhů, představují vedle fyzické likvidace stanovišť jeden z nejnebezpečnějších vlivů na přírodní a polopřírodní ekosystémy, a tím i na pokles jejich biodiverzity. Možnost regulace a proces hodnocení rizika v případě nového zavážení, dovozu apod. nepůvodních organismů jsou stále nedostatečně právně ošetřeny. V některých případech dokonce stávající legislativa ztěžuje účinnou ochranu před šířením a dopady působení nepůvodních druhů. K dispozici je zatím také málo údajů o ekonomických a společenských dopadech tohoto fenoménu. V ČR je kvalifikováno okolo 90 rostlinných druhů jako invazní, nejnebezpečněji se projevuje bolševník velkolepý (*Heracleum mantegazzianum*), křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*), křídlatka sachalinská (*Reynoutria sachalinensis*) včetně jejich křížence křídlatky české (*Reynoutria bohemica*) a netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*). Likvidace porostů těchto nejnebezpečnějších invazních druhů a omezování jejich šíření je prováděna již od 90. let minulého století a je finančně podporována dotačními programy, a to především z PPK a SFŽP ČR (Program péče o přírodní prostředí). Na AOPK ČR bylo v roce 2004 z tohoto programu hrazeno 18 akcí, jejichž předmětem byla likvidace invazních druhů v celkovém finančním objemu 813 tis. Kč.

U živočišných druhů se v současné době jeví jako nejnebezpečnější norek americký (*Mustela vison*). Je to velice přizpůsobivý druh, který rychle zaujímá ekologickou niku po konkurenčních predátorech. V posledních pěti letech dochází k výraznému zvýšení jeho stavů a představuje značné ohrožení vodní fauny, především račích populací. Na AOPK ČR započalo v roce 2004 cílené sledování jeho výskytu a vlivů na domácí faunu. Pokračoval také monitoring výskytu raků, včetně nepůvodních druhů a v rámci něho byl sledován i rozsah rozšíření tzv. račího moru.

Les

Vývoj výměr lesní půdy

Výměra lesní půdy dosáhla v roce 2004 výše 2 646 tis. ha a oproti roku 2003 stoupla o 2 tis. ha. Mírný nárůst výměry lesní půdy lze předpokládat i v dalších letech.

Vývoj výměry lesní půdy v období 1920–2004 (tis. ha)

	1920	1930	1945	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2003	2004
Plocha	2 369	2 355	2 420	2 479	2 574	2 607	2 624	2 630	2 637	2 644	2 646

Zdroj: ČSÚ, ČÚZK

Výměra porostní půdy se v roce 2004 oproti roku 2003 zvýšila o 2 tis. ha na 2 591 tis. ha. Pozitivním jevem je zalesňování pro zemědělství nevhodné zemědělské půdy, které je dotováno v rámci restrukturalizace rostlinné výroby. V květnu roku 2004 bylo vydáno nařízení vlády č. 308/2004 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití. Zalesňování zemědělské půdy je počínaje rokem 2004 kofinancováno ze strukturálních fondů EU.

Vývoj zalesnění zemědělské půdy v letech 1999–2004 (ha)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Plocha	493	908	1 091	1 203	940	570

Zdroj: MZe

Lesnatost (výměra porostní půdy) dosáhla v ČR 32,9 % výměry. Nejlesnatějšími kraji jsou: Liberecký (42,7 %), Karlovarský (42,5 %) a Zlínský (38,9 %). Naproti tomu nejnižší lesnatost mají kraje Hl. m. Praha (9,5 %), Středočeský (27,1 %) a Jihomoravský (27,3 %).

Členění lesů podle jejich funkčního využívání

V poslední době trvale stoupá význam funkcí veřejně prospěšných, což vyjadřuje i vývoj zařazení lesů do jednotlivých kategorií, kterými jsou lesy hospodářské, ochranné a zvláštního určení. Tento trend zřejmě bude i nadále pokračovat.

Vývoj zařazení lesů do kategorií v letech 1980–2004

Rok	Kategorie lesa (%)		
	lesy hospodářské	lesy ochranné	lesy zvláštního určení ^{a)}
1980	78,2	4,0	17,8
1985	68,2	3,1	28,7
1990	58,4	2,5	39,1

1995	57,2	2,7	40,1
2000	76,7	3,5	19,8
2003	75,6	3,5	20,9
2004	75,3	3,1	21,6

a) do roku 1996 byly do lesů zvláštního určení zařazovány i lesy postihované imisemi. Po tomto roce byly tyto lesy zařazeny do kategorií podle jejich převažující funkce.

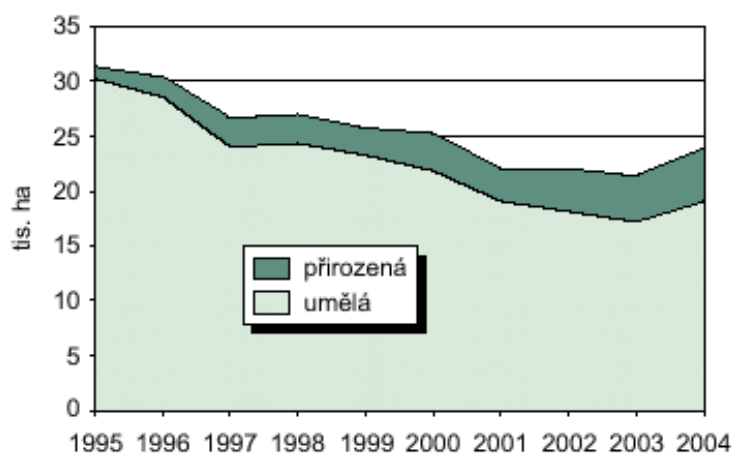
Zdroj: ÚHÚL

V roce 2004 došlo k významnému snížení výměry lesů ochranných (o 10 %), které byly zařazeny do kategorie lesů zvláštního určení.

Obnova lesa

V rámci umělé obnovy lesa jsou do lesních ekosystémů cíleně vnášeny meliorační a zpevňující dřeviny, jako např. buk, dub, javor, jeřáb, jedle. Dlouhodobá změna druhové skladby obnovovaných porostů ve prospěch původních listnatých dřevin a jedle je hlavní zásadou pro případné poskytnutí prostředků ze SFŽP ČR. Zvýšení podílů listnatých dřevin v lesních ekosystémech je dlouhodobým trvalým úkolem lesního hospodářství.

Vývoj obnovy lesa 1995–2004

Pozn.: od roku 2002 se z důvodu změn v metodice do přirozené obnovy započítává i obnova pod porostem (původně se započítávala jen obnova na holině)

Zdroj: ČSÚ

Při umělé obnově lesa se s ročními výchylkami postupně zvyšuje podíl listnatých dřevin, a to zejména buku a dubu, pozitivní je i vzestup podílu jedle (na 8,4 % jehličnanů).

Vývoj umělé obnovy podle druhů dřevin v letech 1990–2004 (ha)

Dřeviny	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Jehličnaté celkem	28 248	21 861	13 910	12 533	11 730	10 974	12 339
v tom							
smrk	19 467	15 072	9 479	8 211	7 941	7 333	8 495
jedle	215	614	895	801	923	937	1 032
borovice	5 173	3 716	2 597	2 720	2 267	2 223	2 361
modřín	2 722	2 119	739	570	417	350	327
ost. jehlič.	671	340	200	231	182	131	124
% jehličnaté	84,0	72,6	63,6	65,6	64,7	63,9	64,8
Listnaté celkem	5 367	8 267	7 957	6 576	6 390	6 190	6 703
v tom							
dub	1 415	2 360	2 428	2 033	1 780	1 910	1 965
buk	1 494	3 445	3 386	2 908	3 143	3 032	3 406
lípa	54	297	397	286	264	236	237
topol, osika	91	46	46	47	61	84	50
ost. listnaté	2 313	2 119	1 700	1 302	1 142	928	1 045
% listnaté	16,0	27,4	36,4	34,4	35,3	36,1	35,2

Zdroj: ČSÚ

Zdravotní stav lesa

Zdravotní stav lesních porostů v ČR se hodnotí od roku 1986 na monitorovacích plochách evropského programu EHK OSN a EU ICP – Forest. Základním parametrem tohoto šetření je míra defoliace (odlistění) stromů, vyjadřovaná v procentech s přesností na 5 %. Hodnoty defoliace se rozdělují do pěti základních tříd. Od roku 2000 se hodnotí zvláště defoliace porostů do 60 let věku a porostů starších 60 let. I v roce 2004 v porovnání s předcházejícími roky došlo k nárůstu defoliace, který se projevil především přesunem části procentického zastoupení dřevin ze třídy 1 do třídy defoliace 2.

V roce 2004 byly na základě usnesení vlády č. 532/2000 uskutečněny 4 projekty vápnění imisemi nejvíce postižených lesů, z toho tři v Krušných horách (3 862 ha) a jeden v Orlických horách. Ke zlepšení stavu lesů se uskutečnilo letecké hnojení práškovým hnojivem Silvamix Mg-F4 v dávce 300 kg.ha⁻¹ lesa na ploše 1 077 ha v Krušných horách. Od roku 2005 budou projekty v oblasti vápnění a hnojení lesních porostů rozpracovávány podle usnesení vlády č. 22/2004.

Vývoj defoliace jehličnatých a listnatých dřevin na plochách ICP – Forest

	Rok	Třída 0 (0–10 %)	Třída 1 (10–25 %)	Třída 2 (25–60 %)	Třída 3 (> 60 %)	Třída 4 (100 %)
Jehličnany	1986	51,3	25,5	22,1	1,0	0,1
	1990	27,9	25,2	42,1	3,8	1,0
	1995	5,8	33,5	57,6	2,4	0,7

	2000	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60
		38,9	1,9	41,7	33,3	19,1	64,1	0,2	0,6	0,1	0,1
	2003	36,3	1,2	40,1	27,9	23,1	69,8	0,4	0,9	0,1	0,2
	2004	36,9	1,4	33,7	26,5	28,6	70,7	0,4	1,1	0,4	0,3
Listnáče	1992	21,5		49,3		28,0		0,8		0,4	
	1995	14,6		54,8		27,4		2,2		1,0	
	2000	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60	< 60	≥ 60
		37,9	16,4	47,0	57,8	14,8	24,7	0,3	0,8	0,0	0,3
	2003	26,7	14,6	53,9	55,0	19,1	29,9	0,3	0,4	0,0	0,1
2004	22,7	14,4	51,6	49,6	24,7	34,5	0,6	1,4	0,4	0,1	

Zdroj: VÚLHM

Lesy ve zvláště chráněných územích

Celková výměra lesů v ZCHÚ se téměř nezměnila a dosahuje cca 718 tis. ha, z toho je cca 661 tis. ha lesů v NP a CHKO, což je zhruba 25 % výměry všech lesů ČR. Všechny lesy v ČR jsou zároveň na základě zákona č. 114/ 1992 Sb. významným krajinným prvkem a plní mimořádnou úlohu případně také jako součást ÚSES.

Lesnatost zvláště chráněných území

Kategorie	VZCHÚ		MZCHÚ			
	NP	CHKO	NPR	PR	NPP	PP
Počet chráněných území	4	24	110	750	103	1 188
Výměra (tis. ha)	118,78	1 041,30	27,99	35,95	2,73	27,19
% rozlohy ČR	1,51	13,20	0,35	0,46	0,03	0,34
Výměra lesní půdy (tis. ha)	97,78	562,96	22,98	14,57	1,59	18,44
Lesnatost (%)	82,00	54,00	82,00	41,00	58,00	68,00

Zdroj: AOPK ČR

Zdroj: MŽP, Zpráva o životním prostředí ČR, listopad 2004

Pravděpodobný vývoj stavu životního prostředí bez provedení koncepce

Při nerealizaci hodnoceného OP Rybářství lze očekávat po vstupu ČR do EU a při rostoucím tlaku na zvyšování konkurenceschopnosti zemědělských podniků vyšší intenzifikaci rybářství. S ohledem na neexistenci ekologické daňové soustavy a obecně nízkou environmentální uvědomělost společnosti by riziko urychlení negativních průvodních jevů intenzifikace bylo velmi vysoké. Na druhou stranu může současně v oblastech se ztíženými podmínkami sílit trend upouštění od hospodaření. Oba extrémní působí negativně na životní prostředí, vedou k degradaci druhové rozmanitosti, poškozování krajiny apod.

V případě zpomalení či dokonce odložení předkládaného koncepčního dokumentu může dojít k následujícím negativním jevům:

- zpomalení transformace českého rybářství na model posilování environmentálních, sociálních a ekonomických principů trvale udržitelného zemědělství;
- pokračování trendu nízkých investic do rybářství a z toho vyplývající nedostatečné zajištění standardů ochrany životního prostředí a bezpečnosti potravin;
- odchod mladých vzdělaných pracovníků mimo sektor rybářství
- zpomalení či odložení trendu zesilování funkce zemědělství jako „páteře“ obnovy venkovské krajiny;
- zpomalení zlepšování kvality vodních ekosystémů;
- zpomalení zvětšování záchytné schopnosti vodních srážek zemědělské krajinou;
- zpomalení trendu zprůchodňování vodních cest.

Do doby než dojde alespoň k výraznému odstranění nejvýznamnějších problémů českého rybářství a zvýšení jeho konkurenceschopnosti nelze očekávat, že se lze obejít bez významné podpory požadovaných směrů vývoje. Ať už je to snaha o zachování venkovské kulturní krajiny, o snížení tlaku zemědělství na snižování biologické rozmanitosti nebo o hlubší propojení rybářství s rozvojem venkova.

Předkládaný OP Rybářství navrhuje kroky, které by měla zamezit, případně minimalizovat uvedené negativní jevy.

3. Charakteristiky životního prostředí v oblastech, které by mohly být provedením koncepce významně zasaženy.

S ohledem na zaměření předkládaného Operačního plánu rybníkářství lze předpokládat, že budou ovlivněny větší či menší měrou všechny významné složky životního prostředí. Popis charakteristik životního prostředí byl uveden v předchozí kapitole č. 2. Z hlediska citlivosti zranitelnosti složek životního prostředí přímo či nepřímo ovlivněných realizováním posuzované koncepce mohou být dotčeny kladně či záporně zejména následující oblasti životního prostředí.

- snižování počtu lokalit se starou ekologickou zátěží,
- prevence závažných havárií,
- umožnění finančních podpor z veřejných rozpočtů a fondů EU ve prospěch rozvoje a obnovy vodohospodářské infrastruktury,
- relativně vysoké procento připojených obyvatel na vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu,
- vyhovující úroveň čištění odpadních vod v obcích nad 100 tis. EO (mimo hl.m. Praha)
- regionálně rozdílný stav vod,
- nedostatečná úroveň čištění odpadních vod na lokální úrovni, znečištění vodních toků a nevhodné nakládání s kaly z čistíren odpadních vod v obcích do 2000 ekvivalentních obyvatel a v obcích od 2 000 do 10 000 EO,
- nedostatečná aplikace BAT z hlediska ochrany vod,
- snížená přirozená retenční schopnost krajiny,
- zvýšená vodní eroze v krajině,
- nedostatek ekostabilizačních prvků v krajině,
- nedostatečný postup komplexních pozemkových úprav,
- současný stav morfologie vodních toků,
- eutrofizace a acidifikace,
- antropogenní poškození a degradace půd,
- nedostatek finančních zdrojů na obnovu dlouhodobě zanedbané infrastruktury vodovodních a kanalizačních sítí,
- nedostatečná úroveň zneškodňování odpadních vod z obcí do 2 tis. EO,
- nízká účinnost výzkumu,
- postupné uplatňování správné zemědělské praxe,
- revitalizace drobných vodních toků,
- zohlednění přírodě blízkých způsobů retence vod,
- posilování rekreační funkce krajiny,
- předcházení environmentálním a technologickým rizikům,
- zvyšování veřejné poptávky po plnění mimoprodukčních funkcí lesních, zemědělských i vodních ekosystémů,
- zvyšující se uvědomění potřeby realizace preventivních protipovodňových opatření,
- prosazování regulačních nástrojů ve prospěch kvality poskytovaných vodohospodářských služeb.
- zvyšování antropogenní zátěže prostředí v souvislosti s hospodářským rozvojem,
- zpomalení přechodu výrobních podniků na progresivní technologie,
- skutečný průběh předpokládané klimatické změny,
- nedostatek vlastních finančních zdrojů pro financování projektů,

- snížení předpokládaných veřejných podpor na přípravu a realizaci potřebných opatření, zejména v oblasti vodohospodářské infrastruktury,
- nedostatek prostředků pro úhradu výdajů na opatření ve veřejném zájmu (§ 102 vodního zákona),
- ohrožení vodních zdrojů, vodárenských a kanalizačních systémů při mimořádných a krizových situacích včetně povodní a období sucha.

4. Veškeré současné problémy životního prostředí, které jsou významné pro koncepci, zejména vztahující se k oblastem se zvláštním významem pro životní prostředí (např. oblasti vyžadující ochranu podle zvláštních právních předpisů.

Natura 2000 vývoj a stav v EU a v ČR

Natura 2000 je celistvá soustava chráněných území evropského významu. Jejím účelem je ochrana nejvíce ohrožených druhů planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a tzv. přírodních stanovišť na území Evropské unie. Povinnost vytvoření této soustavy na území ČR vyplývá ze směrnice Rady 79/409/EHS z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (zkráceně směrnice o ptácích) a směrnice Rady 92/43/EHS z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (zkráceně směrnice o stanovištích). Území, vyhlášená na základě obou směrnic, tj. evropsky významné lokality a ptačí oblasti, spolu vytvářejí soustavu Natura 2000.

Na základě těchto dvou směrnic došlo k vymezení tzv. ptačích oblastí (PO) a evropsky významných lokalit (EVL).

Ptačích oblastí, vymezených na základě směrnice o ptácích, je v rámci České republiky celkem 41 oblastí a jsou vyhlášovány vyhláškami.

Evropsky významné lokality, vymezené na základě směrnice o stanovištích, jsou připraveny v podobě návrhu národního seznamu, který stanovila vláda nařízením č. 132/2005, Sb.. Dne 22.12.2004 byl schválen tento seznam a následně předán k posouzení a schválení Evropské komisi. V současné době platí pro všechny navržené lokality předběžná ochrana evropsky významných lokalit podle § 45, písmeno b zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění. Tyto lokality také požívají předběžnou ochranu a v plném rozsahu pro ně musí být prováděno hodnocení důsledků koncepcí a záměrů. Lokality, které budou zařazeny do evropského seznamu, a sporné lokality oznámí Ministerstvo životního prostředí ve Sbírce zákonů formou sdělení. Následně do 6 let musí být všechny tyto lokality, pokud nebudou chráněny smluvně, vyhlášeny za zvláště chráněná území.

Legislativní rámec hodnocení

Hodnocení důsledků koncepcí a záměrů na evropsky významné lokality a ptačí oblasti se provádí na základě novelizace zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“), kterou byly do našeho právního řádu implementovaly dvě významné směrnice Evropských společenství, směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků, a směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Jakákoliv koncepce nebo záměr, který může samostatně nebo ve spojení s jinými významně ovlivnit území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, podléhá hodnocení jeho důsledků na toto území a stav jeho ochrany (výjimkou tvoří programy péče zpracované orgánem ochrany přírody pro tato území a v lesních územích hospodářské programy nebo lesní hospodářské osnovy). Při hodnocení důsledků koncepcí a záměrů se postupuje podle

zvláštních právních předpisů o posuzování vlivů na životní prostředí (zákon č. 100/2001 Sb. v pozdějších zněních), pokud zákon nestanoví jiný postup.

Ten, kdo zamýšlí pořídit koncepci nebo uskutečnit výše uvedený záměr, je povinen svůj návrh předložit orgánu ochrany přírody ke stanovisku, zda může mít samostatně nebo ve spojení s jinými významný vliv na území evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast. Orgán ochrany přírody vydá stanovisko do 15 dnů ode dne doručení žádosti. Tímto stanoviskem není dotčeno zjišťovací řízení podle zákona č. 100/2001 Sb. Jestliže orgán ochrany přírody svým stanoviskem významný vliv nevyloučí, musí být daná koncepce nebo záměr předmětem posouzení (pokud zákon neupravuje postup jinak, postupuje se podle zákona č. 100/2001 Sb.). Nelze-li vyloučit negativní vliv koncepce nebo záměru na takové území, musí předkladatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyloučit nebo v případě, že vyloučení není možné, alespoň zmírnit. Výše uvedené posouzení mohou provádět pouze fyzické osoby, které jsou držiteli zvláštní autorizace podle § 45 písmeno i odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, kterou uděluje Ministerstvo životního prostředí.

Orgán, který je příslušný ke schválení výše uvedené koncepce nebo záměru, jej může schválit, jen pokud na základě stanoviska podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, taková koncepce nebo záměr nebude mít negativní vliv na území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, anebo za dále uvedených podmínek.

Pokud hodnocení prokáže negativní vliv na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast a neexistuje variantní řešení s menším negativním vlivem nebo bez něj, lze navrženou koncepci nebo záměr schválit jen z naléhavých důvodů převažujícího veřejného zájmu a za současného uložení kompenzačních opatření nezbytných pro zajištění ochrany a celistvosti území evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Kompenzační opatření stanoví rozhodnutím orgán ochrany přírody na základě dožádání orgánu příslušného ke schválení koncepce nebo záměru. Ministerstvo životního prostředí o uložení a provedení kompenzačních opatření informuje Komisi. Jde-li o negativní vliv na lokalitu s prioritními typy stanovišť nebo prioritními druhy, lze koncepci nebo záměr schválit jen z důvodů týkajících se veřejného zdraví, veřejné bezpečnosti nebo příznivých důsledků nesporného významu pro životní prostředí. Jiné naléhavé důvody převažujícího veřejného zájmu mohou být důvodem ke schválení jen tehdy, vydala-li k zamýšlené koncepci nebo záměru stanovisko Komise. Ministerstvo životního prostředí v tom případě na základě dožádání příslušného orgánu požádá Komisi o stanovisko.

Důležité pojmy a definice

EVL Evropsky významná lokalita - ve smyslu směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je lokalita, jež byla vymezena za účelem ochrany typů přírodních stanovišť a druhů živočichů a rostlin, jejichž ochrana vyžaduje vyhlášení zvláštních oblastí ochrany (jsou uvedeny v příloze I (stanoviště) a II (druhy živočichů a rostlin) směrnice.

Národní seznam je seznam lokalit vyžadujících zvláštní územní ochranu a splňující zákonem dané podmínky, které byly zařazeny do seznamu lokalit nacházejících se na území České republiky vybraných na základě kritérií stanovených právními předpisy Evropských společenství a vyžadujících územní ochranu.

Natura 2000 je celistvá evropská soustava území se stanoveným stupněm ochrany, která umožňuje zachovat přírodní stanoviště a stanoviště druhů v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska ochrany nebo popřípadě umožní tento stav obnovit.

PO Ptačí oblast - ve smyslu směrnice Rady 79/409/EHS, ze dne 2. dubna 1979, o ochraně volně žijících ptáků jsou území vybraná z hlediska výskytu, stavu a početnosti populací těch druhů ptáků které se vyskytující na území České republiky a jsou stanoveny v přílohách této směrnice.

Prioritní druh, stanoviště jsou ty typy evropských stanovišť nebo evropsky významné druhy, za jejichž zachování mají Evropská společenství zvláštní odpovědnost a které jsou stanovené jako prioritní v přílohách směrnice Rady 92/43/EHS, ze dne 21. května 1992, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Sporná lokalita je lokalita, která splňuje podmínky pro zařazení do národního seznamu, ale nebyla tam zařazena a vyskytuje se na ní prioritní typ přírodního stanoviště nebo prioritní druh a o jejímž zařazení do evropského seznamu se s Evropskou komisí (dále jen "Komise") jedná, a to až do doby, kdy se o zařazení nebo nezařazení lokality dohodne Česká republika s Komisí nebo do rozhodnutí Rady Evropské unie.

Stav druhu z hlediska ochrany je považován za příznivý, jestliže údaje o populační dynamice příslušného druhu naznačují, že se dlouhodobě udržuje jako životaschopný prvek svého přírodního stanoviště a přirozený areál rozšíření druhu není a pravděpodobně nebude v dohledné budoucnosti omezen a existují a pravděpodobně budou v dohledné době i nadále existovat dostatečně velká stanoviště k dlouhodobému zachování jeho populací.

Stav přírodního stanoviště z hlediska ochrany se považuje za příznivý, pokud jeho přirozený areál rozšíření a plochy, které v rámci tohoto areálu pokrývá, jsou stabilní nebo se zvětšují a specifická struktura a funkce, které jsou nezbytné pro jeho dlouhodobé zachování, existují a budou pravděpodobně v dohledné době i nadále existovat a stav jeho typických druhů z hlediska ochrany je příznivý.

Priority a cíle soustavy Natura 2000

Jako základní dokumenty pro stanovení priorit a cílů soustavy Natura 2000 byly využity metodické materiály Evropské komise a normy EU.

ČR se jako členský stát EU zavázal přijmout opatření nezbytná k tomu, aby populace druhů v zájmu společenství byly zachovány na úrovni nebo přivedeny na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou brát v úvahu hospodářské požadavky a požadavky rekreace.

ČR se jako členský stát EU zavázal přijmout vhodná opatření pro vyloučení znečišťování nebo poškozování stanovišť nebo jakýchkoliv rušivých zásahů negativně ovlivňujících ptáky, přírodní stanoviště a volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny.

ČR jako členský stát musí rovněž usilovat o vyloučení znečišťování nebo poškozování přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin mimo chráněné oblasti.

V souladu s závazky České Republiky a v souladu s čl. 2 Směrnice o stanovištích (92/43/EHS) a čl. 2 a 4 Směrnice o ptácích (79/409/EHS) lze priority a cíle soustavy Natura 2000 pro potřeby hodnocení koncepce definovat následně:

- Přispět k zajištění biologické rozmanitosti prostřednictvím zachování a ochrany přírodních stanovišť a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin na území Evropské unie.
- Ochrana nejvíce ohrožených druhů rostlin, živočichů a přírodních stanovišť v rámci Evropské unie.
- Zachování, popřípadě zlepšení celkového stavu nebo obnova příznivého stavu z hlediska ochrany u přírodních stanovišť planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů v zájmu společenství.
- Sladění zájmů ochrany přírody s šetrným hospodařením v příslušných lokalitách, tj. přijímaná opatření musí brát v úvahu hospodářské, sociální a kulturní požadavky a regionální a místní charakteristiky.
- Začlenění cenných přírodních lokalit v České republice do celoevropského přírodního dědictví.

Jako základní cíl soustavy Natura 2000 bylo stanoveno zachování celistvosti (integrity) lokalit, zachování a udržení dobrého stavu z hlediska ochrany ptáků, přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které jsou předmětem ochrany v ptačích oblastech a navržených evropsky významných lokalitách na území státu.

Hodnocení vlivů opatření na soustavu Natura 2000

1. Akvakultura

Zahrnuje tato opatření:

Investice do produkce akvakultury

Skrývá nebezpečí v podobě odbahňování rybníků jenž může postihnout likvidací litorály a litorální vegetaci, případně bývají odstraněné sedimenty deponovány do okolí rybníků na „mokřiny“ jenž bývají cennými biotopy.

Zvýšenou pozornost je nutné věnovat zavedení nových, dosud nevyužívaných druhů ryb nebo vodních živočichů do sladkovodní akvakultury kdy hrozí únik druhů do prostředí s nepředvídatelnými následky.

Zařízení na ochranu rybích hospodářství před volně žijícími predátory musí být v souladu s platnými předpisy a musí být schváleny orgány OP. Jejich instalace nesmí způsobovat mortalitu nebo závažná narušení životního prostředí druhů – uzavření migračních koridorů, nemožnost úniku z nich apod.

Vyrovňovací platby na zlepšení vodního prostředí

Naplnění opatření bude mít skrze zkvalitnění vodního prostředí pozitivní vliv na soustavu N2000 a OP obecně.

Investice do zpracování a uvádění na trh

Snížením nepříznivého vlivu na životní prostředí lze dosáhnout byť nepřímo pozitivního vlivu na předměty zájmu OP

2. Opatření ve společném zájmu

Zahrnuje tato opatření:

Opatření ve společném zájmu

Informovaností, vzdělaností a novými přístupy založenými na výzkumu a spolupráci lze dosáhnout byť nepřímo pozitivního vlivu na předměty zájmu OP

Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin

Toto opatření je zaměřeno veskrze kladně ve vztahu k ochraně přírody a k soustavě Natura 2000. V případě migračních tras je nutné klást důraz především na systematickosti zpřístupnění celých povodí a ne jen na jednotlivé akce bez znalosti kontextu.

Podpora a rozvoj nových trhů

Irelevantní.

Pilotní projekty

Možné riziko může být v podobě experimentálního vysazování ryb.

3. Technická pomoc

3.1. Technická pomoc.

Informovaností, vzdělaností a novými přístupy založenými na výzkumu a spolupráci lze dosáhnout byť nepřímo pozitivního vlivu na předměty zájmu OP

Veškerá opatření jsou popsána velmi rámcově bez možnosti identifikovat způsob jejich přesného účelu, způsobu realizace a parametrů výběru konkrétních záměrů. Doporučujeme podrobněji rozpracovat včetně hlavních kritérií pro udělování podpor s důrazem na ekologická opatření a na využití postupů zlepšujících či nepoškozující přírodní prostředí.

Vyhodnocení - závěr

Posouzením vlivů koncepce „**Operační program rybníkářství České republiky na období 2007 – 2013**“ na evropsky významné lokality a ptačí oblasti ve smyslu § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění byly na základě popsaných opatření obecně identifikovány pravděpodobné střety a nástin rizik, které mohou nastat při jejich uskutečňování.

Na základě toho, že posouzení koncepce tohoto rozsahu vyžaduje ve většině případů hodnocení rámcových cílů a tezí bez konkrétního popisu období uskutečnění, lokalizace a rozsahu **nelze hodnotit vlivy koncepce na lokality soustavy Natura 2000**, a to z důvodu přílišné obecnosti jejich opatření. Při realizaci opatření koncepce skrze jednotlivé záměry, investiční akce a projekty je nutné provádět dílčí posouzení dle § 45 h a i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění u těchto konkrétních opatření vedoucích k uskutečnění koncepce. Vliv na lokality soustavy Natura 2000 lze tedy posoudit až ve fázi přijetí konkrétních opatření, tj. tehdy pokud je znám rozsah konkrétních opatření, jejich lokalizace a časový průběh, z kterého lze dovodit pravděpodobný charakter a významnost vlivu na předměty ochrany dotčených lokalit.

5. Cíle ochrany životního prostředí stanovené na mezinárodní, komunitární nebo vnitrostátní úrovni, které mají vztah ke koncepci a způsob, jak byly tyto cíle vzaty v úvahu během její přípravy, zejména při porovnání variantních řešení.

číslo	pořadí	STRATEGIE OCHRANY BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI ČR	míra souladu s relevantními opatřeními a dílčími opatřeními OPR
1.	1.	<u>Ochrana biologické rozmanitosti <i>in situ</i></u> (ochrana ekosystémů, přírodních stanovišť včetně udržování a obnovy životaschopných populací druhů v jejich přirozeném prostředí - hlavním východiskem k uchování a zvyšování početnosti druhů je záchrana biotopů a ekosystémů a vytváření vhodných podmínek pro jejich další existenci)	0
2.	1.1.1	Zhodnotit stávající soustavu chráněných území a zajistit její optimalizaci.	2
3.	1.1.2	Vyhodnotit jednotlivá chráněná území a navrhnout optimální ochranný režim a péči podle současných poznatků a potřeb.	2
4.	1.1.3	Dobudovat kapacity pro plánování, péči a správu chráněných území na úrovni státní i regionální.	0
5.	1.2.1	Prostřednictvím monitoringu v síti lokalit, zjišťovat trendy v chování ekosystémů a druhů na celostátní úrovni.	2
6.	1.2.2	Odborné a vědecké výsledky shromažďovat dle standardizovaných kritérií na referenčních sítích v národní databázích ekosystémů a druhů (databanka přirozených lesů, databáze výskytu druhů, databáze výskytu a typů biotopů nižších a vyšších rostlin).	0
7.	1.2.3	Získané poznatky využívat v metodických návodech k péči o chráněná území a v péči o druhy a ekosystémy a pravidelně je publikovat ve zprávách o stavu chráněných území.	0
8.	1.3.1	Pokračovat ve standardizaci přístupů při zpracování plánů péče, zajišťování péče o chráněná území a vyhodnocování výsledků péče, s využitím zásad ekosystémového přístupu při ochraně biodiverzity <i>in situ</i> .	0
9.	3.1.2	Vytvářet podmínky pro přeshraniční spolupráci při realizaci plánů péče o bilaterální chráněná území.	2
10.	1.4.1	Technologickou ochranu (záchranu druhů chovem nebo pěstěním v umělých podmínkách - ochrana <i>ex situ</i>) nepředpokládat jako hlavní nosný směr ochrany biodiverzity (velmi úzce zaměřená, ekonomicky nákladná).	0
11.	1.4.2	Za hlavní východisko k uchování a zvyšování početnosti druhů považovat záchranu biotopů a ekosystémů a vytváření vhodných podmínek pro jejich další existenci.	2
12.	1.5.1	Systematicky zlepšovat komunikaci na celostátní i místní úrovni, prohlubovat zapojení nevládních organizací a všech dotčených stakeholderů při správě a rozvoji chráněných území a ostatních nástrojů <i>in situ</i> .	0
13.	1.6.1	Vytvářet vhodné politiky a institucionální a sociálně-ekonomické nástroje pro ochranu biodiverzity <i>in situ</i> , zahrnující motivační	0

		opatření v rámci sektorových plánů, strategií a politik.	
14.	1.7.1	Začleňovat ochranu biodiverzity <i>in situ</i> do sektorových politik v duchu udržitelného rozvoje (Agenda 21) u resortů, které se významným způsobem podílejí na hospodaření v krajině (MZe - Národní lesnický program, MPO - energetická politika státu a další, MD - Státní politika rozvoje dopravní infrastruktury, MMR - územně technické podklady pro strategické a regionální plánování); neomezovat se jen na oblast resortu MŽP.	0
15.	1.8.1	Zajišťovat ekonomickou efektivitu vkladů s ohledem na přínosy, kterými jsou zachování či obnova biodiverzity.	2
16.	1.9.1	Finančně podporovat technologické zásahy směřující ke zvyšování adaptivních schopností ekosystémů.	2
17.	1.9.2	Spolupracovat na zpracování limitních hodnot znečišťujících látek a ostatních zátěží s ohledem na biotopy a ekosystémy.	3
18.	1.9.3	V souvislosti s novými zátěžovými faktory životního prostředí (globální změna klimatu, depozice dusíkatých látek atd.) zvažovat nová adaptační opatření <i>in situ</i> , sledovat s ohledem na očekávaný výsledek pro společnost a životní prostředí.	0
19.	<u>2.</u>	<u>Invazní druhy</u> (důraz na princip předběžné opatrnosti jako hlavní přístup k eradikaci těchto druhů - vypracovat a následně realizovat celostátně závazná pravidla ve vztahu k invazním druhům na základě posouzení stavu, vlivů a trendů nepůvodních druhů, které ohrožují ekosystémy, biotopy a druhy, sjednotit postup při nakládání s těmito organismy)	0
20.	2.1	Vytvořit závazný seznam druhů, jejichž introdukci nebo rozšiřování lze považovat za nebezpečnou z hlediska potenciálních dopadů na přírodní ekosystémy („černý seznam“).	0
21.	2.2	S ohledem na nemožnost úplného odstranění jednotlivých druhů v podmínkách středoevropského státu stanovit prioritní druhy a oblasti, kde bude přistoupeno k regulaci nebo potlačení invazních druhů.	3
22.	2.3	Vypracovat vzdělávací programy, informovat veřejnost o rizicích, které invaze představují, zapojit nevládní ekologické organizace, samosprávu a vlastníky do některých projektů, vedoucích k omezení invazí na našem území.	3
23.	<u>3.</u>	<u>Ochrana biologické rozmanitosti ex situ</u> (chránit složky biodiverzity mimo jejich přirozená stanoviště, především ochranou druhů v zoologických a botanických zahradách, arboretech a genobankách a rozvojem záchranných programů rostlin a živočichů v ČR)	0
24.	<u>3.1</u>	<u>Zoologické zahrady</u>	0
25.	3.1.1	Zvýšit podíl zoologických zahrad na ekologické výchově, vzdělávání a osvětě široké veřejnosti.	0
26.	3.1.2	Aktivně zapojit zoologické zahrady do vědecko-výzkumné činnosti v oblasti ochrany biodiverzity na úrovni genetické, druhové i ekosystémové, včetně dalšího použití uhynulých vypreparovaných těl a tkání ohrožených druhů živočichů k vědeckým účelům, osvětě, výchově a vzdělávání.	0
27.	<u>3.2</u>	<u>Záchranné programy</u>	0
28.	3.2.1	Zajistit opatření proti vymizení nejohroženějších druhů rostlin a živočichů (např. záchranné programy, programy péče pro jednotlivé	0

		ohrožené druhy).	
29.	3.2.2	Vymezit priority záchranných programů s přednostním zaměřením na kriticky a silně ohrožené druhy na základě ucelené závazné koncepce záchranných programů.	0
30.	3.2.3	Zajistit komplexní a dlouhodobé financování nejužšího výběru kvalitně zpracovaných záchranných programů pro rostliny a živočichy (včetně výzkumu a studií, i monitoringu realizace).	0
31.	3.2.4	Zapojit nevládní organizace do řešení záchranných programů a informování veřejnosti o příčinách ohrožení druhů a reálných možnostech a způsobech aktivní ochrany jedinců, druhů a populací.	0
32.	3.2.5	Propagovat stanice pro handicapované živočichy a jejich využití pro environmentální výchovu, vzdělávání a osvětu (viz kapitola Výchova a vzdělávání).	0
33.	3.2.6	Eliminace problému unifikace a snížení intraspecifické diverzity (inbreeding, inzucht).	0
34.	<u>3.3</u>	<u>Botanické zahrady a arboreta</u>	0
35.	3.3.1	Více zapojit botanické zahrady do záchranných programů rostlin a zvýšení o činnosti zahrad; důraz klást na zachování autochtonních druhů rostlin (bez ohledu na atraktivnost).	0
36.	3.3.2	Propojovat informace o pěstovaných rostlinách v botanických zahradách s Informačním systémem o biologické rozmanitosti.	0
37.	3.3.3	Zapojovat botanické zahrady do ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty veřejnosti do záchranných programů a aktivních opatření na ochranu druhů <i>ex situ</i> a <i>in situ</i> .	0
38.	<u>4.</u>	<p><u>Genetické banky</u></p> <p>(Podporovat soubory zařízení a systematických opatření, sloužících k uchování genetické diverzity živých organismů ve formě semen, pylu, embryí, kryogenních nebo <i>in vitro</i> kultur, nebo (v případě polních genobank) ve formě živých rostlin, s důrazem na genetické zdroje hospodářských zvířat, rostlin, mikroorganismů a drobných živočichů hospodářského významu a ostatní genetické zdroje. Zajišťovat efektivní a setrvalý systém <i>ex situ</i> konzervace, včetně potřebné dokumentace a charakterizace GZR, integrace těchto aktivit do národních plánů rozvoje venkova a zemědělství a spolupráce v tomto směru na globální úrovni je předpokladem další činnosti.</p> <p>V souvislosti se závazky vyplývajícími pro ČR z členství některých sbírek v European Culture Collection Organization (ECCO) a ve World Federation for Culture Collection (WFCC) poskytovat recipročně údaje o GZ mikroorganismů, své katalogy a na požádání i uchovávané kmeny mikroorganismů. Informační systém rostlin EVIGEZ je součástí informační světové sítě genetických zdrojů rostlin; předpokládat stejné závazky po podpisu připravované obdobné smlouvy pro GZ zvířat. Ke splnění těchto a všech budoucích závazků se v rámci genobank a MZe zaměřit na existující problémy a zajistit jejich řešení, dopracovat obecný rámec, který podpoří odborné aktivity a umožní jejich funkční začlenění do obecného kontextu Strategie.)</p> <p>Tím postupně naplňovat cíle v pořadí podle naléhavosti:</p>	0
39.	4.1	Zastavit trend současného poklesu diverzity rostlin, zvířat a mikroorganismů využívaných v zemědělství a potravinářství a přejít k jeho postupnému nárůstu prostřednictvím tvorby a podpory vhodných produkčních systémů a zařazením principů konzervačního managementu do šlechtitelských programů.	2
40.	4.2	Zajistit GZ v kryokonzervované podobě v národních genobankách	3

		(budování kapacity pro uchovávání a využívání <i>ex situ</i> kolekcí) a vytvořit expertní a informační systém pro plánování konzervačního managementu a rekonstrukční genetiky.	
41.	4.3	Dopracovat legislativní rámec a zajistit jeho průběžné doplňování zákonnými normami, kompatibilními s mezinárodně přijatými závazky (Mezinárodní smlouvy o genetických zdrojích rostlin pro výživu a zemědělství, legislativní zakotvení trvalého finančního zajištění provozování a udržování genetických sbírek a další v budoucnosti očekávané).	3
42.	4.4	Vytvořit podmínky pro setrvalý rozvoj všech GZ (i těch, které neslouží k zemědělskému nebo průmyslovému využití), včetně přístupu k nim a spravedlivého rozdělení přínosů z jejich využívání.	3
43.	4.5	Zvýšit úroveň komunikace a kooperace s uživateli (stakeholders) pro zajištění faktického naplnění strategických cílů.	3
44.	5.	<u>Udržitelné využívání</u> (Využívat složky biologické rozmanitosti způsobem a v míře, které nevedou k jejímu dlouhodobému poklesu. Tím zachovávat jejich možnost naplňovat potřeby a cíle současných a budoucích generací, s důrazem na potřebu adaptivního managementu.)	0
45.	5.1	Zahrnout udržitelné využívání složek biologické rozmanitosti a sjednotit chápání tohoto pojmu v koncepčních materiálech ostatních resortů, týkajících se v různé míře ochrany a péče o biologickou rozmanitost a udržitelného využívání jejích složek. K tomu využívat praktické zásady a podrobnější návod udržitelného využívání složek biodiverzity.	3
46.	5.2	Aplikovat praktické zásady a podrobnější návod udržitelného využívání složek biologické rozmanitosti na případové studie udržitelného využívání vybraných populací planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů, plemen hospodářských a domácích zvířat a odrůd a kultivarů kulturních plodin. Získané zkušenosti uplatnit v širší praxi.	3
47.	5.3	Definovat a uplatnit indikátory biologické rozmanitosti při měření pokroku, dosaženého při omezování rychlosti a rozsahu úbytku biodiverzity.	3
48.	6.	<u>Přístup ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů z nich (ABS)</u> (Zabezpečit odpovídající předávání a výměnu příslušných technologií při zohlednění všech práv na tyto zdroje a technologie, např. prostřednictvím Národního programu konzervace genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu, zemědělství a lesní hospodářství, týkajícího se i ochrany planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů.)	0
49.	6.1	Zajistit organizační, finanční, pracovní a další nezbytné kapacity pro naplňování Bonnských směrnic o přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů z nich.	0
50.	6.2	Při naplňování <i>Národního programu konzervace genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu, zemědělství a lesní hospodářství</i> aplikovat Bonnské směrnice. Uvedenou aplikaci vyhodnotit a získané výsledky poskytnout sekretariátu a dalším smluvním stranám CBD.	0
51.	6.3	Přípravit rešerši legislativy ČR a ES, zabývající se určitými aspekty ABS (přehled zákonodárství ČR, týkajícího se přístupu ke genetickým zdrojům a rozdělování přínosů, plynoucích z jejich využívání, včetně soudobých biotechnologických postupů, otázek duševního vlastnictví a patentů; rešerše práva a koncepčních dokumentů ES a členských států EU, zaměřených na	0

		tuto problematiku). Získané výstupy využít pro naplňování Bonnských směrnic.	
52.	<u>7.</u>	<u>Případová studie ČR - „nerekultivované plochy“</u> (Případová studie se věnuje se velkému množství člověkem poznamenaných drobných, ostrůvkovitě rozptýlených ploch až velkoplošných území, které vznikly v důsledku jeho vysokých nároků na polyfunkčnost krajiny, u nichž je nutno využívat ekosystémového přístupu sledování spontánních procesů na nerekultivovaných plochách. Důležitost je kladena dlouhodobému výzkumu a sledování těchto ploch s cílem nalezení nejlepších prostředků k začlenění těchto ploch zpátky do krajiny. Při využití vhodné vědecké metodologie respektující holistický integrovaný přístup k biodiverzitě ekosystémů se lze dobrat k určitým modelovým zákonitostem; ty budou využity především při doporučení managementu a predikci dalšího vývoje na jednotlivých typech nerekultivovaných ploch. Vzhledem k tomu, že nerekultivované plochy představují nejrozmanitější soubor biotopů, navíc s rozdílnou plochou a umístěním v krajině, jejich ohrožení a případné problémy vzniklé během sukcesních procesů odráží konkrétní situace na dané lokalitě a vychází především z intenzity primárního lidského zásahu, případné toxicity substrátu apod., nehledě na problémy obecně platné pro ochranu lokalit (majetkové vztahy, ekonomické tlaky na následné využití atd.).	0
53.	7.1	Vytvořit novou specifickou kategorii „studijní plocha“ v rámci ochrany přírody, která by právně zajistila možnost nerušeného a dlouhodobého vědeckého výzkumu sukcesních pochodů na vytipovaných lokalitách a nerekultivovaných plochách. Takto získané výsledky aplikovat na lokality obdobného charakteru.	0
54.	7.2	Směřovat formulující se legislativu k účinnému odolávání ekonomickému tlaku na čistě utilistické využití krajiny člověkem a postupovat dle vědecky podložených plánů metod ekologie obnovy krajiny.	0
55.	7.3	Vhodně vybrané nekulturní, dosud nerekultivované prvky v krajině ponechat spontánnímu vývoji či uváženými drobnými, vědecky podloženými zásahy proces pouze jemně korigovat na základě vědecky fundovaných poznatků. Podle charakteru lokality nebo území formou spontánní či restriktivně řízené sukcese. Rekultivace směřovat k vytvoření charakteru stanoviště, který by se co nejvíce blížil původní struktuře biotopu před zásahem člověka.	0
56.	7.4	Provádět výzkum a monitoring vývoje průběhu přirozené sukcesní řady na úrovni společenstev a populací rostlinných a živočišných druhů se zaměřením na plasticitu a variabilitu bioty. Monitorování průběhu kolonizace a sukcese vývoje organismů by přineslo data o biotických interakcích a nikové diferenciaci v průběhu druhové a genetické selekce. Měřit ekologické proměnné ovlivňují rychlost rozkladu a odumírající organické hmoty a dále transport látek v biochemických cyklech a podchytit tak kauzalitu následností i dílčích nestabilit.	0
57.	7.5	Informovat a vzdělávat odbornou i laickou veřejnost o problematice nerekultivovaných ploch v krajině.	0
58.	7.6	Minimalizovat vznik dalších podobných ploch a rozsáhlejších území v souvislosti s dalšími složkami státní správy, kam je daný biotop zařazen (zemědělství, lesní hospodářství, územní správa apod.).	0
59.	7.7	Zabránit introdukce a následného šíření invazních taxonů na nerekultivované plochy, příp. i sekundárně z těchto ploch do okolní	0

		krajiny podle výsledků v současné době intenzivně probíhajícího výzkumu o této nepůvodní složce flóry nebo fauny ČR. Vždy mít na paměti princip předběžné opatrnosti.	
60.	8.	<u>Identifikace a monitorování biodiverzity</u> (Smyslem je identifikace a monitorování biologické rozmanitosti zachycení změn jejích složek a získání podkladů pro hodnocení opatření a zásahů přijatých v rámci nejrůznějších koncepcí, strategií a programů. Indikátory jsou vnímány jako nástroje shrnující komplexní informaci o všeobecném stavu a trendech biodiverzity a poskytují rámec pro monitorování cílů Úmluvy a vývoje složek biodiverzity.)	0
61.	8.1	Vytvořit systém povinného monitoringu typů stanovišť a druhů podle směrnice o stanovištích a v souvislosti s ním i identifikovat priority monitoringu dalších území a druhů na celostátní úrovni.	0
62.	8.2	Navrhnout a ověřit indikátory pro dlouhodobé hodnocení změn biodiverzity na území ČR. Indikátory budou prioritně zahrnovat zejména oblasti doporučené vědeckým orgánem CBD s ohledem na základní indikátory EEA a strukturální indikátory ES. Při rozvoji indikátorů využít již existujících monitorovacích iniciativ včetně účasti nevládních organizací.	3
63.	8.3	V Akčním plánu ochrany biologické rozmanitosti České republiky rozpracovat systém implementačních indikátorů hodnotících postup naplňování cílů Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky a harmonogram hodnocení, nakolik byly cíle Strategie dosaženy.	0
64.	8.4	Vytvořit systém publikování zpráv založených na indikátorech o stavu biodiverzity v ČR, zejména s ohledem na podávání zpráv pro mezinárodní úmluvy, organizace a Evropskou komisi, a začlenit vybrané indikátory do celostátních ukazatelů a statistik.	0
65.	8.5	Zajistit dlouhodobé monitorování vývojových trendů základních indikátorů stavu a změn biodiverzity, zaměřené na celostátní trendy souboru základních indikátorů s možností vyhodnocovat rovněž regionální a místní trendy. Výsledky využívat zejména k základnímu souhrnnému hodnocení stavu a vývoje biodiverzity na celostátní, ale i regionální a místní úrovni s možností porovnávání v rámci ES.	3
66.	8.6	Vytvořit celostátní monitorovací síť biodiverzity s ústředním koordinačním pracovištěm, zajišťujícím dlouhodobý tok a vyhodnocování údajů o biodiverzitě v ČR, zejména v podobě integrovaného monitorování ekosystémů, reprezentujících přírodní podmínky a druhovou biodiverzitu v ČR a reprezentujících biodiverzitu, významnou z hlediska ES. Kromě vybraných klíčových indikátorů budou monitorovány i proměnné, podrobněji charakterizující stav a vývojové trendy příslušných suchozemských i vodních ekosystémů.	0
67.	8.7	Soustavně monitorovat a vyhodnocovat vliv hospodářských zásahů, ochranných programů a plánů péče na biodiverzitu. Cílem je rovněž podporovat synergie mezi monitorovacími programy zahrnujícími lesní, zemědělskou a vodní biodiverzitu.	2
68.	9.	<u>Strategie výzkumu biodiverzity</u> (Přestože se výzkum v oblasti biodiverzity stále rozvíjí, je nezbytné zlepšovat jeho vědecké zázemí a podporu. Současné propojení mezi výzkumem biodiverzity, rozvojem metod ochrany a udržitelného využívání biologických zdrojů a praktickým hospodařením v krajině není dostatečné.)	0

69.	9.1	Zpracovat základní přehled stavu poznání bioty ČR a jejich jednotlivých částí a identifikace zřetelných mezer ve znalostech.	0
70.	9.2	Přijmout takové strategie rovnoměrného rozvoje výzkumné práce na univerzitách a výzkumných institucích, která by zahrnula všechny druhově početné a ekologicky významné taxony.	3
71.	9.3	Zvýšit spolupráci botaniků a zoologů, vedoucí k poskytování vědecky zdůvodněných východisek pro ochranu a udržitelné využívání biodiverzity.	3
72.	9.4	Koordinovat aktivity ve spolupráci se zahraničními aktivitami, především v rámci Evropského výzkumného prostoru.	3
73.	9.5	Směřovat výstupy výzkumu, tak aby zajišťovaly obecně aplikovanou informaci, odpovídající definovaným potřebám ochrany přírody. Ve VaV pro potřeby státní správy v oblasti ŽP navrhovat výstupy řešení v souladu s potřebou činnosti orgánů státní správy a politická rozhodnutí vůbec.	
74.	9.6	Informovat veřejnost o důležitosti aplikovaného výzkumu biodiverzity.	0
75.	9.7	Vytvořit mezioborový program, který by usnadňoval propojení a návaznost biologických a socio-ekonomických výzkumů.	0
76.	9.8	Rozvinout základní taxonomický výzkum.	0
77.	10.	<u>Výměna informací</u> (Zaměřuje se na informování veřejnosti o stavu biodiverzity a dostupnost těchto informací, jako nezbytného předpokladu zvyšování povědomí o biodiverzitě; věnuje se informačnímu systému pro Úmluvu o biologické rozmanitosti.	0
78.	10.1.	Vytvořit informační politiku v oblasti ochrany přírody a krajiny - vytvoření funkčního systému integrujícího poznatky o chráněných a ohrožených organismech, jejich populacích i o stavu území; za účasti všech veřejných výzkumných, odborných a správních institucí.	3
79.	10.2	Podpora a rozvoj nezbytné odborné, vědecké a technologické spolupráce v ochraně biodiverzity a udržitelného využívání jejich složek prostřednictvím vhodných mezinárodních a celostátních institucí – spolupráce např. s GBIF, nebo EEA, poskytování a sdílení informací v českém a anglickém jazyce, vytvoření vhodných podmínek k naplňování závazků vyplývajících z uzavřených dohod.	0
80.	10.3	Vytvořit portál ochrany přírody (součást JISŽP) – vstupní brána do jednotlivých informačních systémů organizací státní ochrany přírody - integrace různých typů informačních zdrojů (databáze, informace v nich obsažené, dokumenty, osoby, organizace, služby, pracovní postupy apod.), realizace připravovaného centrálního datového modelu životního prostředí v oblasti ochrany přírody a krajiny, zpřístupnění dat nejširší veřejnosti i cílovým skupinám obyvatelstva.	3
81.	10.4	Ustavit koordinátory jednotlivých tematických oblastí informačního systému CBD (CHM), kteří se budou podílet na aktualizaci a doplňování dat do systému metadat, a to jak na úrovni celostátní, tak regionální. Aktivní spolupráce Výboru CBD při vytváření CHM a jeho aktualizaci.	0
82.	10.5	Propojit CHM s Informačním systémem biologické bezpečnosti (Biosafety Clearing-House).	0
83.	10.6	Vytvořit národní databáze informací o agrobiodiverzitě jako výstup pilotního projektu FAO.	3

84.	11.	<u>Výchova, vzdělávání a informování veřejnosti</u> (Podpora a stimulace pochopení významu ochrany biodiverzity a udržitelného využívání biodiverzity. Důležitou součástí jsou sdělovací prostředky a podpora zařazení těchto otázek do vzdělávacích a osvětových programů a do poradenství.)	0
85.	11.1	Zvýšit dostupnost informací o biologické rozmanitosti.	3
86.	11.2	Zavést konkrétní programy pro zapojení veřejnosti, učít politiky, co je ochrana přírody a biodiverzity a k čemu ji člověk potřebuje.	0
87.	11.3	Důsledně vyhodnocovat a případně aktualizovat opatření, která jsou součástí již přijatých programů, koncepcí, akčních plánů a sektorových politik a jejich dopadů a to z hlediska naplňování Strategie – zejména: <ul style="list-style-type: none"> • Státní program EVVO; • Akční plán EVVO na jednotlivá období; • Státní politiku životního prostředí; • Státní program ochrany přírody a krajiny ČR; • sektorových politik (energetické, surovinové, dopravní, vodní...) 	0
88.	11.4	Uzavřít meziresortní dohodu o spolupráci mezi MŽP a MZe o spolupráci v oblasti EVVO a realizaci Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky.	0
89.	11.5	Uzavřít meziresortní dohodu o spolupráci mezi MŽP a MK a zřizovateli muzeí o spolupráci v oblasti EVVO a propagaci cílů Strategie.	0
90.	11.6	Využívat funkční síť středisek EVVO a každoročně vypisovaných veřejných zakázek a dotačních programů z prostředků MŽP, MŠMT, MK a MZe pro realizaci Strategie ochrany biologické rozmanitosti České republiky.	0
91.	11.7	Pro vzdělávání prioritních cílových skupin (zaměstnanců státní správy, představitelů samospráv, řídicí pracovníků zemědělských, lesnických a vodohospodářských podniků, pracovníků a aktivistů nestátních neziskových organizací a projektantů) vypracovat a realizovat modul vstupního a celoživotního vzdělávání „Ochrana biodiverzity“.	3
92.	11.8	Zavést fungující finanční mechanismy pro propagaci a informování veřejnosti o otázkách ochrany biodiverzity.	0
93.	12.	<u>Biodiverzita a ekonomika</u> (Nástroje pozitivní stimulace (dotace, podpory, úlevy aj.), nástroje negativní stimulace (daně, poplatky, sankce) a tzv. tržně konformní nástroje k podpoře ekonomické dimenze péče o biodiverzitu)	0
94.	12.1	Navrhnout úpravu relevantních současně existujících environmentálních ekonomických metod a nástrojů tak, aby vedly k co největší ochraně biodiverzity a udržitelnému využívání jejich složek.	2
95.	12.2	Navrhnout strukturu a věcnou podobu nových poplatků podporujících ochranu složek a prvků biodiverzity. Přehodnotit existující finanční nástroje a nalézt nové ekonomické podněty pro péči o biodiverzitu.	3
96.	12.3	Předložit návrh mechanismů financování pro oblast biodiverzity. Dále rozvíjet spolupráci s mezinárodními finančními organizacemi s možností využití jejich prostředků k financování programů na ochranu biologické rozmanitosti.	3
97.	12.4	Zapojit široké spektrum partnerů do ochrany biodiverzity a navázat	3

		partnerství veřejného, nevládního a soukromého sektoru.	
98.	12.5	Zavést systém monitorování a ukazatelů účinnosti investic vložených do ochrany biodiverzity a udržitelného využívání jejich složek, zejména pak všech programů realizovaných v přírodě a krajinně v rámci působnosti MŽP.	
99.	12.6	Navrhnout odpovídající přístupy oceňování přímých i nepřímých užitků plynoucích z biodiverzity a jejího využívání v podmínkách ČR, a to včetně aplikačních postupů a metod jejich použití. Vytvářet hierarchicky uspořádanou soustavu ukazatelů a informací, která by umožňovala využití všech dostupných ekonomických metod hodnocení ekonomicko-environmentálních programů, projektů, akcí a opatření.	0
100.	12.7	Průběžně vyhodnocovat naplňování Strategie formou definovaných indikátorů a hodnocení.	3
101.	13.	<u>Zemědělsky obhospodařované ekosystémy</u> (Zemědělsky obhospodařované ekosystémy obsahují významné prvky biologické rozmanitosti důležité pro zajištění produkce potravy, surovinových zdrojů pro technické účely, fungování ekosystémů a bezpečný život. Zemědělství je ale na druhou stranu odpovědné za vymizení nebo poškození cenných biotopů. Udržitelné využívání je proto předpokladem pro zachování biodiverzity zemědělských ekosystémů.)	0
102.	13.1	Udržet obhospodařování stávajících travních porostů, zvláště pak biotopů v rámci soustavy Natura 2000	0
103.	13.2	Propagovat a podporovat šetrné zemědělské hospodaření charakterizované vysokou různorodostí (technologické postupy, množství, druh a aplikace hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, osevní postup atd.). Podporovat takové technologické postupy, které nepovedou pouze ke zvýšení produktivity, ale které povedou k zastavení degradace, stejně jako k požadavku navrácení, obnovy a zvýšení biologické diverzity. Mezi takové je možno zahrnout ekologické a integrované zemědělství, integrovaný management pesticidů, biologickou kontrolu, vhodné sklizňové postupy.	0
104.	13.3	Podporovat obnovu a vytváření ekologicky významných krajinných segmentů (meze, remízky, liniová i mimolesní zeleň, travní porosty zvláště pak nivní louky atd.).	0
105.	13.4	Podporovat zachování tradičních odrůd plodin a plemen hospodářských zvířat.	2
106.	13.5	Podporovat hospodaření menších subjektů a posílit kapacity místních vlastníků půdy a venkovských komunit k udržitelné péči o biodiverzitu na zemědělsky obhospodařované půdě a podporovat osvětu.	2
107.	14.	<u>Lesní ekosystémy</u> (Lesní ekosystémy jsou významnou složkou péče o biodiverzitu jakožto dynamické komplexy rostlin, živočichů a skupin mikroorganismů a jejich abiotického prostředí, vzájemně se ovlivňujících jako funkční celek, ve kterém jsou klíčovou složkou systému stromy. Na základě charakteristiky jejich současného stavu jsou formulovány následující problémy a cíle řešení.)	0
108.	14.1	Zachovat nebo zvýšit současnou výměru lesů jako minimální základ pro uplatňování potřeb ochrany lesní biodiverzity při zachování všech ostatních funkcí lesa.	
109.	14.2	Legislativně zakotvit alternativní metodu tvorby lesního hospodářského plánu na podkladě provozní inventarizace, jako nástroj podpory přechodu k přírodě blízkým formám hospodaření.	0

		Současně dopracovat a prosadit do praxe návrh nového systému kategorizace lesů založeného na vnímání lesa jako polyfunkčního ekosystému a zavést potřebné stimulační nástroje tak, aby opatření nutná k ochraně biodiverzity byla pro vlastníky lesů ekonomicky přijatelná.	
110.	14.3	Při obnovách porostů zabezpečit podíl dřevin přirozené druhové skladby (PDS) v hospodářských porostech alespoň v mezích současným zákonem stanoveného procenta melioračních a zpevňujících dřevin a vhodnými nástroji podporovat uplatňování dřevin PDS nad daný minimální rámec. Současně zajistit v lesních porostech podíl stárnoucího a mrtvého dřeva jako útočiště společenstev organismů na něj vázaných.	0
111.	14.4	Přijmout opatření na zvýšení podílu přirozené obnovy druhově a geneticky vhodných porostů. S tím úzce souvisí potřeba přijmout vhodná opatření na snížení stavů spárkaté zvěře a poté je udržovat na úrovni, která nebude přirozenou obnovu porostů znemožňovat.	0
112.	14.5	Uplatňovat zásady ekosystémového přístupu při využívání složek lesní biodiverzity. To mj. představuje dbát na ochranu genofondu ohrožených druhů nižších i vyšších rostlin, jednotlivých společenstev volně žijících živočichů (zoocenóz), lesní půdy a jejího přirozeného vodního režimu, přičemž nelze pomíjet ostatní např. socioekonomické aspekty dané problematiky.	0
113.	14.6	S využitím výsledků dosavadního výzkumu a výstupů monitoringu vlivu imisí na lesy a lesní půdu specifikovat současné problémy obnovy lesních ekosystémů v oblastech, které byly zejména v minulosti vystaveny zvýšenému imisnímu zatížení. Současně zpracovat koncepci dalšího postupu zmírňování dopadů nepříznivých procesů na lesní biodiverzitu.	0
114.	14.7	S využitím výstupů již zadaných výzkumných úkolů dokončit metodiku popisu stavu a monitoringu biodiverzity lesních ekosystémů a zvážit možnosti začlenění národní inventarizace lesů do celostátního systému monitoringu biodiverzity mj. ve vztahu k nařízení 2152/2003 Evropského parlamentu a Rady o monitoringu lesů a výměně informací týkajících se životního prostředí (Forest Focus). Dále dopracovat soustavu lesních ZCHÚ ponechaných samovolnému vývoji, dořešit otázku referenční sítě monitorovaných přirozených lesů ponechaných samovolnému vývoji včetně metodiky jejich sledování a dokončit tvorbu databanky přirozených lesů.	0
115.	14.8.	Zpracovat a uvést do praxe strategii informování laické i odborné veřejnosti o otázkách spojených s ochranou druhové rozmanitosti lesů a ustanovit platformu, na které budou otázky ochrany biodiverzity řešeny na úrovni všech dotčených resortů a hlavních zájmových skupin z řad nevládních organizací a vlastníků lesa.	0
116.	15.	<u>Travné ekosystémy</u> (Travné ekosystémy zahrnují společenstva suchých trávníků a dále vlhkomilná až mokřadní společenstva. Důraz je kladen na současné problémy těchto ekosystémů, včetně obhospodařování, problematiky invazních druhů ohrožujících ekosystémy apod., cíle směřují k tomu, jak tento nepříznivý stav napravit.)	0
117.	15.1	Udržet porosty s vysokou rozmanitostí rostlinných druhů - důležité pro budoucí stabilitu a resilienci vegetace v podmínkách globálních klimatických změn.	0
118.	15.2	Zachovat stávající druhově pestré porosty k zajištění atraktivity krajiny pro turistické využití i pro rekreaci a obnovu duševních sil.	0
119.	15.3	Zastavit šíření expanzivních keřů na vybraných lokalitách bílých stráňí.	0
120.	15.4	Obnovit hydrické funkce vybraných niv a odvodněných depresí (nezbytná podmínka k zabránění degradace ekosystémových funkcí	3

		vysycháním) a snižovat nadměrné zásobení půd živinami z dřívějšího intenzivního hnojení v případě obnovy mokřadů a vlhkomilné vegetace (viz též Vodní a mokřadní ekosystémy).	
121.	15.5	Dodržovat projektově předepsaný regulační management upravených terestrických a semiterestrických pozemků v projektech revitalizací vodních toků, spočívající v kosení založených luk a v občasném zmlazení mokřadních porostů (např. zimní pokosení nebo vyhrnutí bránami). Trvalý management je nutný jako ochrana zrevitalizovaných ploch proti pronikání expanzivních a/nebo invazních rostlin, které jsou vůči nim v počátečních rocích zvláště náchylné.	0
122.	15.6	Provádět účinné regulační zásahy a trvalý monitoring stávajících zbytkových biotopů u slaniskové vegetace, v další fázi její asanace v místě rozoraných ploch kolem subhalofilních rybníků a vodotečí.	0
123.	15.7	Soustřeďovat vědecký výzkum především v lokalitách soustavy Natura 2000, umožňující poznání zákonitostí koexistence rostlin a živočichů v dosud dobře zachovalých ekosystémech. Pomocí cíleného monitoringu vegetace hodnotit efektivitu managementových postupů na vybraných lokalitách. Kontinuálně studovat vlivy tradičních managementových postupů jako navrhovaných optimálních opatření (viz též Ochrana <i>in situ</i>).	0
124.	15.8	Všeobecně respektovat a maximálně zachovat hospodářské postupy a aktivity, které vedly k ustavení a následně po stovky let trvající existenci příslušných složek vegetačního krytu. Zdůrazňovat a dohlížet na dodržování zásady udržitelné sklizně travinné vegetace (tj. volit frekvenci kosení či pasení nebo jejich kombinace tak, aby nedocházelo k nadměrnému poškozování a ochuzování porostů). Zachování nebo obnova udržujících abiotických podmínek (především vodní režim u vlhkomilné vegetace) pro udržení a trvalou existenci pestrých a vyvážených ekosystémů.	0
125.	15.9	V rámci vzdělávání hospodařících subjektů vytvářet povědomí o nutnosti zachování travinných ekosystémů a o výhodách jejich existence pro rozvoj území, zvyšovat pocit zodpovědnosti obyvatel za vzhled a fungování krajinných struktur.	0
126.	16.	<u>Vodní a mokřadní ekosystémy</u> (Jde o ekosystémy sloužící jako přirozené rezervoáry vody, zranitelné vůči změnám hydrologického režimu a necitlivým antropogenním zásahům. To se týká se tekoucích, stojatých vod, mokřadních ekosystémů, jejich managementu, stavem, negativními dopady na jejich stav a přibližuje kroky k jejich nápravě.)	0
127.	16.1	<u>Zlepšení ekologického stavu vodních a mokřadních ekosystémů a přirozených hydroekologických funkcí krajiny</u>	0
128.	16.1.1	Udržitelně využívat vodní zdroje v kontextu ekonomických tlaků a globálních změn.	2
129.	16.1.2	Udržitelně využívat vodní zdroje v kontextu ekonomických tlaků a globálních změn.	0
130.	16.1.3	Realizovat revitalizace vedoucí k přeměně vodních a mokřadních ekosystémů k přírodě blízkému stavu.	3
131.	16.1.4	Zlepšit retenční funkci krajiny diverzifikací využíváním krajiny a krajinných prvků a odstraněním melioračních úprav v zemědělsky neperspektivních částech krajiny.	3
132.	16.1.5	Nebránit přirozeným procesům vedoucím k samovolné obnově vodních a mokřadních ekosystémů.	3
133.	16.1.6	Prosadit v kulturní krajině účinná protipovodňová opatření s využitím přirozených hydroekologických funkcí.	3
134.	16.2	<u>Ochrana a management vodních a mokřadních ekosystémů</u>	0

135.	16.2.1	Uplatnit plošnou ochranu a zachovat stávající přírodě blízké vodní a mokřadní ekosystémy ČR a zastavit jejich devastaci.	3
136.	16.2.2	Uplatnit meziresortní koordinaci managementu vodních a mokřadních ekosystémů.	3
137.	16.2.3	Pokračovat v realizaci záchranných programů a provozování odchovných zařízení pro ohrožené druhy vodních rostlin a živočichů s jejich následnou reintrodukcí do volné přírody.	2
138.	16.2.4	Zabránit dalšímu šíření invazních druhů a geograficky nepůvodních organismů a přijmout opatření k omezení stávajících populací těchto druhů.	3
139.	16.2.5	V souladu se Směrnicí 2000/60/ES, ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky, vytvořit národní, integrovaný a komplexní systém monitoringu, který bude zahrnovat monitoring hydromorfologických a biologických složek povrchových vod.	2
140.	16.3	<u>Omezení znečištění a zlepšení kvality fyzikálně-chemických složek vodních a mokřadních ekosystémů</u>	0
141.	16.3.1	Dokončit systém účinného čištění odpadních vod na území České republiky.	0
142.	16.3.2	V celostátním měřítku snižovat aplikaci hnojiv a pesticidů a tím podpořit pokles intenzity znečištění z plošných zdrojů do vodního prostředí.	3
143.	16.3.3	Snížit rizika znečištění podzemních a povrchových vod ze starých ekologických zátěží a ekologických havárií.	0
144.	16.3.4	Striktně dodržovat stanovené emisní limity.	2
145.	16.4	<u>Diverzifikace hydromorfologických složek vodních a mokřadních ekosystémů</u>	0
146.	16.4.1	V místech, kde to není bezpodmínečně nutné odstranit regulace, revitalizovat říční koryta do původního stavu s použitím levných technologií.	
147.	16.4.2	Zachovat ve vodních ekosystémech pestré hydromorfologické útvary, umožnit jejich vznik, existenci a ošetřit jejich ochranu.	3
148.	16.4.3	Obnovit kontinuitu říční sítě odstraněním nevyužívaných a nefunkčních vodních staveb a zprůchodněním funkčních a potřebných příčných staveb pomocí rybích přechodů.	2
149.	16.4.4	Tam, kde je to možné umožnit kontakt povrchových a podzemních vod a kontakt mezi vodním a terestrickým prostředím propojením niv s toky a umožnit všechny přirozené procesy související s jejich pravidelným zaplavováním.	0
150.	16.4.5	Stanovit ekologicky přijatelné hodnoty rozmezí kolísání pro manipulaci s průtoky prostřednictvím vodních děl.	3
151.	16.5	<u>Omezení negativních vlivů zemědělství a rybářství na vodní a mokřadní ekosystémy</u>	0
152.	16.5.1	Udržitelně hospodařit v krajině, s použitím zásad správné zemědělské praxe a podporou rozvoje ekologického zemědělství.	3
153.	16.5.2	V kulturní krajině zavést systém opatření proti zabránění procesů eutrofizace, eroze a nadměrnému transportu sedimentů.	3
154.	16.5.3	Realizovat chov ryb za udržitelných ekologických i ekonomických podmínek hospodaření.	2
155.	16.5.4	Na volných vodách respektovat v rámci selektivního lovu a vysazování hospodářsky významných druhů ryb zájmy ochrany vodních společenstev a ekonomicky nevýznamných druhů vodních organismů.	2

156.	17.	<u>Horské ekosystémy</u> (Horské ekosystémy jsou zde definovány jako důležité zdroje vody, energie a biologické rozmanitosti, zdroje např. nerostných látek, lesních a zemědělských produktů a rekreačních možností. Zahrnují rozmanité a zároveň se prolínající lesní, vodní a travinné ekosystémy. Pozornost je věnována rovněž významu místních komunit a obyvatel žijících v horách, problematice udržitelného cestovního ruchu apod.)	0
157.	17.6.1	Omezit a zmírnit negativní jevy jako hlavní hrozby horské biologické rozmanitosti; ochránit a, kde je to možné, obnovit původní horskou biodiverzitu; podporovat udržitelné využívání přírodních zdrojů či udržování genetické rozmanitosti horských oblastí především prostřednictvím ochrany a podpory tradičních znalostí a činností.	0
158.	17.6.2	Monitorovat vývoj biodiverzity horských ekosystémů se zacílením na globální změny klimatu, na jejich zdravotní stav, populační dynamiku autochtonních populací rostlin a živočichů, posilování početnosti vybraných populací a na invazní druhy. Zvýšenou pozornost výzkumu a aktivní péči věnovat všem endemickým a biogeograficky významným populacím (viz též Monitoring a indikátory).	0
159.	17.6.3	Používat přednostně geograficky původní populace jako zdrojové populace pro další využití při zalesňování a rekultivace s využíváním vhodných, zejména biologických meliorací s cílem úpravy chemismu půd.	0
160.	17.6.4	Udržitelně obhospodařovat nelesní - polokulturní a kulturní ekosystémy (kosením, pastvou) v závislosti na managementových potřebách jednotlivých populací a společenstev (viz též Travinné ekosystémy).	0
161.	17.6.5	Eliminovat nadměrné vnášení cizorodých látek způsobujících nepřírozenou acidifikaci a eutrofizaci z globálních, regionálních a lokálních zdrojů znečišťování (viz též Změna klimatu). Zamezit nadměrné vnášení chemických látek při lesnickém a zemědělském melioraci (hnojení a vápnění).	0
162.	17.6.6	Zabránit zalesňování přirozeně bezlesých prostorů arкто-alpínské tundry (např. kary, prameniště, lokality s výskytem významných periglaciálních tvarů), podporovat postupné zvyšování podílu stanovištně původních druhů.	0
163.	17.6.7	Hospodaření (management) zaměřit na změnu druhové a prostorové výstavby lesů směřující k přirozenému stavu, upřednostňovat přírodě blízký způsob lesního hospodaření: nelikvidovat doupné a všechny odumřelé stromy, preferovat maloplošné a podrostní hospodaření. Při péči o lesní ekosystémy používat šetrné technologie s cílem minimalizovat negativních dopady na přírodní prostředí.	0
164.	17.6.8	Usměrňovat a regulovat cestovní ruch, sportovní aktivity (turistické cesty, nově vznikající sportovní areály, horolezectví, doprovodná infrastruktura) a dopravu do méně citlivých (zranitelných) a ochrannářsky méně významných oblastí v souladu se Zásadami udržitelného cestovního ruchu ve zranitelných ekosystémech (viz též Cestovní ruch). V územích, kde se vyskytují živočišné druhy citlivé na stresující faktory, vytvářet klidové oblasti s omezením vstupu turistů a omezením dalších vlivů.	0
165.	17.6.9	Redukovat narušování krajinného rázu horské krajiny výstavbou vertikálních staveb (např. stožáry mobilních operátorů, vysílače, větrné elektrárny, stožáry umělého osvětlení, včetně vlivu světelného znečišťování).	0

166.	17.6.10	Veškerý rozvoj horských oblastí důsledně usměrňovat zpracováním územně plánovací dokumentace, která odpovídá principům udržitelného rozvoje a únosnosti prostředí (viz též Regionální politika a územní plánování).	0
167.	17.6.11	Podporovat přeshraniční spolupráci při ochraně biodiverzity pohraničních pohoří (Agenda 21).	0
168.	18.	<u>Regionální politika a územní plánování</u> (Regionální politika je zaměřena především na harmonizaci a vyvážení rozvoje jednotlivých regionů, snížení rozdílů mezi úrovní jejich rozvoje a aktivaci rozvojového potenciálu regionů, jejím koncepčním nástrojem je územní plánování. Je zde zmíněna problematika územních systémů ekologické stability (ÚSES), Evropské úmluvy o krajině a rozdílnosti v ekonomickém vývoji a stavu biodiverzity.)	0
169.	18.1	Podporovat zpracování strategických rozvojových dokumentací na všech úrovních.	0
170.	18.2	Posílit nástroje na podporu udržitelného rozvoje venkovských oblastí, používat takové nástroje, které mají příznivý vliv na životní prostředí.	3
171.	18.3	Podporovat šetrné formy cestovního ruchu.	2
172.	18.4	Podporovat a chránit krajinný ráz území a jeho prvky, jakou jsou např. osamělé stromy, zelené pásy podél silnic a cest, mokřady a drobné vodní nádrže a toky.	2
173.	18.5	Posílit nástroje podporující opětovné využití starých průmyslových zón (<i>brownfields</i>).	0
174.	18.6	Chránit krajinné prvky přírodního charakteru v zastavěných územích.	0
175.	18.7	Urychlit realizaci komplexních pozemkových úprav.	3
176.	18.8	Realizovat chybějící skladebné části ÚSES.	3
177.	18.9	Omezovat fragmentaci krajiny způsobenou migračními bariérami.	2
178.	18.10	Zapojit do územního plánování nové způsoby hodnocení únosnosti a zranitelnosti krajiny a ochranu hodnot krajinného rázu.	0
179.	18.11	V plném rozsahu realizovat závazky, vyplývající pro ČR z Evropské úmluvy o krajině.	0
180.	19.	<u>Doprava</u> (Doprava, jako rychle se rozvíjející oblast hospodářství, může mít negativní dopady na biodiverzitu (rozsáhlá fragmentace prostředí, úbytek přírodních stanovišť, přímé ztráty populací, znečišťování prostředí). Je nutné maximálně šetřit zachovalá přírodní území při navrhování nových dopravních staveb a předcházet nadměrné fragmentaci prostředí a usmrcování živočichů provozem.)	0
181.	19.1	Stanovit směry rozvoje dopravy a dělby přepravní práce ve prospěch šetrných druhů dopravy a s respektováním ekologické únosnosti území na principech udržitelného rozvoje.	0
182.	19.2	Maximálně šetřit zachovalá přírodní území při navrhování nových dopravních staveb, dostupnými prostředky předcházet nadměrné fragmentaci prostředí a usmrcování živočichů provozem. Budovat přechody a koridory pro pohyb zvířat přes komunikace.	0
183.	19.3	Dostupnými opatřeními omezovat zavlékání nepůvodních druhů podél dopravních cest.	0
184.	19.4	Systematicky omezovat nepříznivé dopady dopravy na prostředí a omezovat rušivé vlivy provozu.	0
185.	19.5	Stavby sloužící plavbě na tocích realizovat pouze za předpokladu,	0

		že nebudou představovat vznik migračních bariér, ohrožení nebo zničení přírodních stanovišť a biotopů chráněných a ohrožených druhů. Postupně realizovat akční plán výstavby rybích přechodů na splavněných úsecích toků.	
186.	19.6	Podporovat ekologicky šetrné formy dopravy, včetně dalšího rozvoje vhodně situovaných cyklostezek.	0
187.	19.7	Postupně doplňovat zařízení pro zprůchodnění stávajících komunikací pro volně žijící živočichy.	0
188.	20.	Energetika (Problematika energetiky, vztahu obnovitelných a neobnovitelných zdrojů energie. Dotýká se blíže problematiky větrných a vodních elektráren, využití energie z biomasy. Zabývá se také problematikou elektrických vedení vysokého napětí a okrajově trhu s elektřinou.)	0
189.	20.1	Snižování emisí skleníkových plynů, které mají dopad na všechny složky přírody.	0
190.	20.2	Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie na spotřebě energie pomocí nejlepší dostupné technologie s doprovázené zvyšováním spolehlivosti a bezpečnosti dodávek v decentralizovaných systémech zásobování energiemi při současném vyloučení negativního dopadu na přírodu a krajinu a se zohledněním ekonomických kritérií.	0
191.	20.4	Podpořit realizace opatření v rámci Národního programu na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR (viz též Změna klimatu).	0
192.	20.5	Usměrňovat výstavby zařízení využívající obnovitelné zdroje energie, vymezení oblastí vhodných pro výstavbu vodních elektráren. Z těchto lokalit vyřadit zvláště chráněných území (CHKO, národní parky, maloplošná ZCHÚ), mokřady mezinárodního významu a soustavy Natura 2000 a území, kde vedou migrační cesty ptáků a netopýrů, případně tvoří regionálně významný biotop zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Vymezení toků, kde budování malých vodních elektráren nepředstavuje zásadní zásah do ekosystému, a tam, kde tento druh zdroje energie představuje reálné nebezpečí výrazného negativního ovlivnění ekosystému vodního toku a populací vodních obratlovců a bezobratlých, od budování malých vodních elektráren upustit.	0
193.	20.6	Zajistit minimalizování environmentálních rizik při využívání biomasy jako zdroje energie (udržitelnost produkce biomasy, dodržování ekologických limitů při využívání zbytkové biomasy – klest při lesních těžbách apod., princip předběžné opatrnosti při zavádění nových plodin, minimalizace užívání chemických ochranných prostředků a hnojiv). Při produkci využívat technologie minimalizující tato rizika a umožňující udržitelné využívání přírodních zdrojů.	0
194.	20.7	Dodržovat manipulační řady a stanovené minimální průtoky ve vztahu k vodní energetice a při výstavbě malých vodních elektráren ponechat dostatek vody ve vodních tocích. Zajistit migrační průchodnost vodních toků při výstavbě a rekonstrukcích staveb na tocích, sloužících k výrobě energie.	3
195.	20.8	Zavést, na základě implementované směrnice 2003/96/ES o daních energetických výrobků a elektřiny, fiskálně neutrální ekologickou daňovou reformu, s možností uplatnit následně pod kontrolou plné nebo částečné osvobození od daně nebo sníženou úroveň zdanění na ekologicky šetrné energetické produkty a elektřinu.	0
196.	20.9	Ovlivnit vnitřní trh s elektřinou a plynem zohledňováním environmentálních priorit a umožněním volby dodavatele environmentálně vyrobené elektřiny a bioplynu s cílem podpory	0

		využívání obnovitelných zdrojů.	
197.	20.10	Zabezpečovat energetická zařízení vůči poškozování živých organismů (např. opatření proti poranění ptactva na elektrorozvodných zařízeních).	0
198.	21.	<u>Cestovní ruch</u> (Cestovní ruch může napomáhat takovému rozvoji, který stabilizuje ráz a funkce místní krajiny a má udržitelný charakter, na druhou stranu může způsobit prostorovou, kvalitativní a sociální degradaci krajiny, popřípadě tuto degradaci urychlit. Důraz je kladen jednak na negativní dopady cestovního ruchu na přírodu, jednak na udržitelné způsoby cestovního ruchu (např. ekoturismus).).	0
199.	21.1	Usilovat o zkvalitnění a rozvoj infrastruktury pro ekologicky šetrné formy cestovního ruchu a uchování a zvyšování kvality životního prostředí a udržitelného rozvoje, tak aby místní obyvatelé profitovali z udržitelného rozvoje cestovního ruchu, především ve smyslu pracovních příležitostí a sdílení výhod vyplývajících z udržitelného užívání biodiverzity pro účely cestovního ruchu, přičemž hlavní roli by zde měly hrát malé, případně středně velké podniky.	0
200.	21.2	Podporovat udržitelné formy cestovního ruchu, zejména ekoturismus, jakožto důležitý mechanismus pro zachování a udržitelné užívání biodiverzity tak, aby podporoval odpovědné chování ze strany návštěvníků i poskytovatelů služeb cestovního ruchu i místní populace.	0
201.	21.3	Podporovat ekologicky šetrnou dopravu, zejména v chráněných krajinných oblastech a národních parcích.	0
202.	21.4	Ve zvýšené míře využívat potenciál následujících přínosů udržitelně provozovaného a rozvíjeného cestovního ruchu, zejména ekoturismu pro zachování biodiverzity: tvorba zdrojů pro financování ochrany biodiverzity (zejména ve zvláště chráněných územích); tvorba environmentálně příznivých alternativ pro ekonomiky obyvatel chráněných území; ekonomické opodstatnění pro existenci či rozšiřování chráněných území; tvorba environmentálně orientované poptávky po využívání potenciálu chráněných území, nástroj environmentální výchovy a stimulace soukromého sektoru k ochraně biodiverzity.	0
203.	21.5	Rozvinout spolupráci ochrany přírody a rozvoje cestovního ruchu za účelem vytvoření nabídky ekologicky šetrných produktů cestovního ruchu.	0
204.	21.6	Stimulovat poptávku po ekologicky šetrných produktech cestovního ruchu.	0
205.	21.7	Vytvořit jasnou strategii rozvoje ekoturismu, který by zajistil plnou a efektivní participaci a dlouhodobé příjmové příležitosti místním obyvatelům.	3
206.	21.8	Z územního hlediska bude klíčové zaměřit se na snižování negativních dopadů a aktivaci potenciálu pozitivního působení ekologicky šetrného cestovního ruchu v lokalitách soustavy Natura 2000 a horských ekosystémech České republiky.	3
207.	22.	<u>Změna klimatu a biodiverzita</u> (Aktuální problematika vztahu změny klimatu (změna klimatických charakteristik, ovlivněná činností člověka; výslednou změnu však ovlivňuje i přirozená variabilita klimatu) a biodiverzity. Je zde zmíněna role Národního klimatického programu, klimatických scénářů, apod. Komplexní ochrana klimatického systému Země je zpracována pro ČR v Národním programu na zmírnění dopadů	<u>0</u>

		změny klimatu (usnesení vlády ČR č. 187/2004). Mezi cíle pro ochranu a udržitelné využívání biodiverzity vzhledem ke změně klimatu patří:	
208.	22.1	podporovat výzkum dopadů změny klimatu a jeho zvýšené variability na biodiverzitu a zpětné vazby ekosystémů na změnu klimatu;	0
209.	22.2	odhadnout potenciál ochrany a udržitelného využití biodiverzity při adaptačních opatřeních připravovaných ke snížení dopadů změny klimatu;	0
210.	22.3	podporovat postupné zavádění vhodných adaptačních opatření zejména ve výše uvedených vybraných sektorech a odhady ekonomických nákladů;	0
211.	22.4	odhadnout možné dopady opatření na zvyšování propadů emisí skleníkových plynů (výsadba nových lesních celků), intenzivnějšího využívání biomasy jako paliva (výsadba plantáží rychle rostoucích dřevin) a podpory výstavby malých vodních elektráren (změny lokálních průtoků na malých vodních tocích) na biodiverzitu;	0
212.	22.5	vypracovat a sjednotit, příp. modifikovat soubor adaptačních opatření na změnu klimatu za účelem minimalizace negativních dopadů na biodiverzitu;	0
213.	22.6	podporovat význam zvláště chráněných území a ekologických sítí (zejména ÚSES) pro migraci složek biodiverzity;	0
214.	22.7	prohloubit vzájemné interakce Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a Úmluvy o biologické rozmanitosti v kontextu udržitelného rozvoje jak v měřítku mezinárodní spolupráce, tak zejména v měřítku národním či regionálním	0
215.	23.	<u>Mezinárodní spolupráce</u> (Mezinárodní spolupráce v ochraně biodiverzity (přeshraniční spolupráce, dvoustranné dohody, mnohostranné mezinárodní smlouvy v ochraně přírody, kapacitní zajištění jejich implementace v ČR).	0
216.	23.1	Vytvořit odpovídající kapacity pro naplňování závazků vyplývajících z mezinárodních mnohostranných úmluv, dohod a protokolů, zaměřených na ochranu biologické rozmanitosti, na udržitelné využívání jejích složek a na rovnoprávné a spravedlivé rozdělování zisků, vyplývajících z využívání genetických zdrojů včetně postupů soudobé biotechnologie s důrazem na meziresortní spolupráci a provázanost s dokumenty schválenými na úrovni ES.	0
217.	23.2	Pro naplňování výše uvedených závazků využívat ve větší míře dvoustranných mezinárodních dohod.	0
218.	23.3	Pokračovat ve spolupráci s příslušnými mezinárodními nevládními organizacemi a programy, působícími v globálním a celoevropském měřítku.	0
219.	23.4	Podporovat zapojení státních institucí i nevládních organizací do vhodných mezinárodních projektů, programů a iniciativ včetně těch, které se zabývají bioinformatikou, a do projektů komunikace, výuky a vzdělávání.	0
220.	23.5	Vyčlenit část rozvojové pomoci ČR na podporu naplňování CBD v zemích-příjemcích jako nedílné součásti udržitelného rozvoje, a to jak formou konkrétních projektů, tak odbornou a metodickou podporou při vytváření kapacit (kupř. podpora GTI) v souladu s 6. rámcovým programem ES pro výzkum.	0

221.	23.6	Informovat nejširší veřejnost i cílové skupiny obyvatelstva o závazcích ČR, vyplývajících z legislativy ES i jednotlivých mezinárodních mnohostranných smluv, zabývajících se péčí o biodiverzitu, zejména CBD, a získávat podporu pro skutečné naplňování těchto závazků.	0
222.	23.7	ČR jako členský stát EU se proto bude muset v nejbližší budoucnosti soustředit i na reálné, nikoli formální naplňování těchto priorit, platných pro EU jako celek. Dosažení tohoto cíle je jen těžko myslitelné bez skutečně mezíresortního a mezioborového přístupu, vytvoření odpovídajících kapacit a dostatečné politické podpory.	0
223.	23.8	Využít a dobudovat fungující informační systém CBD (CHM), který umožní výměnu a sdílení informací o mezinárodní spolupráci na mezinárodní, národní, regionální i lokální úrovni.	0

číslo	pořadí	STÁTNÍ PROGRAM OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY ČR	míra souladu s relevantními opatřeními a dílčími opatřeními OPR
1.	4.	<p><u>CÍLE A PRINCIPY</u></p> <p><u>STÁTNÍHO PROGRAMU</u></p> <p><u>OCHRANY PŘÍRODY A KRAJINY</u></p> <p><u>Udržovat, chránit i vytvářet esteticky vyváženou ekologicky stabilní a trvale produkční kulturní krajinu.</u></p> <p><u>Zároveň udržovat v přírodním stavu lokality, které dosud nebyly výrazněji narušeny lidskou činností.</u></p>	0
2.	4.1.	<p><u>Strategické cíle a funkce ochrany přírody a krajiny</u></p> <p><u>Stát musí vytvářet legislativní a ekonomické prostředí, v němž bude možno udržet přírodní prvky, ekologickou stabilitu a produkční potenciál v krajině.</u></p> <p><u>Ochranu přírody a krajiny lze účinně uskutečňovat pouze za účasti veřejnosti, především obcí, občanů i občanských sdružení.</u></p> <p><u>Orgány ochrany přírody musí nově definovat vztahy k obyvatelstvu trvale žijícímu ve zvláště chráněných územích, zejména CHKO s cílem zapojit ve větší míře místní obyvatelstvo jako partnera do procesu ochrany přírody a krajiny.</u></p> <p><u>Zainteresovanost soukromoprávní sféry na ochraně přírody a krajiny je nezbytné zvýšit. Všude, kde je to možné, bude integrován soukromoprávní zájem na využívání krajiny a přírody do cílů a postupů veřejnoprávních orgánů.</u></p> <p><u>Vlastnická práva musí být při ochraně přírody respektována a dodržována. Výkon vlastnického práva musí na druhé straně respektovat podmínky a omezení vyplývající z ochrany přírody a krajiny. Je žádoucí podporovat a rozvíjet soukromá vyjednávání a soukromé dohody mezi subjekty využívajícími přírodu na straně jedné a subjekty přírodu chránícími na straně druhé. Tam, kde není spravedlivé zatížit vlastníky zvláště přísným režimem ochrany přírody (např. z důvodů ochrany kriticky ohrožených rostlinných či živočišných druhů), je vhodné usilovat o nezbytný výkup nebo výměnu nezbytných soukromých pozemků za obdobné pozemky ve veřejném vlastnictví.</u></p>	0
3.	4.2.	<u>Principy státní politiky ochrany přírody a krajiny</u>	0

4.	<u>4.2.1.</u>	<p><u>Úloha státu, veřejnosti a podnikatelského sektoru</u></p> <p><u>Strategických cílů ochrany přírody a krajiny lze dosáhnout jen aktivními postupy státu, občanů, obcí i jiných zúčastněných subjektů.</u></p> <p><u>Ochrana přírody a krajiny bude vycházet z diferencovaného přístupu k jejímu využití.</u></p> <p><u>Konkrétní a věcné úkoly ochrany přírody a krajiny v místech a přirozených i administrativně vymezených regionech se musí stát základem větší budoucí decentralizace rozhodování o této problematice.</u></p> <p><u>Informace a informační politika v oblasti ochrany přírody a krajiny vyžadují vytvoření funkčního systému integrujícího poznatky o chráněných a ohrožených organizmech, jejich populacích i o stavu území; na tvorbě a využívání takového systému by se podílely všechny veřejné výzkumné, odborné a správní instituce.</u></p>	0
5.	<u>4.2.2.</u>	<p><u>Postupy a metody ochrany přírody a krajiny</u></p> <p><u>Strategických cílů ochrany přírody a krajiny lze dosáhnout jen aktivními postupy státu, občanů, obcí i jiných zúčastněných subjektů.</u></p> <p><u>Ochrana přírody a krajiny bude vycházet z diferencovaného přístupu k jejímu využití.</u></p> <p><u>Konkrétní a věcné úkoly ochrany přírody a krajiny v místech a přirozených i administrativně vymezených regionech se musí stát základem větší budoucí decentralizace rozhodování o této problematice.</u></p> <p><u>Informace a informační politika v oblasti ochrany přírody a krajiny vyžadují vytvoření funkčního systému integrujícího poznatky o chráněných a ohrožených organizmech, jejich populacích i o stavu území.</u></p>	0
6.	<u>4.2.3.</u>	<p><u>Ekonomické principy a nástroje ochrany přírody a krajiny</u></p> <p><u>I při ochraně přírody a krajiny je žádoucí ve větší míře využívat vhodných mechanismů ekonomického ohodnocení tržních i netržních přírodních zdrojů (včetně tvorby cen a účetní evidence).</u></p> <p><u>Ekonomické nástroje při uplatňování cílů ochrany přírody musí nabývat stále většího významu. V budoucnu se musí uchovat a dle možnosti i zvýšit míra financování zájmů ochrany přírody z veřejných i soukromých prostředků. Nezbytné je vázat dotace poskytované do zemědělství na adresné a kontrolovatelné ekologické podmínky jejich použití.</u></p>	0
7.	<u>4.2.4.</u>	<p><u>Mezinárodní spolupráce</u></p> <p><u>Česká republika se bude nadále účastnit mezinárodní spolupráce při ochraně přírody a krajiny, která v souladu s principem jednoty světové</u></p>	1

		<i>biosféry přesahuje politické hranice státních celků či jejich seskupení.</i>	
8.	<u>4.2.5.</u>	<p><u>Věda a výzkum</u></p> <p><i>Dosáhnout změny v nepříznivém stavu naší přírody a krajiny není možné bez nových vědeckých informací a soustavného výzkumu. Zvláštní pozornost bude zaměřena na výzkum dynamiky jednotlivých druhů i ekosystémů, výzkum určitých specifických území a získání poznatků nezbytných pro formulaci strategie trvale udržitelného rozvoje. Aplikovaný výzkum ochrany přírody musí být ve větší míře zaměřen na řešení problémů vznikajících ve správní činnosti orgánů ochrany přírody (např. přesná stanovení limitů při ukládání omezujících podmínek, definování únosné zátěže území apod.).</i></p>	2
9.	<u>4.3.</u>	<u>Cíle ochrany přírody ve vybraných sektorech</u>	0
10.	<u>4.3.1.</u>	<p><u>Regionální politika, územní plánování a urbanizmus</u></p> <p><i>K formulaci programů regionálního rozvoje krajů a velkých územních celků je vhodné zajišťovat postupné vytváření a novelizaci územních plánů vymezujících podmínky ochrany přírody a trvale udržitelného hospodaření v krajině. Jako jedno z východisek státní regionální politiky a rozvoje urbanizace je nutné rozpracovat systém kategorizace krajiny (území), a to z hlediska:</i></p> <p><i>a) limitů rozvoje území definovaných ve vztahu k ochraně přírodního a krajinného prostředí, ekologické únosnosti území, ochrany nerostného bohatství, vodních zdrojů i dalších souvisejících aspektů;</i></p> <p><i>b) územních rezerv pro rámcově definované rozvojové aktivity hospodářského využívání krajiny včetně dopravní infrastruktury.</i></p>	2
11.	<u>4.3.2.</u>	<p><u>Lesní hospodářství</u></p> <p><i>Dlouhodobým cílem je přiblížení přirozené druhové skladbě, zvláště výrazné zvýšení podílu listnatých dřevin a prostorová rozrůzněnost lesních porostů.</i></p> <p><i>K tomu je žádoucí začlenit lesy biocenter územních systémů ekologické stability krajiny všech hierarchických úrovní včetně Evropské ekologické sítě a všech zvláště chráněných území (v případě chráněných krajinných oblastí jejich I. zón) do lesů zvláštního určení. Tuto skutečnost promítnout do oblastních plánů rozvoje lesů a závazných ustanovení lesních hospodářských plánů a osnov.</i></p> <p><i>V případech právnických a fyzických osob, kdy tyto dokumenty nejsou vypracovávány či schvalovány, zabezpečit žádoucí péči v těchto územích smluvně. V zájmu zachování linie rozhraní lesů a luk nedopustit zalesňování lučních a nivních enkláv uvnitř lesních komplexů.</i></p>	0
12.	<u>4.3.3.</u>	<p><u>Zemědělství</u></p> <p><i>Kombinovat stimulační (daňovou a dotační politiku) a regulativní opatření k rozvoji ekologicky příznivého a krajinotvorného zemědělského hospodaření v takové míře, která odpovídá zájmům ochrany a ekologického významu území.</i></p> <p><i>Přednostně podporovat území se zpracovanými koncepčními dokumenty a projekty řízené péče.</i></p>	0

		<u>Zavést aplikaci kodexu správných zemědělských praktik jak jsou uplatňovány v zemích EU.</u>	
13.	<u>4.3.4.</u>	<p><u>Vodní hospodářství</u></p> <p><u>Navrhovat a realizovat obnovu vodního režimu blízkého přírodě v kontextu celého povodí, jehož se týká.</u></p> <p><u>Ochranu před velkými vodami diferencovat podle toho, zda jde o usměrnění záplav nebo o zabránění ničivým účinkům povodní.</u></p> <p><u>Podporovat funkci ekosystémů údolních niv a mokřadů, prosazovat ekologicky žádoucí hospodaření na zemědělských plochách v údolní (zejména zaplavované) nivě.</u></p> <p><u>Obnovovat přirozené retenční prvky, suché poldry, drobné vodní nádrže. Nepřipustit zatrubňování vodních toků, obnovit nevhodně zatrubněné toky.</u></p> <p><u>Při projektování a realizaci všech vodohospodářských staveb či úprav vytvářet podmínky pro rozvoj stanovišť živočichů a rostlin podmíněných vodou (např. pobřežní rákosiny, mokřady) a podmínky pro migraci ryb (např. propustě u jezů).</u></p>	2
14.	<u>4.3.5.</u>	<p><u>Turistika a rekreace</u></p> <p><u>Podporovat rozvoj šetrné (ekologicky únosné) turistiky, zejména ekoturistiky zaměřené na poznávání a prožívání přírodních i krajinných krás.</u></p> <p><u>Využívat ekoturistiky k ekologické výchově veřejnosti, ke zvýšení zahraničního cestovního ruchu i mimo tradičně navštěvovaná místa a k vytváření nových pracovních příležitostí pro místní obyvatele, zejména ve velkoplošných chráněných územích.</u></p> <p><u>Stimulovat zakládání a provoz tzv. rekreace na statku spojené s ekologickou osvětou.</u></p> <p><u>Zajišťovat trvalé podmínky pro pěší a cyklistickou přístupnost krajiny.</u></p>	2
15.	<u>4.3.6.</u>	<p><u>Doprava</u></p> <p><u>Stanovit základní parametry rozvoje dopravy v celém státě i jednotlivých regionech z hlediska ekologické únosnosti území i z hlediska rezerv (možností, potřeb, nabídek) rozvoje území.</u></p> <p><u>Tomu přizpůsobit podíl mezi jednotlivými druhy dopravy jak v rámci transevropských dopravních koridorů, tak v rámci dopravní infrastruktury regionů, a to především z hlediska vlivů dopravy na zdraví populace a na ekologickou situaci v krajině.</u></p> <p><u>Při splavňování nových úseků toků respektovat zájmy ochrany přírody před technickým řešením a v optimální míře využívat splavněné úseky toků.</u></p> <p><u>Cyklistickou dopravu chápat a rozvíjet jako nezanedbatelného partnera ostatních druhů dopravy a funkčně ji propojovat s evropskou sítí cyklotras.</u></p>	0

16.	<u>4.3.7.</u>	<p><u>Těžba nerostných surovin</u></p> <p><u>Důsledně respektovat dané územní limity těžby stanovené zejména v územně - plánovacích podkladech a tam kde schází, tyto limity zavést.</u></p> <p><u>Obdobně stanovit možnosti a meze účelného dotěžení otevřených dobývacích prostorů, s respektováním charakteru neobnovitelných přírodních zdrojů a s důrazem na rekultivaci a revitalizaci lokalit narušených těžbou.</u></p> <p><u>Postupně promítnout náklady související s těžbou nerostných surovin do ceny neobnovitelných přírodních zdrojů. Při povolování nových geologických průzkumů postupovat hospodárně a nevyhledávat ložiska těch nerostů, jejichž potřebu plně pokrývají ložiska již známá.</u></p>	0
17.	<u>5.</u>	<u>PRIORITNÍ ÚKOLY A OPATŘENÍ V OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY</u>	
18.	<u>5.1.</u>	Programové a akční úkoly	
19.	<u>5.1.1.</u>	<i>Ochrana přírody v péči o lesní ekosystémy</i>	
20.	<u>5.1.1.1.</u>	<p><i>Zvýšit druhovou rozmanitost lesních dřevin a přiblížit se přirozené druhové skladbě lesa. Rozvinout přírodě blízké obnovní a pěstební postupy.</i></p> <p><i>Do roku 2030 zvyšovat podíl nedostatečně zastoupených přirozených melioračních a zpevňujících dřevin tak, aby v obnovovaných lesních porostech celkově dosáhl dvojnásobku (tj. 44 %) jejich současného průměrného zastoupení.</i></p> <p><i>Pozornost věnovat i vzácným hospodářsky méně významným a ohroženým dřevinám přirozené druhové skladby (zejména jedli a jilmům).</i></p> <p><i>Úkol přednostně uskutečňovat v lesích ve státním vlastnictví, zejména na území národních parků a chráněných krajinných oblastí a v lesích vymezeného územního systému ekologické stability (ÚSES).</i></p> <p><i>Ke splnění tohoto úkolu vypracovat program k zajištění realizačních nástrojů.</i></p>	0
21.	<u>5.1.1.2.</u>	<p><i>Výrazně podpořit rozvoj a aplikaci metod šetrných a přírodě blízkých forem lesního hospodaření, přednostně na území NP, CHKO a ÚSES.</i></p> <p><i>Zvláštní pozornost věnovat těžbě a přibližování dřeva při ochraně lesa před škůdci.</i></p> <p><i>K tomu přijmout prováděcí programy a zahájit jejich realizaci.</i></p>	0
22.	<u>5.1.1.3.</u>	<i>Provéřít z hlediska ochrany přírody a krajiny plnění platných programů, projektů a předpisů, které se týkají obnovy lesů v imisních oblastech a navrhnout jejich revizi.</i>	0
23.	<u>5.1.1.4.</u>	<i>Navrhnout program rozšíření plochy přírodě blízkých lesů v nivách řek a potoků pro jejich mimořádný ekologický a protipovodňový význam.</i>	0
24.	<u>5.1.2.</u>	<i>Ochrana přírody v péči o zemědělské ekosystémy</i>	

25.	5.1.2.1.	<p><i>Změnit nepříznivý poměr výměry orné půdy, luk a pastvin v těch územích, kde louky a pastviny mají nezastupitelnou ekostabilizační funkci.</i></p> <p><i>Zatravnňovat především plochy narušené erozí a širší okolí řek a potoků.</i></p> <p><i>V rámci pozemkových úprav, ale i mimo tyto úpravy, snižovat velikost honů tak, aby nebyla nadále ohrožována úrodnost půd erozí a byly vytvářeny podmínky pro přežití volně žijících živočichů v krajině.</i></p>	2
26.	5.1.2.2.	<p><i>Navracet do zemědělské krajiny ekostabilizační prvky (remízky, meze, stromořadí a solitérní stromy) v souladu s vytvářením ÚSES.</i></p> <p><i>K tomu velkou měrou využívat pozemkových úprav (a to i na území ZCHÚ) a krajinoformních programů.</i></p>	0
27.	5.1.2.3.	<p><i>Vypracovat kodexy správného hospodaření se zemědělskými ekosystémy a systém podpory ekologicky šetrného zemědělství, přednostně v chráněných krajinných oblastech.</i></p>	0
28.	<u>5.1.3.</u>	<u>Ochrana přírody v péči o vodní ekosystémy</u>	
29.	5.1.3.1.	<p><i>Přednostně revitalizovat vodní toky v minulosti zatrubněné nebo jinak nadměrně regulované, napravovat důsledky systematického odvodnění a podporovat zakládání i obnovu drobných rybníků, nádrží a mokřadů na zemědělské půdě s převahou mimoprodukčních funkcí.</i></p> <p><i>Vytvořit podmínky pro účinnější řešení vlastnických vztahů při naplňování vládního programu Revitalizace říčních systémů.</i></p>	2
30.	5.1.3.2.	<p><i>Připravit nástroje k podpoře mimoprodukční funkce rybníků a dalších vodních nádrží, mimo jiné jako stanovišť vodního ptactva a dalších volně žijících živočišných i rostlinných druhů.</i></p>	2
31.	5.1.3.3.	<p><i>Podle výsledků příslušných mezinárodních jednání se sousedními zeměmi vypracovat a realizovat konkrétní akční plán stavby funkčních rybích přechodů pro významné tažné druhy ryb (losos, úhoř, jeseteři, ostroretka) na vybraných vodních tocích všech hlavních povodí v ČR.</i></p>	2
32.	5.1.3.4.	<p><i>Navracet nivám řek jejich původní rozmanité ekologické funkce včetně schopnosti neškodného převedení povodní.</i></p> <p><i>Za tímto účelem zvyšovat v těchto nivách podíl luk a lužních lesů, odstraňovat nevhodné stavby, zavádět systém odsazených povodňových hrází a posilovat význam hydrologické sítě (propojovat trvale zavodňovaný systém kanálů a slepých ramen).</i></p>	2
33.	5.1.3.5.	<p><i>Metodicky zpracovat problematiku ekologicky přijatelných minimálních průtoků na tocích a náhonech k vodním dílům včetně právní stránky věci.</i></p>	3
34.	<u>5.1.4.</u>	<u>Ochrana volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin</u>	
35.	5.1.4.1.	<p><i>Doplňovat systém záchranných programů volně žijících živočichů a rostlin. Vymezit priority v této oblasti s přednostním zaměřením na kriticky a silně ohrožené druhy.</i></p>	3
36.	5.1.4.2.	<p><i>Při plánování a umisťování nových dopravních staveb brát v úvahu přirozené migrační cesty živočichů a rostlin a respektovat návaznost</i></p>	0

		biokoridorů. <i>Připravit a realizovat akční program výstavby oplocení vybraných silničních i dálničních úseků a výstavby migračních přechodů pro volně žijící živočichy v místech jejich reprodukční nebo jiné migrace.</i>	
37.	<u>5.1.5.</u>	<u>Ochrana zvláště chráněných území</u>	
38.	5.1.5.1.	<i>Dokončit vytváření ucelené soustavy CHKO v České republice. Provést vyhodnocení a změny v této soustavě včetně úprav hranic CHKO s cílem mimo jiné vyjmout intravilán velkých obcí či měst, vypustit území začleněná jen kvůli optimálnímu průběhu hranice a území přírodovědecky málo významná.</i>	3
39.	5.1.5.2.	<i>Zařadit do programu Evropské unie Natura 2000 zvláště chráněná území v ČR splňující podmínky a kritéria příslušných směrnic ES.</i>	0
40.	5.1.5.3.	<i>Připravit k vyhlášení Národní park České Švýcarsko.</i>	0
41.	5.1.5.4.	<i>Prověřit centrální část CHKO Křivoklátsko z hlediska možnosti přehlášení tohoto území jako národního parku.</i>	0
42.	5.1.5.5.	<i>Rezervovat v Pozemkovém fondu ČR pozemky vhodné ke směně za zemědělskou a lesní půdu ve zvláště chráněných územích s přísným ochranným režimem (NP, 1. zóny CHKO, NPR, NPP, PR a PP) a ve skladebných prvcích ÚSES. Neumísťovat bez předchozího souhlasu MŽP náhradní restituční do výše uvedených území.</i>	0
43.	5.1.5.6.	<i>Přehodnotit stávající pravidla regulující volný pohyb návštěvníků ve velkoplošných ZCHÚ s cílem umožnit vážným a zodpovědným zájemcům o přírodu větší volnost pohybu tam, kde nepoškodí přírodu a krajinu.</i>	0
44.	5.1.5.7.	<i>V souladu se systémem kategorizace území a podporou regionální politiky zpracovat novou rajonizaci cestovního ruchu slučitelnou s ochranou přírodního prostředí a trvale udržitelným využíváním krajiny.</i>	0
45.	<u>5.2.</u>	<u>Legislativní úkoly</u>	
46.	<u>5.2.1.</u>	<u>Připravit novelizaci legislativy ochrany přírody a krajiny tak, aby byla v souladu s legislativou Evropské unie.</u>	0
47.	<u>5.2.2.</u>	<u>Přijmout zřizovací předpisy velkoplošných zvláště chráněných území výše uvedených.</u>	0
48.	<u>5.2.3.</u>	<u>Připravit novelizaci zákona o ochraně přírody a krajiny případně nové předpisy zejména:</u> <u>a) zavést příspěvek státu v případě újmy způsobené zvláště chráněnými živočichy nebo újmy vzniklé v důsledku změny hospodaření při plnění ochranných podmínek,</u> <u>b) upravit kategorizace zvláště chráněných částí přírody v návaznosti na mezinárodní dohody a předpisy EU,</u> <u>c) nově upravit právní postavení Správy CHKO ČR,</u> <u>d) zpřesnit postavení občanských sdružení jako účastníků řízení s</u>	0

		<p><u>cílem umožnit větší účast těchto subjektů na správních řízeních,</u></p> <p><u>e) zavést státní vlastnictví jeskyní ve vymezených případech</u></p> <p><u>f) zavést mechanismy posilující vertikální řízení ve státní správě ochrany přírody a krajiny</u></p> <p><u>g) zjednodušit řízení při umístování či změně staveb v souvisle zastavěných částech obcí v CHKO.</u></p>	
49.	<u>5.2.4.</u>	<u>Připravit prováděcí předpis o ochraně krajinného rázu.</u>	0
50.	<u>5.2.5.</u>	<u>V rámci novelizace obecně závazných předpisů o pozemkových úpravách umožnit provádění těchto úprav i ve zvláště chráněných územích.</u>	0
51.	<u>5.2.6.</u>	<u>Připravit rekodifikaci stávajících národních parků samostatnými zákony.</u>	0
52.	<u>5.2.7.</u>	<u>Provést analýzu současné právní úpravy na úseku trestných činů proti životnímu prostředí a navrhnout případnou novelizaci trestního zákona.</u>	0
53.	<u>5.2.8.</u>	<u>Přijmout právní úpravu působnosti MŽP v oblasti ekologického dohledu nad těžbou.</u>	0
54.	<u>5.3.</u>	<u>Úkoly v ekonomické oblasti</u>	
55.	<u>5.3.1.</u>	<u>Připravit metodiku, která umožní zavedení kategorie zásoba přírodního kapitálu a evidence jeho užití ve výrobě a spotřebě společnosti jako součást národohospodářských ukazatelů.</u>	0
56.	<u>5.3.2.</u>	<u>Udržet a podle možnosti zvýšit objem finančních prostředků uvolňovaných na realizaci krajinných programů.</u>	0
57.	<u>5.3.3.</u>	<u>Zvýšit poplatky a úhrady odváděné do státního rozpočtu a do rozpočtu obcí za těžbu vybraných nerostných surovin tak, aby stimulovaly uvažlivé využití těchto neobnovitelných nerostných zdrojů.</u>	0
58.	<u>5.3.4.</u>	<u>Zvýšit odvody za odnětí zemědělské nebo lesní půdy při jejich záboru pro účely výstavby na úroveň, která reflektuje inflaci za uplynulých pět let.</u>	0
59.	<u>5.3.5.</u>	<u>Prohloubit a rozšířit stávající finanční zvýhodnění, vztahující se k území 1. zóny CHKO a NP i na ostatní zóny CHKO a NP tak, aby přitom nebyly kráceny příjmy obcí na území CHKO a NP.</u>	0
60.	<u>5.3.6.</u>	<u>Vytvořit v rámci krajinných programů Program péče o zvláště chráněné části přírody a skladebné prvky ÚSES.</u>	0
61.	<u>5.3.7.</u>	<u>Vytvořit systém podpory zakládání biocenter a biokoridorů a systém péče o stávající součásti ÚSES, včetně ekonomických a majetkoprávních aspektů.</u>	0
62.	<u>5.3.8.</u>	<p><u>Postupně zabezpečit vzájemné propojování a respektování dotačních titulů resortu zemědělství s krajinnými programy MŽP, zejména pokud jde o pozemkové úpravy a mimoprodukční funkce zemědělství.</u></p> <p><u>Přehodnotit stávající rozdělení finančních prostředků vyčleněných na</u></p>	0

		<u>tyto činnosti ze státního rozpočtu ve prospěch krajinotvorných programů.</u>	
63.	<u>5.3.9.</u>	<u>K odstranění kontaminace půdy způsobené hospodařením na půdě zavést výrobní poplatky na vybrané pesticidy a hnojiva.</u>	0
64.	<u>5.4.</u>	<u>Úkoly v oblasti informační</u>	
65.	<u>5.4.1.</u>	<u>Pro širší zájmovou i odbornou veřejnost vypracovat ucelený a podrobný vládní dokument o stavu a perspektivách přírody a krajiny v naší zemi pro 21. století (Bílá kniha krajiny a přírody v ČR).</u>	0
66.	<u>5.4.2.</u>	<u>Vypracovat akční program ekologického uvědomování pro celou veřejnost podle diferencovaných cílových skupin se stanovením priorit (mládež, politici, pracovníci řídicí sféry, novináři apod.). Do systému ekologického vzdělávání výrazněji zapojit sdělovací prostředky, nevládní organizace, občanská sdružení atd.</u>	0
67.	<u>5.4.3.</u>	<u>Vypracovat a zajistit ucelený systém vzdělávání profesionálních pracovníků v ochraně přírody a krajiny, zejména pracovníků správ NP a CHKO.</u>	0

číslo	pořadí	PLÁN PÉČE CHKO TŘEBOŇSKO	míra souladu s relevantními opatřeními a dílčími opatřeními OPR
1.	3.2.7.1.	Sledování kontaminace dnových sedimentů rybníků a vodních toků jakožto indikátorů dlouhodobého znečištění vodního prostředí těžkými kovy a stopovými perzistentními organickými škodlivinami (PCB, PAU aj.). Přednostně sledovat sedimenty západní zátoky r. Rožmberk.	1
2.	3.2.7.2.	Vliv vypouštění rybníků před výlovem na kvalitu vody v tocích a bilanci celkového znečištění z tohoto zdroje ve srovnání s ostatními zdroji.	1
3.	3.2.7.3.	Experimentální ověření vlivu podstatného snížení intenzity hnojení rybníků (a změn v rybí obsádce) na hlavní parametry jakosti vody včetně sledování zpětného uvolňování živin ze sedimentů. Zhodnocení ekologických a ekonomických důsledků a návrh alternativního režim	1
4.	3.2.7.4.	Nepřipouštět žádné zásahy do vodního režimu území I. a II.zóny s výjimkou zásahů vyplývajících z plánů péče a rovněž žádné úpravy přírodních vodních toků. Ve III. zóně nepřipouštět žádné závažnější úpravy vodního režimu a úpravy vodních toků připouštět jen výjimečně a výlučně přírodě blízkými způsoby.	2
5.	3.2.7.5.	Dlouhodobě systematicky sledovat a vyhodnocovat kvalitu vody v rybnících a v navazujících vodních tocích (zejména v místě odtoku vody z rybníků a jejich soustav) za účelem kontroly dodržování povolených hodnot vypouštěného znečištění a dodržení limitních hodnot vyplývajících z vodohospodářských právních předpisů (ve spolupráci s vodohospodářskými orgány okresních úřadů, ČIŽP-OOV, výzkumným ústavem rybářským ve Vodňanech, OHS a Botanickým ústavem AVČR)	1
6.	3.2.7.6.	Experimentální ověření vlivu podstatného snížení intenzity hnojení rybníků (a změn v rybí obsádce) na hlavní parametry jakosti vody včetně	1

		sledování zpětného uvolňování živin ze sedimentů. Zhodnocení ekologických a ekonomických důsledků těchto změn a návrh "trvale udržitelného" hospodaření na rybnících, které by respektovalo i další mimoprodukční funkce rybníků. Tento model hospodaření přednostně zpracovat, zpracovat a dále aplikovat v rybníčních rezervacích (zakotvit ho v příslušných plánech péče).	
7.	3.2.7.7.	Iniciovat a podpořit žádosti vlastníků o udělení finančních dotací (grantů) na experimentální ověření i rutinní aplikaci extenzivnějších způsobů hospodaření na rybnících	1

Při zpracování OP Rybářství z hlediska souladu s definovanými cíli na mezinárodní, komunitární a národní úrovni byly v jednotlivých etapách zpracování hodnoceny soulady či případné rozpory, tak aby byly ve výsledném návrhu odstraněny. Celý proces přípravy směřoval k závěrečnému jednovariantnímu dokumentu metodou zpracování dílčích variantních řešení s následnou diskusí. Diskuse probíhala jak na úrovni interních členů týmu, tak i formou zasílání písemných připomínek k zveřejněným návrhům. Další externí připomínky byl k dispozici v rámci zpracování ex-ante hodnocení.

6. Závažné vlivy (včetně sekundárních, synergických, kumulativních, krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých, trvalých a přechodných, pozitivních a negativních vlivů) navrhovaných variant koncepce na životní prostředí.

Pro zhodnocení možných významných vlivů na životní prostředí jsou definovány v tabulce jednotlivé významné složky životního prostředí. Hodnocení vlivů bylo provedeno na co nejkonkrétnější úrovni, to znamená na úrovni opatření či podopatření.

	<u>OPR</u> <u>Opatření</u> <u>Podopatření</u>	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
1.	<u>AKVAKULTURA</u>												
1.1.	<u>Investice do produkce akvakultury</u>												
1.1.1	Rozšíření možností chovu ryb ve sladkovodní akvakultuře.												
1.1.1.1	<i>Výstavba, rozšíření, vybavení nebo modernizace výrobních zařízení odbahnění rybníků (odbahnění rybníků je vyhrazeno pro rybníční plochy do 5 ha).</i>	0	2	3	3	3	3	0	0	0	3	1	Především odbahnění rybníků musí být prováděno v souladu se správnými postupy zachovávajícími litorální pásma (nepoužívat vyhrnování sedimentů a jejich deponie do litorálů a na přilehlé přírodně hodnotné pozemky.
1.1.2	Zavedení nových, dosud nevyužívaných druhů ryb nebo vodních živočichů do sladkovodní akvakultury s dobrými vyhlídkami na trhu.	0	0	3	0	3	0	0	0	1	0	1	Hrozí zde nebezpečí zavlečení nepůvodních druhů a nemocí.
1.1.3	Zavedení metod akvakultury, které snižují nepříznivý vliv nebo zesilují kladné účinky na životní prostředí např. zavedení nových	0	0	1	1	1	0	1	0	1	0	1	

	OPR Opatření Podopatření	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
	chovatelských postupů dříve v ČR nepoužívaných).												
1.1.4	Zachování tradiční akvakultury a činnosti navazujících, důležitých pro udržení a rozvoj hospodářské, sociální struktury a životního prostředí.	0	0	1	2	1	0	2	2	2	2	1	Může pomoci v zavádění extenzivních chovů a zaváděním druhově pestrých osádek ryb s vyloučením nepůvodních druhů
1.1.5	Zlepšení pracovních a bezpečnostních podmínek pracovníků v akvakultuře, rovná práva mužů a žen.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
1.1.6	Zlepšení ochrany rybních hospodářství před škodami způsobenými divoce žijícími predátory.	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	může omezit antipatie k predátorům, snížit jejich nelegální lov
1.2	<u>Vyrovňovací platby na zlepšení vodního prostředí</u> (Cílem je zlepšení kvality vodního prostředí v rybnících do roku 2013 ve srovnání s rokem 2006. Maximální očekávaná plocha, rybníků, na nichž bude realizováno toto opatření představuje cca 5000 ha.)												
1.2.1	Zavádění forem akvakultury, které zahrnují ochranu a zlepšování životního prostředí, přírodních zdrojů a genetické rozmanitosti, jakož i udržování krajiny a tradičních charakteristik chovu v akvakultuře; přínos pro životní prostředí musí být prokázán v předběžném posouzení vlivu, které provádí VÚRH.	1	1	1	1	1	1	1	2	0	2	1	

	OPR Opatření Podopatření	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
1.2.2	Udržitelnost akvakultury slučitelná s konkrétními omezeními z důvodů ochrany životního prostředí vycházející z vymezení oblastí programu Natura 2000 v souladu se směrnicí č. 43/92/EHS.	0	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	zaměřit na podporu předmětů ochrany souvisejících s vodním prostředím
1.2.3	Účast na systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS) zavedeném nařízením EP a Rady č. 761/2001/ES.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
1.2.4	Přesun části produkce akvakultury do ekologické akvakultury ve smyslu nařízení č. 2092/91/EHS.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	povede k zmírnění negativních vlivů akvakultur na přírodní prostředí
1.3	<u>Investice do zpracování a uvádění na trh</u> (Cílem je zajistit výstavbu a rekonstrukci zpracovatelských kapacit (výroben) tak, aby produkce v roce 2013 dosáhla 5 tis tun zpracovaných ryb nebo rybích výrobků za rok.)												
1.3.1	Zlepšení pracovních a bezpečnostních podmínek.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	
1.3.2	Zlepšení hygienických podmínek a jakosti výrobků.	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	
1.3.3	Výroba vysoce jakostních výrobků.	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	

	<u>OPR</u> <u>Opatření</u> <u>Podopatření</u>	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
1.3.4	Snížení nepříznivého vlivu na životní prostředí.	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	
1.3.5	Výroba nových výrobků, nové technologie výroby.	1	2	1	2	2	2	0	1	2	0	1	Při výstavbě zpracovatelských kapacit upřednostňovat výstavbu v zastavěném území (brownfields) před výstavbou na „zelené louce. Minimalizovat zástavbu produkčních půd.
1.3.6	Vyšší informovanost zákazníků o kvalitách výrobků ze sladkovodních ryb.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
1.3.7	Zavedení energeticky úsporných a ekologicky šetrných technologií (obnovitelné zdroje energie, recirkulační systémy), zavedení sortimentu nových, dosud nevyužívaných druhů jako další nabídku trhu.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
1.3.8	Modernizace pracovních postupů včetně aplikace fyzicky méně náročných a ergonomicky odpovídajících zařízení.	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
<u>2.</u>	<u>OPATŘENÍ</u> <u>VE SPOLEČNÉM ZÁJMU</u>												
<u>2.1</u>	<u>Opatření ve společném zájmu</u> (Cílem je zajistit výstavbu a rekonstrukci												

	OPR Opatření Podopatření	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
	zpracovatelských kapacit (výroben) tak, aby produkce v roce 2013 dosáhla 5 tisíc tun zpracovaných ryb nebo rybích výrobků za rok.)												
2.1.1	Zvyšování jakosti a bezpečnosti potravin	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
2.1.2	Investice do zařízení pro produkci, zpracování a uvádění na trh a do související infrastruktury, včetně zařízení pro nakládání s odpady	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Při výstavbě zpracovatelských kapacit upřednostňovat výstavbu v zastavěném území (brownfields) před výstavbou na „zelené louce“. Minimalizovat zástavbu produkčních půd.
2.1.3	Nové školící metody celoživotního vzdělávání a nástrojů s nimi související	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
2.1.4	Spolupráce mezi vědeckými ústavy, odborným školstvím a hospodářskými subjekty v odvětví rybářství	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
2.1.5	Studie týkající se spolupráce se třetími zeměmi v odvětví rybářství	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
2.1.6	Vytvoření moderní a efektivně fungující akvakultury šetrné k životnímu prostředí za spoluúčasti nejen hospodářských subjektů, ale i organizací, ve kterých jsou sdruženy a ve spolupráci s odborným školstvím a vědeckými pracovišti.	1	0	1	1	1	1	0	0	1	0	1	
2.2	<u>Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin.</u> (Cílem je vytvoření alespoň 5 rozmnožovacích míst ročně a zprůchodnění části původních migračních tras.)												

	OPR Opatření Podopatření	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
2.2.1	Zajištění ochrany a zlepšení životních podmínek vodních živočichů a rostlin.	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	Opatření podporující stávající populace druhů
2.2.2	Zajištění možností přirozeného rozmnožování ryb a podpora výstavby nových migračních tras pro stěhovavé druhy ryb.	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	Upřednostňovat obnovu a znovuzpřístupnění tradičních tras a rozmnožovacích míst a tahových cest.
2.2.3	Zajištění ochrany a kvalitního životního prostředí.												
2.2.1.1	<i>Výstavba nebo instalace zařízení určených k ochraně a rozvoji vodních živočichů a rostlin, obnova vnitrozemských vod, včetně míst pro tření a migračních tras pro stěhovavé druhy ryb.</i>	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	opatření podporující stávající populace druhů
2.2.1.2	<i>Ochrana a zlepšování životního prostředí v rámci programu NATURA 2000 navazujících na rybářské činnosti.</i>	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	1	Nutné respektovat předmět ochrany.
2.3	Podpora a rozvoj nových trhů. (Cílem je zajistit informovanost konečných spotřebitelů o kvalitních produktech rybářství. Zvýšení spotřeby rybích produktů cílově o 20% v porovnání s rokem 2006.)												
2.3.1	Rozšíření trhu s kvalitními rybími produkty.												

	OPR Opatření Podopatření	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
2.3.1.1	<i>Nové produkty akvakultury.</i>	0	0	3	0	3	0	0	0	1	0	1	Nebezpečí zavlečení nepůvodních druhů, genetické eroze původních populací a nebezpečí zavlečení nálezů a parazitů
2.3.1.2	<i>Hledání nových trhů pro kvalitní produkty akvakultury.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
2.3.1.4	<i>Provádění průzkumů trhu.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2.3.2	Široká informovanost zákazníka v návaznosti na požadavky zdravé výživy a zdravého životního stylu ve vztahu k produktům akvakultury.												
2.3.2.1	<i>Zvyšování informovanosti zákazníků v rámci regionálních, národních a nadnárodních reklamních kampaní.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
2.3.2.2	<i>Propagace nových produktů v návaznosti na požadavky zdravé výživy.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	
2.3.3	Uplatnění produktů na trhu, získaných s využitím metod s nízkým vlivem na životní prostředí.												
2.3.3.1	<i>Propagace produktů získaných s využitím metod s malým vlivem na životní prostředí.</i>	0	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1	informovat i o mimoprodukčních funkcích rybníkářství
2.4	<u>Pilotní projekty</u> (Cílem je zlepšení technologií v akvakultuře)												

	OPR Opatření Podopatření	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
	s využitím nových vědeckých poznatků v praxi.)												
2.4.1	Zhodnocení získaných vědeckých poznatků v souvislosti s inovačními technologiemi v akvakultuře.												
2.4.1.1	<i>Testování inovačních technologií s cílem získat technické nebo ekonomické poznatky o nových technologiích.</i>	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	
2.4.2	Vyhodnocení výsledků experimentálního vysazování ryb ve vztahu k možné využitelnosti v akvakulturních chovech.												
2.4.2.1	<i>Testování řídicích plánů za účelem zhodnocení biologických a finančních důsledků vytvoření zón se zákazem rybolovu, včetně experimentálního vysazování ryb.</i>	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	Nebezpečí zavlečení nepůvodních druhů, genetické eroze původních populací a nebezpečí zavlečení nákaz a parazitů.
2.4.3	Nalezení nejefektivnějších druhů řízení akvakultury.												
2.4.3.1	<i>Testování alternativních druhů technik řízení akvakultury.</i>	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	1	
3.	<u>Technická pomoc</u>												
3.1.	Technická pomoc												

	OPR Opatření Podopatření	ovzduší	geologie a geomorfologie	voda	půdy	ekosystémy	krajina	archeologie, historie, kultura	zdraví a pohoda v prac. prostředí	zdraví a pohoda lidské populace	staré zátěže	výchova, osvěta, vzdělávání	Komentáře a doporučení SEA týmu
3.1.1	Příprava, monitorování, řízení, hodnocení, publicita, kontrola, audit podpor OP Rybářství.												
3.1.1.1	<i>Hodnocení, znalecké zprávy, statistiky a studie, včetně těch, které mají obecnou povahu a týkají se činnosti Fondu, opatření zaměřená na partnery, příjemce pomoci z Fondu a širokou veřejnost, včetně informačních opatření.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
3.1.2	Vytváření sítí, instalace a provoz počítačových systémů pro řízení, monitorování, kontrolu a hodnocení.												
3.1.2.1	<i>Opatření pro šíření informací, vytváření sítí, zvyšování informovanosti, podporu spolupráce a výměnu zkušeností v rámci celého Společenství, instalaci, provoz a propojení počítačových systémů pro řízení, monitorování, kontrolu a hodnocení, zdokonalování hodnotících metod a výměnu informací o postupech v této oblasti, přípravu nového programovacího období.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	

S ohledem na vzájemné spolupůsobení jednotlivých vlivů během či po naplnění navrhovaných opatření tohoto programu, při dodržení formulovaných podmínek a výběrových kritérií pro projekty, lze na základě dosavadního hodnocení předpokládat převážně příznivé vlivy této koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví. Nezbytnou podmínkou je zavedení a řádná realizace monitoringu vlivu koncepce na životní

prostředí a jeho vyhodnocení v průběhu návrhového období (in-terim) i po ukončení doby realizace (ex-post). Jednotný systém monitoringu jak na úrovni této koncepce, tak i na úrovni vzájemného spolupůsobení s dalšími relevantními koncepcemi (Operační program Životního prostředí, Program rozvoje krajiny, regionální rozvojové programy) umožňuje lépe reagovat případné nežádoucí sekundární, synergické či kumulativní vlivy následnou úpravou buď na úrovni výběrových kritérií jednotlivých projektů či přímo úpravou zaměření relevantních opatření.

7. Programovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provedení koncepce.

S ohledem na průběžný proces posuzování vlivů koncepce na životní prostředí došlo již v předchozích etapách zpracování OP Rybářství k eliminaci většiny environmentálně rizikových návrhů na úrovni priorit a cílů. Další navrhovaná opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci všech závažných negativních vlivů na životní prostředí jsou navržena pro závěrečnou finalizaci posuzované koncepce v rámci procesu hodnocení vlivů (SEA).

		Komentáře a doporučení SEA týmu
1.	<u>AKVAKULTURA</u>	
1.1.	<u>Investice do produkce akvakultury</u>	
1.1.1	Rozšíření možností chovu ryb ve sladkovodní akvakultuře.	
1.1.1.1	<i>Výstavba, rozšíření, vybavení nebo modernizace výrobních zařízení odbahnění rybníků (odbahnění rybníků je vyhrazeno pro rybníční plochy do 5 ha).</i>	Především odbahnění rybníků musí být prováděno v souladu se správnými postupy zachovávajícími litorální pásma (nepoužívat vyhrnování sedimentů a jejich deponie do litorálů a na přilehlé přírodně hodnotné pozemky. Nutné vyžádání povolení orgánu ochrany přírody a krajiny.
1.1.2	Zavedení nových, dosud nevyužívaných druhů ryb nebo vodních živočichů do sladkovodní akvakultury s dobrými vyhlídkami na trhu.	Hrozí zde nebezpečí zavlečení nepůvodních druhů a nemocí.
1.1.4	Zachování tradiční akvakultury a činností navazujících, důležitých pro udržení a rozvoj hospodářské, sociální struktury a životního prostředí.	Může pomoci v zavádění extenzivních chovů a zaváděním druhově pestrých osádek ryb s vyloučením nepůvodních druhů
1.1.6	Zlepšení ochrany rybích hospodářství před škodami způsobenými divoce žijícími predátory.	Může omezit antipatie k predátorům, snížit jejich nelegální lov. Nutné vyžádání povolení orgánu ochrany přírody a krajiny.
1.2	<u>Vyrovňovací platby na zlepšení vodního prostředí</u> (Cílem je zlepšení kvality vodního prostředí v rybnících do roku 2013 ve srovnání s rokem 2006. Maximální očekávaná plocha, rybníků, na nichž bude realizováno toto opatření představuje cca 5000 ha.)	
1.2.2	Udržitelnost akvakultury slučitelné s konkrétními omezeními z důvodů ochrany životního prostředí	Zaměřit na podporu předmětů ochrany souvisejících s vodním prostředím.

		Komentáře a doporučení SEA týmu
	vycházející z vymezení oblastí programu Natura 2000 v souladu se směrnicí č. 43/92/EHS.	
1.2.4	Přesun části produkce akvakultury do ekologické akvakultury ve smyslu nařízení č. 2092/91/EHS.	Povede k zmírnění negativních vlivů akvakultur na přírodní prostředí.
1.3	<u>Investice do zpracování a uvádění na trh</u> (Cílem je zajistit výstavbu a rekonstrukci zpracovatelských kapacit (výroben) tak, aby produkce v roce 2013 dosáhla 5 tis tun zpracovaných ryb nebo rybích výrobků za rok.)	
1.3.5	Výroba nových výrobků, nové technologie výroby.	Při výstavbě zpracovatelských kapacit upřednostňovat výstavbu v zastavěném území (brownfields) před výstavbou na „zelené louce“. Minimalizovat zástavbu produkčních půd. Nutné vyžádání povolení orgánu ochrany přírody a krajiny.
2.	<u>OPATŘENÍ VE SPOLEČNÉM ZÁJMU</u>	
2.1	<u>Opatření ve společném zájmu</u> (Cílem je zajistit výstavbu a rekonstrukci zpracovatelských kapacit (výroben) tak, aby produkce v roce 2013 dosáhla 5 tisíc tun zpracovaných ryb nebo rybích výrobků za rok.)	
2.1.2	Investice do zařízení pro produkci, zpracování a uvádění na trh a do související infrastruktury, včetně zařízení pro nakládání s odpady	Při výstavbě zpracovatelských kapacit upřednostňovat výstavbu v zastavěném území (brownfields) před výstavbou na „zelené louce“. Minimalizovat zástavbu produkčních půd. Nutné vyžádání povolení orgánu ochrany přírody a krajiny.
2.2	<u>Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin.</u> (Cílem je vytvoření alespoň 5 rozmnožovacích míst ročně a zprůchodnění části původních migračních tras.)	
2.2.1	Zajištění ochrany a zlepšení životních podmínek vodních živočichů a rostlin.	Opatření podporující stávající populace druhů.
2.2.2	Zajištění možností přirozeného rozmnožování ryb a podpora výstavby nových migračních tras pro stěhovavé druhy ryb.	Upřednostňovat obnovení a znovuzpřístupnění tradičních tras a rozmnožovacích míst a tahových cest.

		Komentáře a doporučení SEA týmu
2.2.3	Zajištění ochrany a kvalitního životního prostředí.	
2.2.1.1	<i>Výstavba nebo instalace zařízení určených k ochraně a rozvoji vodních živočichů a rostlin, obnova vnitrozemských vod, včetně míst pro tření a migračních tras pro stěhovavé druhy ryb.</i>	Opatření podporující stávající populace druhů
2.2.1.2	<i>Ochrana a zlepšování životního prostředí v rámci programu NATURA 2000 navazujících na rybářské činnosti.</i>	Nutné respektovat předmět ochrany.
2.3	<u>Podpora a rozvoj nových trhů.</u> (Cílem je zajistit informovanost konečných spotřebitelů o kvalitních produktech rybářství. Zvýšení spotřeby rybích produktů cílově o 20% v porovnání s rokem 2006.)	
2.3.1	Rozšíření trhu s kvalitními rybími produkty.	
2.3.1.1	<i>Nové produkty akvakultury.</i>	Nebezpečí zavlečení nepůvodních druhů, genetické eroze původních populací a nebezpečí zavlečení nákaz a parazitů
2.3.3	Uplatnění produktů na trhu, získaných s využitím metod s nízkým vlivem na životní prostředí.	
2.3.3.1	<i>Propagace produktů získaných s využitím metod s malým vlivem na životní prostředí.</i>	Informovat i o mimoprodukčních funkcích rybářství
2.4	<u>Pilotní projekty</u> (Cílem je zlepšení technologií v akvakultuře s využitím nových vědeckých poznatků v praxi.)	
2.4.2	Vyhodnocení výsledků experimentálního vysazování ryb ve vztahu k možné využitelnosti v akvakulturních chovech.	
2.4.2.1	<i>Testování řídicích plánů za účelem zhodnocení biologických a finančních důsledků vytvoření zón se zákazem rybolovu, včetně experimentálního vysazování ryb.</i>	Nebezpečí zavlečení nepůvodních druhů, genetické eroze původních populací a nebezpečí zavlečení nákaz a parazitů.

8. Výčet důvodů pro výběr zkoumaných variant a popis, jak bylo posuzování provedeno, včetně případných problémů při shromažďování požadovaných údajů (např. technické nedostatky nebo nedostatečné know-how).

Předkládaný OP Rybářství vznikl formou průběžného projednávání jednotlivých návrhů. Výstupní podoba koncepčního dokumentu bude monovariantní. Diskuse při formulaci dokumentu probíhala jak na úrovni interních členů týmu, tak v rámci veřejných diskusí organizovaných v jednotlivých regionech ČR nebo formou zasílání písemných připomínek k zveřejněným návrhům. Další externí připomínky byly k dispozici v rámci zpracování ex-ante hodnocení.

Posouzení vlivů OP Rybářství na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších novel. Jako metodické východisko byly využity Metodika posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (MŽP, edice Planeta 7/2004) a metodická doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí. Zpracovatelský tým v průběhu posuzování průběžně hodnotil předkládané varianty návrhu OP Rybářství a podílel se na zveřejňování diskusních verzí návrhu. V rámci vyhodnocení vlivů se zpracovatel zaměřil na naplnění požadované struktury dokumentu dle přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., ve znění pozdějších novel, doplněné o požadavky závěru zjišťovacího řízení a relevantní připomínky veřejnosti.

Z hlediska dostupnosti požadovaných údajů se vyskytovaly převážně problémy s dostupností nejaktuálnějších dat o stavu životního prostředí (2005) z hlediska termínu zpracování koncepce (2005 – 2006).

9. Stanovení monitorovacích ukazatelů (indikátorů) vlivu koncepce na životní prostředí.

Pro hodnocení vlivů OP Rybářství na úrovni opatření byly navrženy kromě existujících a pravidelně sledovaných následující environmentální monitorovací ukazatele.

- počet a obhospodařovaná výměra ekologického chovu ryb,
- počet technologií s certifikací EMAS
- množství vytěžených sedimentů a kategorie zařazení dle katalogu odpadů,
- revitalizace vodních toků – délka úpravy vodních toků,
- počet ekonomických subjektů a výměra obhospodařovaných vodních ploch v kategorii zvláště chráněných území dle zákona 114/1992 Sb., ve znění pozdějších novel.
- počet opatření ke zlepšení kvality vod.

10. Popis plánovaných opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci negativních vlivů zjištěných při provádění koncepce.

Viz kapitola č. 7.

11. Stanovení indikátorů (kritérií) pro výběr projektu.

Pro výběr jednotlivých projektů (záměrů) při uskutečňování této koncepce budou uplatňována výběrová kritéria včetně environmentálních, která jsou formulována v rámci komentářů, návrhů změn a doporučení. U vybraných projektů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí a zároveň naplní charakteristiky a limity zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí v platném znění, bude provedeno samostatné posouzení vlivů záměru na životní prostředí (EIA). Bez provedení takového posouzení nelze podpořit realizaci navrhovaného záměru ani ho uskutečnit.

Skupiny záměrů, které mohou podléhat jednotlivému posuzování vlivů na životní prostředí, jsou navrhovány v následujících opatřeních.

1.	<u>AKVAKULTURA</u>
1.1.	<u>Investice do produkce akvakultury</u>
1.1.1	Rozšíření možností chovu ryb ve sladkovodní akvakultuře.
1.1.3	Zavedení metod akvakultury, které snižují nepříznivý vliv nebo zesilují kladné účinky na životní prostředí např. zavedení nových chovatelských postupů dříve v ČR nepoužívaných).
1.1.4	Zachování tradiční akvakultury a činností navazujících, důležitých pro udržení a rozvoj hospodářské, sociální struktury a životního prostředí.
1.2	<u>Vyrovňovací platby na zlepšení vodního prostředí</u> (Cílem je zlepšení kvality vodního prostředí v rybnících do roku 2013 ve srovnání s rokem 2006. Maximální očekávaná plocha, rybníků, na nichž bude realizováno toto opatření představuje cca 5000 ha.)
1.2.1	Zavádění forem akvakultury, které zahrnují ochranu a zlepšování životního prostředí, přírodních zdrojů a genetické rozmanitosti, jakož i udržování krajiny

	a tradičních charakteristik chovu v akvakultuře; přínos pro životní prostředí musí být prokázán v předběžném posouzení vlivu, které provádí VÚRH.
1.2.2	Udržitelnost akvakultury slučitelná s konkrétními omezeními z důvodů ochrany životního prostředí vycházející z vymezení oblastí programu Natura 2000 v souladu se směrnicí č. 43/92/EHS.
1.2.3	Účast na systému řízení a auditu z hlediska ochrany životního prostředí (EMAS) zavedeném nařízením EP a Rady č. 761/2001/ES.
1.3	<u>Investice do zpracování a uvádění na trh</u> (Cílem je zajistit výstavbu a rekonstrukci zpracovatelských kapacit (výroben) tak, aby produkce v roce 2013 dosáhla 5 tis tun zpracovaných ryb nebo rybích výrobků za rok.)
1.3.5	Výroba nových výrobků, nové technologie výroby.
1.3.6	Vyšší informovanost zákazníků o kvalitách výrobků ze sladkovodních ryb.
1.3.7	Zavedení energeticky úsporných a ekologicky šetrných technologií (obnovitelné zdroje energie, recirkulační systémy), zavedení sortimentu nových, dosud nevyužívaných druhů jako další nabídku trhu.
2.	<u>OPATŘENÍ VE SPOLEČNÉM ZÁJMU</u>
2.1	<u>Opatření ve společném zájmu</u> (Cílem je zajistit výstavbu a rekonstrukci zpracovatelských kapacit (výroben) tak, aby produkce v roce 2013 dosáhla 5 tisíc tun zpracovaných ryb nebo rybích výrobků za rok.)
2.1.1	Zvyšování jakosti a bezpečnosti potravin
2.1.2	Investice do zařízení pro produkci, zpracování a uvádění na trh a do související infrastruktury, včetně zařízení pro nakládání s odpady
2.2	<u>Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin.</u> (Cílem je vytvoření alespoň 5 rozmnožovacích míst ročně a zprůchodnění části původních migračních tras.)
2.2.2	Zajištění možností přirozeného rozmnožování ryb a podpora výstavby nových migračních tras pro stěhovavé druhy ryb.
2.2.3	Zajištění ochrany a kvalitního životního prostředí.
2.2.1.1	<i>Výstavba nebo instalace zařízení určených k ochraně a rozvoji vodních živočichů a rostlin, obnova vnitrozemských vod, včetně míst pro tření a migračních tras pro stěhovavé druhy ryb.</i>
2.2.1.2	<i>Ochrana a zlepšování životního prostředí v rámci programu NATURA 2000 navazujících na rybářské činnosti.</i>

S ohledem na jednotný přístup k hodnocení předkládaných projektů, návaznost na monitoring naplňování Operačního programu Životní prostředí a Programu rozvoje venkova byl zvolen systém indikátorů navržený zpracovatelem SEA NRP a doporučený Ministerstvem pro místní rozvoj. Navržený systém by měl být začleněn do systému hodnocení a výběru projektu v rámci přípravy implementačního dokumentu hodnoceného operačního programu.

Environmentální indikátor	Kritérium pro výběr projektů	Zdroj dat
Snížení emisí skleníkových plynů (viz číselník 210300)	Bude mít realizace projektu vliv na snížení emisí CO ₂ ekvivalent? <i>Ano (tun/rok) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)
Měrné emise za všechny kategorie zdrojů: a) tuhé částice b) SO ₂ c) NO _x d) NH ₃ e) VOC (viz číselník 210600 až 210900)	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí hlavních znečišťujících látek, spojených s danou činností? <i>Ano (tuny/rok) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)
Emise prioritních nebezpečných látek	Přispěje realizace projektu ke snížení emisí prioritních nebezpečných látek, spojených s danou činností? <i>Ano (tun/rok) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Obnova přirozeného vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability.	Přispěje projekt k obnově stabilního vodního režimu krajiny a prvků ekologické stability? <i>Ano (jakým způsobem) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Délka přirozených koryt vodních toků	Dojde v souvislosti s realizací projektu ke zvýšení nebo úbytku délky přirozených koryt vodních toků? <i>Ano (počet km) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozloha ohnisek biodiverzity	Dojde v souvislosti s realizací projektu k přírůstku nebo úbytku plochy ohnisek biodiverzity? <i>Ano (počet ha) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. EIA, biologické hodnocení)
Šíření nepůvodních a invazivních druhů	Dojde v souvislosti s realizací projektu k navýšení rizika šíření nepůvodních a invazivních druhů? <i>Ano / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. EIA, biologické hodnocení)

Počet odstraněných starých ekologických zátěží (viz číselník 240200)	Obsahuje projekt aktivity vedoucí k odstranění starých ekologických zátěží? Ano (počet odstraněných starých zátěží) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Výroba energie z obnovitelných zdrojů energie (viz číselník 361100 a 362100)	Dojde v souvislosti s realizací projektu ke zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů? Ano (GJ) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)
Úspory energie	Dojde v souvislosti s realizací projektu k úsporám energie? Ano (GJ) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení, energetický audit)
Množství recyklovaných odpadů	Zahrnuje projekt využívání recyklátů? Ano (tuny) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Snížení produkce nebezpečných odpadů	Dojde v souvislosti s realizací projektu ke snížení objemu produkovaných nebezpečných odpadů? Ano (tun) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozloha zelených ploch v intravilánech sídel.	Dojde v rámci realizace projektu ke zvýšení rozlohy zelených ploch v sídlech? Ano (ha) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozloha znovu využitých brownfields.	Bude projekt realizován s využitím brownfields? Ano (ha) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozvoj veřejné dopravy	Bude v rámci projektu investováno do rozvoje systémů veřejné dopravy? Ano (Kč) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Rozvoj železniční nákladní dopravy	Dojde realizací projektu ke zvýšení přepravních výkonů v železniční dopravě? Ano (tkm) / Ne	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)

Hluková zátěž obyvatel.	Dojde realizací projektu ke snížení počtu obyvatel, žijících v překročeném limitu hluku? <i>Ano (počet obyvatel) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Výrobky šetrné životnímu prostředí.	Obsahuje projekt podporu výrobků šetrných k životnímu prostředí? <i>Ano (počet výrobků certifikovaných v rámci projektu) / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. projektová dokumentace, EIA, biologické hodnocení)
Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Zahrnuje projekt environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu <i>Ano / Ne</i>	Žádost o podporu z operačního programu (např. EIA, biologické hodnocení)

12. Vlivy koncepce na veřejné zdraví.

Základní cíle ochrany a tvorby veřejného zdraví jsou zakotveny na komunitární úrovni v ustanovení článku 152 Amsterodamské smlouvy Evropské unie, kde je řečeno, že „vysoká úroveň lidského zdraví se musí zahrnout do veškerých politik a strategií Evropského společenství“. Na národní úrovni základní požadavky ochrany veřejného zdraví definují dva základní strategické dokumenty:

- Akční program zdraví a životního prostředí ČR
- Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století

Základní cíle relevantní k OP Rybářství

Akční program zdraví a životního prostředí ČR

trvale zajišťovat zdravotní nezávadnost potravin cestou minimalizace obsahu cizorodých látek v produktech zemědělské výroby	+
podporovat ekologicky šetrné způsoby hospodaření	+
podporovat, v rámci zalesňování a zatravnění pozemků méně vhodných k zemědělské výrobě, zvyšování schopnosti krajiny zadržovat vodu a odolávat vodní i větrné erozi	+
stanovit priority pro intervence ke zlepšování kvality a zdravotní nezávadnosti vody ze zdravotních hledisek	0
předcházet poškození zdraví z požívání a užívání vod	+
chránit podzemní i povrchové vody před kontaminací, se zvláštním zaměřením na ochranu zdrojů pitných vod a vod pro rekreaci	+
zlepšovat kvalitu a zdravotní nezávadnost pitné vody veřejného zásobování a zabezpečit její stálou jakost	0
zvýšenou pozornost věnovat čištění a likvidaci odpadních a splaškových vod, manipulaci a likvidaci pevných odpadů, především z hlediska ochrany zdrojů vod	+
snížovat incidenci alimentárních infekcí a intoxikací	+
zlepšovat situaci u dosud nízkého přívodu některých mikronutrientů v dietě	+
zvyšovat vědomosti veřejnosti o zdravotní nezávadnosti potravin a bezpečné manipulaci s potravinami v průběhu celého potravinového řetězce	0
zvyšovat a zpřesňovat informovanost veřejnosti o vztazích mezi skladbou stravy a zdravotním stavem	+

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva ČR Zdraví pro všechny v 21. století

Omezovat socioekonomické vlivy, které negativně působí na zdraví, jedná se zejména o výrazné rozdíly v příjmu, dosaženém vzdělání a v uplatnění na trhu práce.	+
Snížit expozice obyvatelstva zdravotním rizikům souvisejícím se znečištěním vody, vzduchu a půdy látkami mikrobiálními, chemickými a dalšími, aktivity koordinovat s cíli, stanovenými v Akčním plánu zdraví a životního prostředí ČR.	+
Zajistit obyvatelstvu dobrý přístup k dostatečnému množství pitné vody uspokojivé kvality.	0
Rozšířit zdravé chování ve výživě a zvýšit tělesnou aktivitu.	+
Zvýšit nabídku, cenovou dostupnost a dosažitelnost biologicky hodnotných, hygienicky a zdravotně nezávadných potravin (tzv. bezpečných potravin).	+

Soulad navrhovaných opatření a podopatření OP Rybářství s cíli koncepcí v oblasti ochrany veřejného zdraví bude naplněn pouze v případě řádné realizace s následným monitoringem a postprojektovou analýzou.

13. Netechnické shrnutí výše uvedených údajů.

OP Rybářství respektuje zásady hospodářské soutěže (zajišťuje rovnost příležitostí všech forem podnikání v rybářství), pravidla a legislativu pro veřejné zakázky a současný přístup k regionální politice v ČR. Podporuje zajištění bezpečnosti potravin, jejich kvalitu, uvádění nových perspektivních výrobků na domácí trh. Dále podporuje udržení pracovních příležitostí na venkově, rovnoprávné postavení mužů a žen v této oblasti, uchování a zlepšení životního prostředí včetně vyrovnávacích plateb na zlepšení vodního prostředí. V rámci hodnocení vlivu OP Rybářství na životní prostředí a komunikačního plánu bude zajištěna požadovaná propagace OP Rybářství a informovanost široké veřejnosti.

OP Rybářství navazuje na OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství na období 2004 – 2006 a vychází z poznatků programu SAPARD.

Operační program rybářství obsahuje soubor priorit, jichž má být dosaženo pomocí podpory z Evropského rybářského fondu (Fondu) zřízeného nařízením Rady Evropské unie č. 7634/06 ADD 1 REV 1 ze dne 31. 3. 2006. Podpora bude koordinována mezi pomocí z Evropského rybářského fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti a dalších finančních zdrojů Společenství a v souladu s politikami, prioritami a činnostmi Společenství.

OP Rybářství vychází z Národního strategického plánu rybářství (dále jen NSPR) a je vymezen ve vztahu k ostatním operačním programům a dalším opatřením, se kterými nedochází k překrývání.

S ohledem na požadavky zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění a zaměření koncepce bylo nutné zahájit její posouzení z hlediska vlivů na životní prostředí.

Formulované priority a cíle na úrovni NSPR, jsou zpřesněny prostřednictvím Operačního programu rybářství (OPR) na úrovni jednotlivých konkrétních opatření. Z tohoto důvodu probíhalo až do závěrečných fází posuzování vlivů obou koncepcí současně tak, aby bylo možné průběžně reagovat na připomínky veřejné správy a veřejnosti a aktualizovat znění obou koncepcí. Realizace vytyčených obecných cílů a tématických i teritoriálních priorit bude probíhat v rozsahu vymezeném opatřeními obsaženými v OPR.

V průběhu zpracování koncepce byly průběžně zveřejňovány varianty koncepce na webových stránkách Ministerstva zemědělství a zpracovatele vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, tak aby zainteresovaná veřejnost mohla od počátečních fází průběžně zasílat své připomínky a návrhy. Dle požadavků zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění bylo zahájeno dne 26. 6. 2006 zjišťovací řízení zveřejněním oznámení koncepce v Informačním systému SEA (<http://www.ceu.cz/EIA/SEA>), kód koncepce MZP039K, a rozesláním informace o oznámení koncepce dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. V rámci zjišťovacího řízení bylo obesláno 89 subjektů.

V zákonné lhůtě 20 dnů ode dne zveřejnění koncepce obdrželo Ministerstvo životního prostředí, oddělení SEA, vyjádření celkem od 31 subjektů. Z nich bylo 10 vyjádření bez připomínek a vyjádření 3 subjektů se soustředila na oznámení koncepce. Vyjádření 5 subjektů

obsahovala věcné požadavky na obsah koncepce. Vyjádření 13 subjektů se týkala vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí. Připomínky byly řádně vyhodnoceny a zohledněny při zpracování koncepce a vyhodnocení.

Pro řádné a všestranné zhodnocení vlivů byly zváženy všechny významné a relevantní vlivy na jednotlivé složky životního prostředí včetně vlivů na veřejné zdraví a současně byla zpracována sada odpovídajících environmentálních cílů, vycházející z platných environmentálních strategií a metodických doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí. Na základě výsledku hodnocení je navrženo souhlasné stanovisko k návrhu koncepce s podmínkami, tak aby odstraněny či minimalizovány nepříznivé vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví.

Pro sledování vlivů při realizaci koncepce byly navrženy ukazatele environmentálních vlivů, které budou pravidelně vyhodnocovány a výsledky tohoto hodnocení budou dostupné veřejnosti.

14. Souhrnné vypořádání vyjádření obdržných ke koncepci z hlediska vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví.

Připomínky formulované k znění hodnoceného OP Rybářství, které obdrželo Ministerstvo zemědělství v průběhu dosavadního zpracování, byly průběžně vyhodnocovány a zapracovány do aktuálního znění strategického dokumentu. Následně jsou uvedeny připomínky, které mají vztah k procesu posuzování vlivů na životní prostředí.

Instituce	Kapitola, strana	Připomínka	Vypořádání
KÚ Středočeského kraje	D. Předpokládané vlivy na životní prostředí	U předkládané koncepce je třeba vyhodnotit jaké podmínky a kontrolní nástroje jsou navrženy k eliminaci takovýchto konfliktů a nepříznivých dopadů na zájmy ochrany přírody a krajiny a v případě jejich absence navrhnout jejich doplnění. V předloženém oznámení koncepce zcela chybí zásadní materiály vodního hospodářství, resp. Podklady a údaje z rozpracovaného „Plánu oblastí povodí“, jehož zpracování zajišťují správci povodí ve spolupráci s Krajskými úřady a v souladu s ust. § 25 vodního zákona. Tato skutečnost představuje závažný nedostatek předmětné koncepce ve vztahu k vodnímu hospodářství.	Akceptováno Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 6 a navržena potřebná opatření. Neakceptováno Plány oblastí povodí nejsou doposud zpracovány, v současné době probíhají poslední kroky přípravy a schvalování Plánu hlavních povodí.
KÚ Plzeňského kraje	Str. 10 „Ohrožení“ – omezení hospod. činnosti z důvodů ochrany životního prostředí	Věta „Výrazně omezuje hospodaření na rybnících... mohou působit až likvidačně pro celý rybářský sektor.- je z pohledu ochrany přírody silně nadsazená a doporučujeme ji vypustit. Dále dodáváme, že škody způsobené zvláště chráněnými živočichy kompenzuje stát v souladu se zák. č. 115/200 Sb., o náhradách škod způsobených vybranými zvl. chráněnými živočichy (samozejmě na základě žádosti a doložených podkladů dle tohoto zákona).	Akceptováno Soulad s názorem posuzovatele, nutno podložit věcnou argumentací.

Instituce	Kapitola, strana	Připomínka	Vypořádání
		<p>Měla by být uvedena vazba koncepce plánu pro oblast rybářství a Plánu hlavních povodí ČR</p> <p>Vyhodnocení zejména zaměřit na tyto aspekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhodnocení potenciálu krajiny ve vztahu k možnostem rozvoje • vyhodnocení vlivů na zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, krajinný ráz, územní systémy ekologické stability, zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů; vyhodnocení vlivů na vyhlášené evropsky významné lokality a ptáčích oblasti dle ustanovení § 45h zákona č. 114/1992 Sb., dle obdržených stanovisek orgánů ochrany přírody • vyhodnocení zásob podzemních vod, pokles hladiny podzemních vod a jejich znečištění • posouzení, do jaké míry koncepce zohledňuje riziko plošného znečištění a jak zohledňuje ochranu vod obecně, jak řeší možné znečištění vod a půd v oblastech přirozené akumulace vod • vyhodnocení stavu vodních toků z hlediska ekologických funkcí • Vyhodnocení jak jsou plněna opatření proti povodním • vyhodnocení ochrany a rozvoj vodních živočichů a rostlin • vyhodnocení biodiverzity říčních systémů a rybníčních ekosystémů 	<p>Soulad OP Rybářství a návrhu PHP byl v rámci vyhodnocení zpracován.</p>
Liberecký kraj	Hodnocení vlivů OP Rybářství na složky životního prostředí a veřejné zdraví	Doporučujeme soustředit se na nastavení limitů a podmínek z hlediska ochrany životního prostředí a veřejného zdraví, za kterých mohou být konkrétní aktivity v budoucnu realizovány.	<p>Akceptováno</p> <p>Limity a podmínky pro uskutečnění jednotlivých záměrů jsou navrhovány v rámci kapitoly č. 11.</p>
SCHKO Broumovsko		<p>Správa CHKO požaduje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. posouzení vlivu hlavatky podunajské na biotu horní Metuje v případě zprůchodnění toku Metuje, 2. posouzení vlivu výstavby a existence nádrží na Metuji (Vlčinec) a Židovce (Židovka) na zprůchodnění toků, 3. posouzení vlivu predace volavky popelavé na biotu toků v CHKO a 	<p>Neakceptováno</p> <p>Vyhodnocení jednotlivých záměrů není součástí procedury posuzování vlivů koncepce na životní prostředí. Limity a podmínky pro uskutečnění jednotlivých záměrů jsou navrhovány v rámci vyhodnocení Operačního programu rybářství.</p>

Instituce	Kapitola, strana	Připomínka	Vypořádání
		posouzení cíle obou strategických dokumentů v oblasti rybářství: snížit stavy volavky popelavé na tocích	
KÚ Pardubického kraje	Str. 31	Text „Od roku 2004, kdy přešla agenda registrovaných VKP z okresů na pověřené obecní úřady“ je nepravdivý.	Akceptováno Souhlas s připomínkou.
SCHKO Blaník		<p>Vyhodnocení vlivů na životní prostředí doporučujeme zaměřit na to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zda koncepce respektují existenci současných zvláště chráněných území, jejichž součástí jsou i rybníky, • zda jsou podporovány technologie šetrné vůči volně žijícím organismům a zda nejsou podporována opatření směřující k snižování stavů rybožravých predátorů, • zda koncepce respektují existenci evropsky významných lokalit a ptačích oblastí, • zda koncepce podporuje obnovu a budování migračních tras ryb a zařízení pro migraci ryb přes stupně a hráze. 	Akceptováno Zohlednění požadovaných skutečností je součástí předkládaného vyhodnocení.
Ministerstvo životního prostředí – ochrana přírody a krajiny	Kapitola 6 – Hlavní cíle, str. 5	<p>Hlavní priority OP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odstranění sedimentů usazovaných v rybnících (odbahnění) – zásah do významného krajinného prvku rybník je vždy nutné konzultovat s orgánem ochrany přírody a krajiny, odbahnění může být velmi významným zásahem, který může poškodit fungující ekosystém významného krajinného prvku • Podpora přírodě blízkému hospodaření – v celém materiálu není vyspecifikováno co je tímto pojmem myšleno v praxi, požadujeme doplnit <p>Další priority OP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inovace a modernizace stávajícího technického vybavení – opět může dojít k zásahu do významného krajinného prvku – toku, nivy, rybníku atd., který je třeba posoudit individuálně orgánem ochrany přírody a krajiny, zda je s tímto zásahem možné souhlasit či nikoliv. U starých nefunkčních technických staveb na tocích a rybnících se může jednat o již ekosystémově zapojený prvek, který získal svou funkci (například úkryt pro živočichy apod.) a jeho 	<p>Akceptováno Zpracováno do podmínek.</p> <p>Akceptováno Text koncepce přeformulován.</p> <p>Akceptováno Zpracováno do podmínek.</p>

Instituce	Kapitola, strana	Připomínka	Vypořádání
		<p>modernizací a opravou dojde k výraznému zásahu do tohoto fungujícího ekosystému</p> <ul style="list-style-type: none"> Ochrana a rozvoj vodních živočichů a rostlin – není vysvětleno, co je myšleno pojmem „rozvoj vodních živočichů a rostlin“. Navrhujeme upravit formulaci na ochrana a rozvoj vhodných lokalit pro živočichy a rostliny, zprůchodňování toků pomocí např. rybích přechodů apod. 	<p>Akceptováno</p>
<p>Ministerstvo ŽP – odbor finančních nástrojů v ochraně přírody a krajiny</p>		<p>Uvedené hodnocení zaměřit na:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vyhodnocení, zda a jak jsou v OP Rybářství zakotveny a naplňovány cíle Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR a Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR Vyhodnocení, zda a jakým způsobem přispívá OPR ke zlepšování ekologicko-stabilizační funkce rybníků Zjištění, zda a jakým způsobem OPR přispívá k zajištění péče o soustavu Natura 2000 	<p>Akceptováno</p> <p>Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 5.</p> <p>Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 6 a navržena potřebná opatření.</p> <p>Akceptováno</p> <p>Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 4 a navržena potřebná opatření.</p>
<p>Ministerstvo ŽP – odbor ochrany vod</p>		<ul style="list-style-type: none"> Nikde v textu není odkaz nebo zmínka na stávající směrnice EU – zejména na Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky a Směrnice Rady z 18. července 1978 o jakosti sladkých povrchových vod vyžadujících ochranu nebo zlepšení za účelem podpory života ryb (78/659/EHS), které s rybářstvím a hospodařením na vodách souvisí OP se zabývá pouze hospodařením na stojatých vodách a nezahrnuje hospodaření na tekoucích vodách 	<p>Akceptováno</p> <p>Navrženo na doplnění.</p> <p>OPR se zabývá základními oblastmi rybářství: produkční rybářství a hospodaření v rybářských revírech. Hlavní součástí produkčního rybářství představuje rybníkářství, dále sem patří ještě chov lososovitých ryb neboli pstruhařství, doplňkově i chov ryb ve speciálních zařízeních (odchovných systémech). Hospodaření v rybářských revírech spočívá v obhospodařování říčních systémů a udržování rybích společenstev ve vodních plochách, kde je rekreační rybolov prováděn především lovem na udici.</p>
<p>KÚ Libereckého</p>		<p>V uvedeném oznámení koncepce není</p>	<p>Akceptováno</p>

Instituce	Kapitola, strana	Připomínka	Vypořádání
kraje		problematika rybníkářství podrobněji řešena	Požadavek na doplnění do NSPR – obecný popis odvětví a SWOT analýzy
KÚ Královéhradec. kraje		V případě jednotlivých, dílčích opatření realizovaných v rámci operačního programu, mohou mít tato opatření (zejména typu investičních akcí) negativní vliv na biotopy zvláště chráněných druhů živočichů či rostlin, zachování ekologické stability v územních systémech regionální úrovně, ale i vliv na evropsky významné lokality zařazené do národního seznamu evropsky významných lokalit (dle nařízení vlády č. 132/2005 Sb.) nebo vyhlášené ptačí oblasti ležící na území Královéhradeckého kraje ve smyslu zákona. Z tohoto důvodu je nezbytné již v úvodní části operačního programu tuto skutečnost zmínit a účinně eliminovat.	Akceptováno Problematika předcházení, minimalizace případně kompenzace na úrovni jednotlivých opatření je řešena v kapitole č. 6, 7 a v 15.
SCHKO Lužické hory		Vyhodnocení vlivů koncepcí na životní prostředí by se mělo zabývat zejména vlivy na zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, krajinný ráz, ÚSES a zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb. A to zvláště s důrazem na nutnost zachování přirozeného charakteru toků, zlepšení jejich čistoty, migrační prostupnosti, zvýšení druhové diverzity a početnosti vodních a na vodu vázaných organismů, zachování mokřadních biotopů a podporu zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů vázaných na vodu. Dále by hodnocení mělo obsahovat, zda a do jaké míry koncepce řeší nutnost revitalizace toků včetně jejich niv.	Akceptováno Na úrovni zaměření koncepce byla problematika jednotlivých vlivů posouzena v rámci kapitoly č. 5 a 6.
SCHKO Český kras		<p>Problematika nepůvodních druhů ryb: V našich tocích a nádržích se vyskytuje řada nepůvodních spontánně se množících druhů ryb, které mohou narušovat přirozený vývoj populací zvláště chráněných a ostatních původních druhů, někdy se dokonce s původními druhy ryb křížít. Některé jsou záměrně vysazovány, jiné byly zavlečeny nebo unikly z chovů.</p> <p>Rybí obsádky malých a nerybochovných nádrží: Koncepce by se měly podrobně zabývat rybářským využitím a vhodnými rybími obsádkami malých vodních nádrží a nerybochovných rybníků, zřízených pro účely revitalizací říčních systémů.</p> <p>Ochrana obojživelníků: Koncepce by měly podrobněji řešit zajištění podmínek pro nerušený přirozený vývoj obojživelníků zejména na rybochovných nádržích. Z hlediska zájmů ochrany přírody je velmi cenné zamezení vnikání větších ryb (predátorů vajíček a larev obojživelníků) alespoň do části litorálního pásma rybníků.</p> <p>Rybožraví predátoři: Z rybožravých predátorů by měla být věnována pozornost</p>	<p>Akceptováno</p> <p>Na problematiku rizika šíření nepůvodních spontánně se množících organismů se vyhodnocení zaměřuje a navrhuje preventivní opatření.</p> <p>Na řešení této problematiky se koncepce zaměřuje v rámci opatření 1.1. Investice do akvakultury, 1.2 Vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, 2.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin.</p> <p>Na řešení této problematiky se koncepce zaměřuje v rámci opatření 1.2 Vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí, 2.2. Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů a rostlin.</p> <p>Na řešení této problematiky se koncepce zaměřuje v rámci opatření</p>

Instituce	Kapitola, strana	Připomínka	Vypořádání
		zejména tlumení nepůvodního norka amerického, jehož negativní vliv na rybí populace je v současnosti podstatně více znát, než je tomu například v případě vlivu vydry říční.	1.1. Investice do akvakultury.
Újezdni úřad vojenského újezdu Boletice		Nelze jednoznačně stanovit, zda bude mít výše uvedený program kladný či záporný vliv na jednotlivá navrhovaná stanoviště a ptačí oblast. Každý navrhovaný zásah a realizaci bude třeba posoudit individuálně. Musí být stanoveny podmínky a opatření, aby se zabránilo negativnímu dopadu na ŽP s ohledem na EVL a PO.	Akceptováno Na úrovni zaměření koncepce byla problematika jednotlivých vlivů posouzena v rámci kapitoly č. 7.
SCHKO Bílé Karpaty		Z hlediska ochrany přírody a krajiny by se vyhodnocení koncepce mělo zaměřit zejména na zajištění příznivého stavu populací vzácných a ohrožených původních druhů rostlin a živočichů vázaných na vodní prostředí a na případné ovlivnění okolních ekosystémů. Nadále nelze vyloučit významné vlivy koncepce na evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, neboť zveřejněné podklady neposkytují dostatek informací ke konkrétnímu posouzení.	Akceptováno Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 6 a navržena potřebná opatření. Akceptováno Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 4 a navržena potřebná opatření.
Správa NP Šumava		Tato koncepce má být předmětem posouzení podle ust. § 45i odst. 2 a 3 ZOPK.	Akceptováno Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 4 a navržena potřebná opatření.
Správa KRNAP		Nemá připomínky	-
Ministerstvo ŽP – odbor ekologie lidských sídel a člověka		Nemá připomínky	-
Ministerstvo kultury		Nemá připomínky	-
Ministerstvo ŽP – odbor koncepcí odpadového hospodářství		Nemá připomínky	-
Ministerstvo ŽP – odbor výkonu státní správy VI		Nemá připomínky	-
Ministerstvo ŽP – odbor výkonu státní správy IV		Nemá připomínky	-
KÚ Zlínského kraje		Nemá připomínky	-
Ministerstvo ŽP – odbor ochrany ovzduší		Nemá připomínky	-

Instituce	Kapitola, strana	Přípomínka	Vypořádání
Středočeský kraj		Nemá připomínky	-
KÚ Moravskoslezský kraj		Nemá připomínky	-
Správa NP České Švýcarsko		Nemá připomínky	-
Magistrát hl. m. Prahy		Nemá připomínky	-

Zohlednění závěrů zjišťovacího řízení

Závěr zjišťovacího řízení	Vypořádání
1. Vyhodnocení, zda a jak jsou v OPR zakotveny cíle a opatření Strategie ochrany biologické rozmanitosti ČR a Státního programu ochrany přírody a krajiny ČR.	Vyhodnoceno v rámci kapitoly č. 5.
2. Vyhodnocení souladu OPR s Plánem péče o CHKO Třeboňsko.	Žádné z navržených opatření není rozporu s platným Plánem péče o CHKO Třeboňsko. Viz kapitola č. 5.
3. Vyhodnocení, jak OPR přispívá k revitalizaci krajiny a ekosystémů.	Hodnocená koncepce se orientuje na revitalizaci krajiny a ekosystémů. Při posuzování byla zohledněna skutečnost, že tato problematika je pokryta i jinými koncepcemi (operační program Životní prostředí, Program rozvoje venkova, Plán hlavních povodí), a tak je nutné hodnotit jejich společné působení. Reálný vliv se projeví až prostřednictvím uskutečněním jednotlivých záměrů, vybraných na základě navržených environmentálních kritérií.
4. Vyhodnocení, zda a jakým způsobem OPR přispívá ke zlepšování ekologicko - stabilizační funkce rybníků.	Posuzovaná koncepce přispívá k řešení problematiky šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů prostřednictvím opatření „Vyrovnávací platby na zlepšení vodního prostředí“, „Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů“ a „Investice do produkce akvakultury“. Posouzení jmenovaných rizik je stanoveno v rámci kapitoly č. 6.
5. Vyhodnocení, zda a jak je v OPR provázáno odbahnování nádrží s prováděním protierozních opatření, revitalizací krajiny a odstraňováním plošných zdrojů znečištění v povodí. Posouzení, zda je financování odbahnění nádrží bez odstranění plošných i bodových zdrojů znečištění v povodí efektivní.	Navrhané opatření „odbahnování rybníků“ není provázáno v rámci výběrových kritérií s prováděním protierozních opatření, revitalizací krajiny a odstraňováním plošných zdrojů znečištění v povodí. Finanční efektivnost bez souběžných opatření ve výše položených částí dotčených povodí je snížena, pro podrobnou ekonomickou analýzu nejsou k dispozici aktuální datové zdroje.
6. Vyhodnocení, zda OPR přispívá i k odstraňování sedimentů z vodních toků.	V případě řádného naplňování plánovaných opatření OPR, posuzovaná koncepce přispívá i k odstraňování sedimentů z vodních toků.
7. Vyhodnocení, zda a jak je v OPR řešena problematika nakládání s vytěženými sedimenty.	OPR v předložené verzi dostatečně neřeší nakládání s vytěženými sedimenty, posuzovatelem formulovaná kritéria možná rizika minimalizují.
8. Vyhodnocení, zda OPR v dostatečné míře přispívá ke zlepšení průchodnosti vodních toků.	Posuzovaná koncepce v dostatečné míře zohledňuje problematiku průchodnosti vodních toků. Konkrétní vlivy jednotlivých staveb budou posuzovány na úrovni posuzování vlivů záměrů na životní prostředí (EIA) a navržených výběrových kritérií.
9. Vyhodnocení, zda a jakým způsobem přispívá OPR k řešení problematiky vztahu rybářského hospodaření a rybožravých predátorů.	Posuzovaná koncepce přispívá k řešení problematiky vztahu rybářského hospodaření a rybožravých predátorů prostřednictvím opatření „Zlepšení ochrany rybích hospodářství před škodami způsobenými divoče žijícími predátory“.
10. Vyhodnocení, zda a jak OPR reaguje na šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů. Posouzení, zda OPR	Posuzovaná koncepce přispívá k řešení problematiky šíření nepůvodních druhů rostlin a živočichů

obsahuje dostatečné nástroje k omezování rozšiřování alochtonních organismů. Posouzení, zda OPR nepřispívá k introdukci nepůvodních druhů ryb.	prostřednictvím opatření „Vyrovňovací platby na zlepšení vodního prostředí“, „Opatření na ochranu a rozvoj vodních živočichů“ a „Pilotní projekty“. Posouzení jmenovaných rizik je stanoveno v rámci kapitoly č. 6.
11. Vyhodnocení, zda a jakým způsobem OPR přispívá ke zlepšení kvality povrchových (jak stojatých, tak i tekoucích) a podzemních vod.	Hodnocená koncepce se zaměřuje na zlepšení kvality povrchových vod. Kvalita podzemních vod je řešena pouze zprostředkovaně.
12. Vyhodnocení, zda a jakým způsobem OPR přispívá ke zlepšení protipovodňové ochrany České republiky.	Hodnocená koncepce se prostřednictvím zvětšování retenčního objemu rybníčních nádrží zaměřuje na zlepšení protipovodňové ochrany ČR.
13. Vyhodnocení, zda a jak OPR přispívá k ochraně a zlepšování kvality povrchových vod určených pro koupání (jak stojatých, tak i tekoucích).	Hodnocená koncepce přispívá ke skloubení potřeb rybářského hospodaření a rekreačního využívání povrchových vod pouze zprostředkovaně v rámci diverzifikace příjmů v rybářství a odbahňování nádrží a péče o kvalitu vody.
14. Vyhodnocení, zda OPR přispívá ke skloubení potřeb rybářského hospodaření a rekreačního využívání povrchových vod (jak stojatých, tak i tekoucích). Posouzení, zda a jakým způsobem OPR přispívá ke zlepšení možností rekreace u vody.	Hodnocená koncepce přispívá ke skloubení potřeb rybářského hospodaření a rekreačního využívání povrchových vod pouze zprostředkovaně v rámci diverzifikace příjmů v rybářství a odbahňování nádrží a péče o kvalitu vody.
15. Při stanovení kritérií pro výběr projektů klást důraz na kritéria ochrany přírody a krajiny a kritéria ochrany lidského zdraví.	Zpracováno v rámci kapitoly č. 11.
16. Všechna vyjádření a připomínky, které MŽP obdrželo v průběhu zjišťovacího řízení, je nezbytné ve vyhodnocení OPR vypořádat.	Vypořádáno, viz kapitola č. 14.

15. Závěry a doporučení včetně návrhu stanoviska ke koncepci.

NÁVRH STANOVISKA

Ministerstva životního prostředí

**podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí,
v platném znění,**

k návrhu koncepce

„Operační program rybnářství na období 2007 - 2013“

Předkladatel koncepce: Ministerstvo zemědělství

Zpracovatel posouzení:

RNDr. Miroslav Martiš, CSc.
(osvědčení o odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na
životní prostředí č.j. 5914/948/OPV/93 ze dne 1.6.1993)

Ing. Vladimír Zdražil
(osvědčení o odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na
životní prostředí č.j. 5920/946/OPV/93 ze dne 3.5.1994)

Mgr. Karel Houdek
(osvědčení odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na
životní prostředí č.j. 5916/950/OPV/93 ze dne 19.4.1994)

Mgr. Stanislav Mudra
(autorizace k provádění posouzení podle §§ 45h a 45i zákona
č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění,
č.j.:630/66/05 ze dne 8.3.2005)

MUDr. Helena Kazmarová, CSc.
(osvědčení odborné způsobilosti pro oblast posuzování vlivů
na veřejné zdraví č.j. HEM-300-1.7.05/23377)

MUDr. Magdalena Zimová, CSc.

Doc. RNDr. Emilie Pecharová, CSc.

Ing. David Vrzal

Stručný popis koncepce:

OP Rybářství respektuje zásady hospodářské soutěže (zajišťuje rovnost příležitostí všech forem podnikání v rybářství), pravidla a legislativu pro veřejné zakázky a současný přístup k regionální politice v ČR. Podporuje zajištění bezpečnosti potravin, jejich kvalitu, uvádění nových perspektivních výrobků na domácí trh. Dále podporuje udržení pracovních příležitostí na venkově, rovnoprávné postavení mužů a žen v této oblasti, uchování a zlepšení životního prostředí včetně vyrovnávacích plateb na zlepšení vodního prostředí. V rámci hodnocení vlivu OP Rybářství na životní prostředí a komunikačního plánu bude zajištěna požadovaná propagace OP Rybářství a informovanost široké veřejnosti.

OP Rybářství navazuje na OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství na období 2004 – 2006 a vychází z poznatků programu SAPARD.

Operační program rybařství obsahuje soubor priorit, jichž má být dosaženo pomocí podpory z Evropského rybářského fondu (Fondu) zřízeného nařízením Rady Evropské unie č.7634/06 ADD 1 REV 1 ze dne 31. 3. 2006. Podpora bude koordinována mezi pomocí z Evropského rybářského fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Fondu soudržnosti a dalších finančních zdrojů Společenství a v souladu s politikami, prioritami a činnostmi Společenství.

OP Rybářství vychází z Národního strategického plánu rybařství (dále jen NSPR) a je vymezen ve vztahu k ostatním operačním programům a dalším opatřením, se kterými nedochází k překrývání.

Stručný popis posouzení:

Posouzení vlivů OP Rybářství na životní prostředí bylo provedeno v souladu se zákonem č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších novel, dle přílohy č. 9 zákona.

Pro zhodnocení možných významných vlivů na životní prostředí bylo využito posouzení možného ovlivnění jednotlivé významné složky životního prostředí a na úrovni významných relevantních environmentálních cílů byla vybrána základní sada těchto cílů, vycházející z analyzovaných environmentálních strategií a metodických doporučení Evropské komise pro hodnocení vlivů operací strukturálních fondů na životní prostředí.

Předložený OP Rybářství byl také posouzen podle ustanovení § 45h a § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a to z hlediska důsledků na evropsky významné lokality a ptačí oblasti a stav jejich ochrany.

Průběh posuzování

Oznámení koncepce, zpracované dle přílohy č. 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, bylo Ministerstvu životního prostředí doručeno 22. 6. 2006. Zjišťovací řízení bylo zahájeno dne 26. 6. 2006 zveřejněním oznámení koncepce v Informačním systému SEA (<http://www.ceu.cz/EIA/SEA>), kód koncepce MZP039K, a rozesláním informace o oznámení koncepce dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávným celkům. V rámci zjišťovacího řízení bylo obesláno 89 subjektů. Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 31. 7. 2006 vydáním závěru zjišťovacího řízení, že bude provedeno vyhodnocení vlivů koncepce na životní prostředí dle ustanovení § 10e zákona.

Návrh koncepce spolu s vyhodnocením vlivů na životní prostředí, zpracovaném dle přílohy č. 9 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, byl Ministerstvu životního prostředí doručen 18. 9. 2006.

Závěry posouzení:

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán podle § 21 zákona č. 100/2001 Sb., na základě návrhu koncepce, zpracovaného posouzení koncepce dle zákona č. 100/2001 Sb., včetně vyhodnocení koncepce dle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, vyjádření dotčených orgánů státní správy, dotčených územně samosprávných celků a veřejnosti a výsledků veřejného projednání vydává:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Operační program rybnářství na období 2007 - 2013“

za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část A).

Realizace koncepce „Operační program rybnářství na období 2007 – 2013“ nebude mít významný negativní vliv na evropsky významné lokality a ptačí oblasti za dodržení níže uvedených podmínek stanoviska (část B).

A. Podmínky souhlasného stanoviska:

- 1) Při výstavbě zpracovatelských kapacit upřednostňovat výstavbu v zastavěném území (brownfields) před výstavbou na „zelené louce“. Minimalizovat zástavbu produkčních půd.
- 2) Spolupracovat při přípravě vyhlášky o využití a aplikaci kalů a sedimentů v návaznosti na zákon č. 185/2001 Sb. a na výstupy realizačního projektu pro kontaminované zeminy a sedimenty. Úkol pro MŽP a MZe.
- 3) V rámci výběrových kritérií pro opatření „Odstranění sedimentů usazovaných v rybnících (odbahnění)“ a „Inovace a modernizace stávajícího technického vybavení“ doplnit podmínku získání souhlasu orgánu ochrany přírody a krajiny.
- 4) Při realizaci strategie budou respektovány podmínky, stanovené vyhodnocením vlivů na životní prostředí pro jednotlivé cíle.
- 5) Bude zaveden systém sledování vlivů na životní prostředí pomocí navrhovaných ukazatelů, kterými bude pravidelně vyhodnocován v průběhu realizace koncepce a výstupy budou zveřejňovány.
- 6) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vyhodnocení všech vyjádření a připomínek došlých po celou dobu přípravy koncepce a připomínek z veřejného projednání, a to jak ke koncepci, tak i k jejímu posouzení.

B. Podmínky souhlasného stanoviska z hlediska vlivů na lokality soustavy Natura 2000:

- 1) Všechna opatření a podopatření, navržené v OP Rybářství, budou realizována s respektováním předmětu ochrany území evropsky významných lokalit a ptačích oblastí soustavy Natura 2000.

Ministerstvo životního prostředí dále předpokládá, že řídicí složky realizace této koncepce zajistí u každého navrženého řešení co nejširší publicitu a informování veřejnosti.